

KORIDOR DAN BABEL

DEPI EZOP ZISKA ELIOT

TRADIKSION-ADAPTASION: DEV VIRAHSAWMY

©Translation Dev Virahsawmy

EZOP

GRIMM

HANS CHRISTIAN ANDERSEN

LA FONTAINE

WILLIAM BLAKE

VOLTAIRE - KANJID

KAFKA

ELIOT EK LEZOT

BOUKIE BANANE

ZISTWAR-FAB TONTON EZOP

RAKONTE PAR DEV VIRAHSAWMY

ZISTWAR FOURMI EK KARANBOL

Enn zour lete, dan bor enn karo may, enn karanbol, bebet ver, ti pe kas poz lor enn fey ver tann. Lesiel kler san niaz ti pe briye ar lalimier ble elektrik. Karanbol so leker ti kler kouma lesiel kler. Li ti pe sante for-for e tanzantan li ti leve, tras detrwa pa, balans so waya e lerla re-al larg lekor lor douser fey ver tann.

Enn fourmi nwar ti pe pas pre kot li. San lev latet, li ti dir formi la: "Aret fer mofinn! Ki to pe sarye koumsa? To fatig to nam pou nanye. Fer kouma mwa. Rilax. Ennjoy!"

Fourmi reponn: "Non, kamarad karanbol. Ena so ler pou travay, ena so ler pou repoze, ena so ler pou amize."

Karanbol ti riy enn riye foutan; ti trap so lagitar e ti koumans sant enn sega.

Soley riye dan lasiel ble
Zwazo partou pe gazouye
Aster to'le mo transpire?
Peyna sime! Peyna sime!
Bontan, bontan! Nou soulbontan.

Avan soley ti al kouse, gro niaz nwar ti kouver tou. Aswar lapli ek divan ti frete; zekler ek loraz ti desir ler. Karo may ti plati net.

Soley ti al kasiet. Fernwar ti tal so vantar partou. Lafen ti pe grogne dan vant karanbol. Li ti al kot fourmi pou dimann sekour.

Fourmi ti enpe agase ler li ti trouv li. Karanbol ti rakont so mizer. Fourmi ti reponn li brit-brit: "Be kontigne soul to bontan!"

Me ler karanbol ti pe vir ledou pou ale, fourmi ti regrete. Li ti rapel enn ti parol ki li ti tande enn fwa lor Montagn Signo: "Pa refiz sekour mem to pir ennmi." Li ti envit karanbol rant dan so lakaz.

LERA LAVIL EK LERA BITASION

Lera lavil ti al rann vizit lera bitasion, so kouzinn ki ti fek gagn tibaba.

Kouzinn Kanpagnar ti bien resevwar so Kouzen Anvil. Ler pas atab, Lera lavil ti lev so nene.

- "Sa ki zot manze isi?"
- "To pa kontan dalpita, karribarri?"
- "Manze jangli sa! Vinn ar mwa, mo montre twa manze sivilize ki dimoun danpop manze."

Lelandime, apre ki li ti finn dimann so mama okip so baba, Kouzinn Kanpagnar ti akonpagn Kouzen Anvil pou al Porlwi, kapital sa pei la.

Zot ti al dan lakav enn gran vila kot enn gran komersan ti reste. Aswar zot al dan salamanze pou gout enn festen, restan enn gran fet kot Premie Minis ek bann gran diniter ti prezan. Zot ti bwar sanpagn dan fon ver, manz kaviar dan fon lasiet. Souden enn tapaz ti fer zot leker bat dan mole.

- "Ki'ete sa?"
- "Misie la ena de bulldog."
- "Baprrrebap!"
- "Manze vit-vit avan zot vini."
- "Kouzen, mo pe al mo lakaz."
- "Kifer?"
- "Preferab dalpita, karribarri anpe ki sanpagn ek kaviar dan toufann."

MWANO EK PAN

Enn ti mwano zenn-zenn, fek konn anvole, ti trouv enn pan ar so long lake teknikolor.

Kifer mo pa ti koumsa, li ti panse. Si mo ti ena enn long lake plim teknikolor, momem ti pou king dan lakour madam.

Depi sa zour la li ti ramas tou plim pan ki li ti trouve. Kan li ti ena enn bon stok, li ti kas lagren lakol lor pie, kol bann plim pan lor so ti lake mwano. Lerla li ti fer letour dan lakour madam.

Ler li ti tann lezot zaimo riye, li ti kwar ki zot ti pe apresie so bote. Li ti kontinie fer so fanor me li pa ti realize ki so fos lake ti finn dekole e ti pe alonze lor gravie pre kot poubel.

So ser ti sagren li. Li ti vinn dir li dan so zorey ki li pe pas pou boufon.

Nou ti mwano vit-vit ti al kasiet dan zip so mama ki ti dir li dousma dan so zorey, "Zame get zwazo par so plim!"

PAKE DIBWA

Ler li ti santi lamor pe aprozé, enn vie papa ti apel so bann zanfan kot so lili.
Lor enn latab ti ena enn pake dibwa.

"Avan mo ferm lizie, mo ti pou kontan kone lekel parmi zot kapav kas sa pake
dibwa la ande."

Enn par enn sak zanfan ti seye. Abba! Pake dibwa ti dir mwa ki la.

Ler tou zanfan ti abandone, li ti dir so vie madam koup lakord ki ti pe atas tou
dibwa ansam. Li ti dimann sak zanfan pran enn dibwa pou kase. Pak, pak, pak.
Enn par enn dibwa ti kase.

Lerla li ti dir zot: "Zot finn trouve zotmem. Zame bliye zanfan. Linion fer lafors."

POUL DIZEF LOR

Enn zour, Basdeo, enn ti elver poule, ti gagn enn mama sok ler li ti al ramas dizef dan poulaye. Enn dizef ti zonn net, kouler lor. Ler li ti trap li, li ti dekouver ki dizef la ti lour kouma diplon.

Li ti pe al zet li me ti sanz so lide. Li ti al get Misie Konay, enn bizoutie bien respekte. Misie Konay ti dir li ki dizef la ti an lor masif.

Toulezour mem poul ti pe donn li enn dizef lor ki ti pe raport li gro lamone. Li ti pe investi so larises dan so biznes ki ti pe grandi for-for.

Me malsans, plis li ti pe gagne, plis li ti pe anvil plis. So gourmandiz ti depas kad. Li ti anvil vinn pli ris ki bann risar dan so vilaz. Li nepli ti ena pasians. Olie atann enn dizef lor par zour, li ti desid pou ouver vant poul la pou gagn tou enn sel kou.

Li ti trap poul la, sot so likou, ouver so vant.

Aswar so madam ti kwi enn bon kari poul me Basdeo pa ti gagn fen.

Lelandime gramaten, ler kok ti sante, kadav Basdeo ti pe anpandan lor enn travers dan poulaye.

RASEL EK SO BIDON DILE

Rasel ti enn zoli mamzel
Me so latet ti karousel.
Enn Samdi so mama dir li
- "Degaz twa al bazar Fifi
Vann enn bidon dile kabri."
Ar bidon dile lor latet
Lespri Rasel pe dans dan fet.
- "Kan mo'nn fini vann tou dile
Ar profi mo pou al aste
Zoli rob ek zoli soulie.
E aswar dan wachiwala
Mo pou waya anba-anba
Koumsa, koumsa, koumsa, koumsa ."

Ler jalsa sarye so lespri
Rasel bliye dile kabri
Dan bidon plen lor so latet.
- Rasel, Rasel, ala to bet -
Bidon fer enn plonzon piktet,
Rant direk dan enn touf raket.
Rasel, Rasel, zoli zezer
Kan to pe fer louvraz peper
Pa les vangvang souk to boner.

ZISTWAR SAT EK LERA

Dan parlman lera zot tou eksite. Enn sat pe fer ravaz. Bizen aret so lelan. Sak depite lera pe donn so solision. Parfwa zot tou koz anmemtan.

Prezidan lera pe gagn kongolo pou met lord.

Enn kou enn zenn lera fek sorti liniversite, diboute, dres so lagorz. Tou dimoun aret koze pou ekout li. Lor koze peyna so segon.

Li koz for-for. Sa so labitid sa! "Pa kone ki zot pou fer san mwa. Solision la pli senp ki senp. Nou bizen atas enn laklos dan likou sat la. Koumsa ler li vini, nou pou tann li. Fasil gagn letan pou al kasiet."

Aplodisman. Tou lera sote-pile. Traka fini, zot tou panse. Ena mem dir bizen donn envanter sa lide la enn meday spesial. Lezot dir ki li bizen vinn Premie Minis. Limem sover Repiblik Lera.

Dan sa tapaz napa-badine, enn vie lera dimann drwa pou koze. Ki li pou dir, sa vie siko la?

Vie lera koumans koze: "Enn lide extra! Me dir mwa kisannla pou al atas laklos la?"

VRE KAMARAD, FOS KAMARAD

Dan mo vilaz ti ena enn personaz repite. So nom ti Konper Yev. Ler so paran ti mor, zot ti kit enn gran tabisman pou li parski li ti enn zanfan inik. Akoz samem, Konper Yev ti ena boukou pitay. Boukou pitay ti vedir boukou kamarad ki touletanto ti rann li vizit pou manze, bwar, donn jaz. Dir ou divers touleswar!

Kan zot sou, souvan ti tann zot dir: "Maja karro, beta, for toumoro wi day may frenn." Personn pa ti pe bien konpran ki zot ti pe dir. Kikfwa zot ti pe koz direk ar Bondie!

Parmi so bann kamarad dan zwisans ti ena Dogberi, seval lekours; Oktopousi, gorlkiper lekip nasional; Mazor Elefantous, sef sirk; Kalipa Godzila, sanpion labox etc.

Konper Yev pa ti frekant zans ordiner kouma lapen, kabri, zwazo, lera etc. Zot ti tro ensinifian, tro basklas pou li.

Enn zour enn troupo lisien lasas ti anvai nou vilaz. Sa bann lisien la ti ena enn preferans siper-spesial pou laser yev. Konper Yev ti galoup kouma fles al kot Dogberi ki ti pe antrene pou Medenn - pa kapav kas so konsantrasion; Oktopousi ti ena enn mach pou zwe - li bien bizen relax avan mach; Mazor Elefantous ti pe prezid konsey administrasion - pa kapav deranz li; Kalipa Godzila ti fer so sekreter dir ki li pa ti la.

Konper Yev ti pe panike. Zape lisien afame ti pe aprobe. Li ti asiz lor enn ros, plore. Enn lapen, enn kabri, enn kardinal ek enn ti-lera miske ti vinn get li. Zot ti ris li, amenn li al kasiet dan lakav lot kote enn larivier. Zot ti okip li ziska ki danze ti fonn.

YEV EK KRAPO

[*tex pou enn sante*]

Enn fwa enn troupo yev dan enn ti lil
Kot problem anvrak enn lor lot tap pil
Enn swar dezespwar kan lavi siplis
Desid pou al lor bor enn presipis
Pou zet zot lekor dan lagel reken
Parski ar lavi zot tou ti bien plen.

Kiserti viv kan larme Tilespri
Koulout lor lakrwa Senier Zezikri?

Pa pli tar ki yer enn geng Mesanste
Ti fer enn lennding pre kot zot reste.
Trape-bate, zot ti touy inosans;
Bril tou nik zwazo ziska lamor rans.
Soufrans, tirani nek fer so vantar;
Dominator partou nek fer so grannwar.

Kiserti viv kan larme Tilespri
Koulout lor lakrwa Senier Zezikri?

Kouma zot tou ti pe al tengn zot souf,
Enn troupo krapo sorti deryer touf,
Dir zot arete, pa les gro zero
Devor ti zero. Pa pran fos sime!
Toulezour troupo toutsort zanimò
Zet lekor dan vid, nanye pa sanze.

Kiserti viv kan larme Tilespri
Koulout lor lakrwa Senier Zezikri?

Ler zot pe koze, enn troupo kabri
Bes latet fonsè, drwat dan presipis.
Lerla yev konpran ki nou maladi
Anvi pa anvì, ena sinapis.
Senier Zezikri ti donn so lavi
Pou anpes lamor vinn fer so mari.

Kiserti viv kan larme Tilespri
Koulout lor lakrwa Senier Zezikri?

Senier Zezikri ti donn so lavi
Pou anpes lamor vinn fer so mari...

ZISTWAR KRAPO EK BEF

(Enn ti krapo galoupe al kot so papa dan bor enn basen.)

TI-KRAPO

Papa, papa! Vinn gete.! Enn mons. Li gran kouma montagn. Li ena korn fite pwent lor so latet. So long lake kouma fwet. Ayo, mo gagn per.

PAPA KRAPO

Pa per mo piti. Bef Ton Maniel sa. Anverite li pa gran. Mwa mo pli gran ki li .

TI-KRAPO

Twa to pli gran?

PAPA KRAPO

Mo kapav vinn pli gran, pli gro si mo'le.

TI-KRAPO

Pli gran. Pli gro.

PAPA KRAPO

Nek gete. Manz pistas get sinema.

(Papa Krapo koumans ris ler pou ranpli so lestoma.)

PAPA KRAPO

Koumsa?

TI-KRAPO

Li ti boukou pli gro.

(Papa Krapo ris plis ler.)

PAPA KRAPO

Ki to dir? Koumsa?

TI-KRAPO

Pli gro, Papa, pli gro.

(Papa Krapo ris ankor plis ler.)

PAPA KRAPO

Koumsa?

TI-KRAPO

Pli gro, Papa, pli gro.

(Papa Krapo ris ankor plis ler.)

PAPA KRAPO

Koumsa?

TI-KRAPO

Pli gro, Papa, pli gro.

(Papa Krapo ris ankor plis ler.)

PAPA KRAPO

Koumsa?

TI-KRAPO

Pli gro, Papa, pli gro.

(Papa Krapo ris ankor plis ler.)

PAPA KRAPO

Koumsa?

TI-KRAPO

Pli gro, Papa, pli gro.

(Papa Krapo ris ankor plis ler.)

PAPA KRAPO

Koumsa?

TI-KRAPO

Pli gro, Papa, pli gro.

(Enn kou dan enn gran boum, Papa Krapo eklate. Ti-Krapo plonz dan basen pou al kasiet.)

ZISTWAR LATET KOKOM

Dan mo vilaz dan bor lamer ti ena enn peser. Nou ti apel li Latet Kokom. Li ti enn bon dimoun me lakrem dan lalo, pir ki enn zozo touni.

Li ti enn peser lalinn. Tout lazourne li ti asiz dan so pirog, so lamson garni ar labwet dan dilo. Laplipar letan li ti bat lamok.

Enn Vandredi, enn zour zafer drol pou Latet Kokom, pwason pa ti morde ditou. Ler soley ti pre pou kouse enn ti viel ti vinn may dan so lamson. Konper peser ti redi lalinn, tir li andeor dilo, trap pwason la dan so lame, dekros li depi lamson.

Ler ti viel, ki ti bien malen, ti trouv Latet Kokom, li ti koumans tir plan.

- "Tonton Kokom, larg mwa. Les mo vinn gran, gro, ek gra. Lerla ou gagn enn bon kari."

Latet Kokom ti pre pou larg li kan li ti dekouver ti pwason so sinema.

- "To kwar mo latet kokom? Enn ti bouyon viel zordi plis korek ki enn gro kari dime. To plas dan karay, monwar."

ZISTWAR LION EK SASER

Enn lion fatigue pe kas enn poz dan lonbraz enn pie dan enn park spesial. Li pe gagn somey kan lavwa enn saser retrete ki pe koz ar so kamarad sikann so zorey.

SASER

Mo dir twa, lion la ti la, zis divan mwa. Mo get li dan so lizie, fran-fran.

KAMARAD

Lerla.

SASER

Lion la kriye ar lafors; ar laraz, mo pli sir. Bann pie tranble, mo dir twa.

KAMARAD

To pa ti per?

SASER

Mwa per? Pa fer riye, matlo! Mo trap mo fizi; mo gard kalm; arm fizi la; vize. Pa kone kifer, mo ti sagren lion la. Mo dir li ale, fonn depi la. Mo dir twa li ramas so lake, disparet. Koumadir li ti bliye kouma rizir.

KAMARAD

Tae! To enn jak twa.

SASER

Sa nanye. Lot zour mo ti pe travers larivier alanaz. Enn kroko...

Lion la rapel enn kapon ki ti tranp so kalson ler li ti kriye enn fwa dan savann. Li pran enn gran respirasion, larg enn rizisman profon koumadir enn volkan pe eripte. Saser vantar fonn.

KAMARAD

Revini matlo! Enn lion dan zou sa.

ZISTWAR LION EK SOURI

[SENN 1]

Enn tanto an ete, apre ki li ti finn bien manze, enn lion ti pe dormi dan so tanier. Enn souri distre pas pre kot so lapat divan.

LION

Eta grigale, ki to pe fer dan mo lakaz. To'nn vinn koken, parye?

SOURI

Ayo! Pardon. Mo'ale toutswit.

LION

Ale? (*Lion la rot enn kou*). Mo nek poz mo lapat lor twa, to vinn satini.

SOURI

Pa fer sa patron.

LION

Patron?

SOURI

Pardon. Mazeste!

LION

To lasans ar twa. Mo fek fini manze. Me ... Ena enn ti kwen vid dan mo lestoma.

SOURI

Ayo, Mazeste! Ou pa pou met enn fatra kouma mwa dan ou lestoma rwayal. Les mwa ale Gran dimoun. Enn zour kikfwa ou pou bizen mo servis.

LION

Mwa, Lerwa Lion, mo pou bizen servis enn nwar touni kouma twa? Pa fer riye, ti fatra. ... Parski to'nn fer mwa riye, mo donn twa enn sans. Ale, fonndos!

[SENN 2]

Enn zour pli tar lion la finn may dan file saser. Plis li debat, plis file la may li. Fatige, dekouraze, lion la ti pre pou zet zarm. Ler li get divan li, pre kot so lapat, li trouv lemesan souri.

SOURI

Alor Mazeste! Ou finn met enn nouvo zile?

LION

Aret radote, ti grengale. To kwar mo anvi badine?

SOURI

Kifer ou an movezimer? Ou madam finn kit ou?

LION

Souri, aret manz mo krann. To pa trouve mo finn zwenn tase. Les mo mor trunkil.

SOURI

Silvouple!

LION

Hen!

SOURI

Les mo mor trankil, SIL-VOU-PLE.

LION

Ala to minant la!

SOURI

Ou pa'le mo demay ou?

LION

Sort la ale voryen!

SOURI

Ou bien bizen enn Premie Minis, Mazeste. Ou ou ena misk zean me laservel mwano... Me mwa mo soufle, morde. Nek gete mo bourzwa .

(Souri koumans ronz lakord file, enn par enn, ziska ki enn trou ase gro permet lion sap dan piez.)

Salam, Mazeste. Ou'nn trouve. Souvan nou bizen nou prosen mem si li zis enn ti grengale.

ZISTWAR SERF EK SASER

Enn zour enn zoli kornar, gayar, frengan ek vantar ti bes so latet pou bwar dilo dan enn basen kler. Enn zoli latet serf ti paret divan li. Korn lor so latet ti kouma kouronn lor latet lerwa.

Poulekou, telman li ti pe admir so prop refle dan dilo ki li ti bliye bwar. Souden, enn panse tris tengn so lazwa. Li ti mazinn so kat lapat.

- "Ayo! Get mo latet kouma zoli. Me kan mo mazinn mo kat lapat mo gagn onte vomi. Zot vilen, meg-meg, kouma golet tir tant dan bazar... Bondie fane!"

Anmemtan enn saser ti pase. Kouma li ti trouv serf la, li ti arm so fizi, vize, pare pou tire. Serf la ti santi danze. So kat lapat fen, elegan ek leze ti permet li demare kouma enn fles. Bal saser ti rat li.

Saser ti resarz so fizi. Letansa, lor so kat lapat rapid serf la ti fini rant dan bwa. Li ti kone ki danze ti pe kontinie aproz. Pa ti kapav perdi letan.

Dan sa bwa la, malerezman, bann brans ti bien ba. Serf la ti fer atansion mem me par malsans so zoli korn ti al tas dan enn fours. Plis li ti debat plis li ti pe maye. Li ti pe transpir gro. Deryer li, li ti tann bot saser lor fey sek. Enn kou li ti tann 'baw'.

Serf la pa ti gagn letan regrete ki li ti admir so korn me ti mepriz so kat lapat.

ZISTWAR SOVSOURI

Enn zour ti ena bel kafouyaz lor later. Bann zwazo, bann reptil, bann zanimò katpat sakenn so kote ti deklar lager. Kifer? Personn pa ti tro kone. Zot tou ti pare pou fer ditor zot prosen.

Bann zwazo ti al get sovsouri pou dimann li donn enn koudme. Li ti refize. Li ti dir zot ar mepri ki li pa ti enn zwazo.

Kan bann lezot zanimò ti vinn get li, li ti tret zot mem parey. Li pa ti ranpe, li pa ti mars katpat.

Enn gran sans pou lavi lor later! Lager la ti fizet. Enn kolonb blan ti desann depi lesiel pou dir zot tou chombo, aret fane.

Pou selebre lape, ti ena enn gran fet. Zis enn zanimò pa ti envite. Kisannla? Sovsouri, biensir. Ler li ti rod frode rantre, tou zanimò ti pous li.

"To pa zwazo, to pa ranpe, to pa mars katpat. Peyna plas pou twa."

Sovsouri ti lev so pake, al anpandan lor enn brans pou atann fernwar rantre parski soley ti pe kas so lizie.

Ziska zordi sovsouri toultan anpandan tousel so kote, dan nwar.

ZISTWAR YEV EK BOURIK

Par maler, enn zour enn yev ti tom dan enn danpi. Parwa otour li ti telman ot ki li pa ti kone kouma pou sorti.

Enn bourik ki ti pe pase, arete pou get dan trou danpi.

- "Eh konper Yev, ki ou pe fer dan sa trou la."

- "Dan trou? To latet pa bon! To pa'nn ekout radio? Laseres pou tap plen. Isi dilo plennti-plennti. Degaze vini avan lezot pran tou plas."

Pov bourik ti may dan lak. Li ti sote, rant dan danpi.

Kouma li ti ariv anba, konper Yev pa ti perdi letan. Li ti sot lor ledò bourik, grenp ziska so latet, pran enn lelan, fransi, trap bor danpi, ris so lekor andeor.

- "Salam, salam mo bon bourik. Aster gete kisannla pou vinn tir twa."

San get deryer li ti maron depi laba.

ZISTWAR YEV EK TORTI

Konper Yev ti mari vantar. Partou, li ti pe kriye for-for ki li ti enbatab, ki li ti'nn kas rekor mondial.

Vie Tonton Torti enn zour ti dir li, "Nou met enn go. Mo sir mo manz twa kri."

Konper Yev ti trap so vant riye.

Zour lekours, lor lalign depar Konper Yev ti pe fer so fanor. Li ti pe boufonn Tonton Torti ki ti bos tait.

Ler donn depar Konper Yev ti demare kouma enn fles, fize spasial manti. Tonton Torti ti pe avanse tipa-tipa kouma enn revey.

Apres senk minit Konper Yev ti get deryer. Torti nayba. Ler li ti get akote ki li ti trouve? Enn karo leti. Li ti pe enn gran kout fren, ploye, rant direk dan karo, plen so boyo e lerla li ti al kas enn poz anba enn pie. San atann, somey ti sarye li dan so lebra.

Dan enn rev li ti tann aplodisman. Li ti tann lafoul kriye, "Viv Yev, viv Yev". Ler li ti ekout pli bien, li ti gagn sier frwad. Lafoul ti pe kriye, "Viv Tonton Torti; viv Tonton Torti".

Li ti drese lor vites, ti redemar kouma enn fles. Me ti tro tar.

Tonton Torti ti gagn so paryaz.

RAKONT ENN ZISTWAR TONTON GRIMM

TRADIKSION-ADAPTASION PAR DEV VIRAHSAWMY

HANSEL EK GRETEL

Enn zour Hansel trap lame so ser Gretel, dir li, "Depi nou mama finn mor nou pas bien mizer. Nou nouvo mama bat nou touletan; kan nou koste kot li, li pous nou; li donn nou dipen sek pou manze. Mem nou lisien pli bien trete. Li omwen li gagn laviann tanzantan. Ayo Bondie! Ed nou! Si mama ti kone kouma nou gagn maltrete! Nou ale, nou al rod boner kikpar laba, dan lemonn." Pandan enn zour antie zot marse, travers karo apre karo ziska ki zot ariv kot enn gran lafore. Zot ti telman fen ek fatige ki kouma zot asiz anba enn gran pie, zot gagn somey, zot dormi.

Lelandime kan zot leve, soley ti deza ot dan lesiel. Hansel dir so ser, " Mo gagn bien swaf. Si mo trouv enn ti larivier, mo va kapav bwar dilo e amenn enpe pou twa. E ekoute! Andire dilo larivier pe desann." Hansel dibout, trap lame Gretel e ansam zot al rode ki kote larivier ete. Me zot belmer kriel ti enn move fe. Li ti swiv zot dan lafore pou fer zot mesanste. Ler de zanfann la ti ariv kot larivier - dilo kler desann lor grabo tou kouler - Hansel galoupe pou al bwar dilo me Gretel tike. Li kwar koumadir li ti tann dilo kler sante, "Seki bwar dilo isi pou vinn enn tig." Li kriye for, " Hansel, mo frer, pa tous sa dilo la! Kouma to gout li, to pou vinn enn bebet feros e to pou devor mwa." Hansel ekout so ser malgre so lagorz ti sek. " Va atann prosen larivier," li dir.

Me ler ariv kot enn lot larivier, mem zafer. Koumadir li tann dilo dir, "Seki bwar dilo isi pou vinn enn loulou." " Hansel," li dir li, " pa bwar sa dilo la, li pou fer twa vinn enn loulou e lera to pou manz mwa." " Rayt! Sannkoutla 'si mo pa pou bwar me prosenn kout, dir seki to anvi, mo pou bwar. Mo tro swaf."

Kot trwaziem larivier Gretel tann, " Seki bwar dilo isi pou vinn enn ti serf." " Silteple Hansel, pa bwar sa dilo la; to pou vinn enn ti serf e lera to pou kit mwa, to'ale." Tro-tro tar! Hansel so lalev ti finn fini tous dilo la e dan so plas enn ti serf ti pe diboute.

Gretel so leker desire ar douler. E lizie ti serf ranpli ar larm. " Pa fer nanye, mo zoli ti serf," Gretel dir, " mo pou okip twa." Li pran so kolie lor, met li otour likou ti serf la; pran laliann, tres enn lakord soup, atas li ar kolie la e lakord dan so lame li amenn pov piti la ar li dan profonder lafore.

Apré ki zot finn marse pandan bien-bien lontan zot ariv kot enn ti kabann. Gretel get partou. Lakaz la vid. " Nou kapav viv isi." Dabor li al sers lapay ek fey tann pou fer enn lili pou so pov frer. Toulegramaten li al kas fri sovaz, fouy

pistas maron e ramas bon lerb tann pou so konpayon. Ti serf la manz dan so lame e zot zwe ansam. Aswar ler Gretel ti bien fatige, apre so lapriyer, li ti kontan poz so latet lor vant ti serf la pou dormi. Kan Hansel pou revinn kouma nou Hansel avan? Si sa arive ala nou pou ere!

Pandan lontan-lontan zot ti res dan lafore koumsa ziska ki enn zour lerwa desid pou vinn lasas dan sa rezion la. Ler ti serf tann bigoul sone, lisien-lasas zape, bann saser exite kriye, li anvi al gete ki pe pase.

" Gretel, mo Gretel, les mo al gete ki pe arive; mo nepli kapav tini." Li telman sipliy so ser ki finalman so ser dir li, "O.K, to kapav ale me selman to bizen retourne avan soley kouse. Mo pou ferm laport akoz sa bann saser exite la. Ler to vini, tap laport e dir, ' Gretel mo ser ouver laport,' e mo pou vinn ouver laport la. Rapel bien, si to pa koze laport res ferme."

Pa bizen dir, lespas enn segonn ti serf gayar dan lanatir, pe galoupe, sote, fransi. Lerwa ek bann saser trouv li, sey zwenn li me pa kapav. Parfwa ler zot ariv bien pre ar li, li zis fransi lor enn touf e fonn dan lanatir. Ler koumans fer nwar li pran sime lakaz, tap laport, dir ' Gretel mo ser ouver laport'. Kouma laport ouver li fons andan, zet lekor lor lili, dormi ziska landime gramaten. Kouma soley leve lasas rekoumanse. Lamizik bigoul eko dan lesiel, apel ti serf.

- " Gretel, mo bizen ale," li dir.

- " Pa bliye ki mo ti dir twa yer," so ser dir li.

Ler lerwa ek so bann saser trouv ti serf ar kolie lor dan so likou zot rekoumans lasas li me enposib may li. Enn lazourne pourswit la kontinie. Ver tanto zot ti preske gagn li; enn saser mem bles li dan so lapat. Li koumans bwate, trenn so lapat, retourn lakaz. Saser la, kasiet-kasiet, swiv li e tann li dir, ' Gretel mo ser ouver laport.' Toutswit laport ouver, les li rantre, e referme. Li al dir lerwa tou seki li ti'nn trouve ek tande.

- " Dime nou tou nou pe real lasas," lerwa dir.

Gretel ti bien trakase ler li ti trouv blesir so frer-ti serf. Li netway dimal la, prepar enn kataplas ar plant spesial, met li lor lapat blese.

- " Aster al dormi mo zoli ti serf. To pou bien vit, kwar mwa."

Kouma dimal la pa ti serye, lelandime gramaten pa ti mem ena tras. Lamizik bigoul rezone dan lesiel.

- "Pa kapav reste, bizen ale. Pa per twa, mo pou pran prekosion. Zot pa pou gagn mwa."

- " Non pa ale. Ena maler deor."

- " Non Gretel, maler lor mwa si mo res andan ler bigoul sante deor. Si to blok mwa mo leker pou eklate."

Tristes dan leker, Gretel ouver laport, get so frer-ti serf sot-sote, galoupe ziska li disparet dan bwa. Ler lerwa trouv li, li dir so bann saser, "Swiv li ziska zot

may li me fale pa fer li dimal ditou." Ler labrim fini leve, bann saser ti pe touzour bat lamok. Lerwa apel saser ki ti dekouver kabann ti serf kolie lor e li dir li, " Aster montre mwa sime pou al kot ti serf kolie lor." Ler zot ariv laba, li tap laport, li dir, " Gretel mo ser ouver laport." Kouma laport ouver lerwa rantre. Ki li trouve? Divan so lizie pli zoli mamzel lor later ti pe diboute. Gretel koumans tranble ler li pa trouv so frer-ti serf.

Dan so plas li trouv enn lerwa ar so kouronn-dor lor so latet pe dibout dan so kabann. Lerwa la enn bon dimoun, bon mannyer. Li trap so lame e dir li zantiman:

- " Mamzel eski ou pou axepte vinn ar mwa dan mo sato, marye ar mwa, vinn mo larenn?"

- " Mo dakor si mo ti serf 'si pou vinn ar mwa. Mo pa kapav viv san li." Gretel dir.

- " Peyna problem. Li va viv ar nou. Li pou gagn tou seki li bizen."

Zis sa moman la ti serf fransi, rantre. So ser atas lakord la ar so kolie e ansam zot kit kabann dan bwa pou al viv dan sato lerwa.

Ti ena enn gran maryaz rwayal. Pli tar kan lerwa aprann ki ti ariv Hansel ek Gretel, li ti fer aret move fe la e ti donn li enn bon koreksion. Anmemtan move sor fonn e ti serf revinn Hansel. E zot ti viv ere ansam ziska lamor. ... Zistwar fini.

PRINS-KRAPO

Enn tanto kan ti pe fer bon, enn zenn prenses al dan enn ti bwa, al asiz dan bor enn ti lasours kler. Dan so lame li ti ena enn boul an-nor, so pastan favori parski li ti kontan zwe ar li, avoy li dan ler, gob li ler li tonbe Enn kou li avoy li telman ot ki ler li tonbe, li ribawnn, sap dan so lame, roul anba, tom dan basen lasours. Prensens la rod so boul dan basen ki telman profon ki pa trouv so fon. Li ti dan enn gran dezespwar parski li ti perdi obze pli presie dan so lavi. "Ayo Bondie! Fer mwa regagn mo boul. Pou regagn mo boul mo dispoze donn mo pli zoli lenz, mo bizou, tou kiksoz presie ki mo posede." Pandan ki li ti pe koze enn krapo so latet sorti andeor dilo.

- " Prensens, kifer ou pe plore koumsa?"

- " Krapo malang, peyna nanye ou kapav fer pou mwa. Mo boul an-nor finn tom dan basen lasours."

- " Prensens, mo pa bizen ou lor, ou larzan, ou zoli lenz, ousa ou bizou. Me si ou axepte kontan mwa, les mwa viv ar ou, manz dan ou ti lasiet an-nor, dormi lor ou ti lili mo fer ou regagn ou boul."

Prensens la panse, " Li koz nenport, sa enbesil la! Kot li kapav sorti dan sa basen la?. Me ... me li kapav al rod mo boul. Ki mo pou perdi? Mo promet li tou, bous so lizie, gopia la."

- " Rayt! Si ou reysi ramenn mo boul, mo axepte fer tou seki ou dimande."

San perdi letan krapo la plonze, al dan fon basen lasours. Enn timama apre li reparaet ar boul la dan so labous. Li avoy li dan sek. Pa bizen dir, prensens la sot lor so boul, ramas li. Li ti telman kontan ki li bliye krapo net. Lor vites li retournn so lakaz. Krapo la kriye, " Atann prensens, ou ti promet ou pou amenn mwa ar ou." Me prensens la pa gagn letan arete pou ekout li.

Lelandime ler li pe pas atab pou dine li tann enn tapaz bizar, koumadir kikenn pe mont bann mars leskalie an-marb. Flap! Flap! Enn tipe pli tar kikenn tap laport dousma e dir:

'Ouver laport prensens eme,
Ouver laport ou bieneme!
Rapel parol nou'nn partaze
Dan bor lasours bien kler, bien fre.'

Prensens la galoupe, al ouver laport e la divan so lizie krapo malang ti pe diboute. Li ti finn bliye krapo net. So leker bat for-for, li trouv nwar. Vit-vit li ferm laport, retournn dan so plas. Lerwa, so papa, konpran ki kiksoz pe fer so tifi per.

- "Ki pe fatig twa mo tifi?"

- "Ena enn krapo malang kot laport. Yer ler mo boul ti tom dan basen, li ti al tir

li apre ki mo ti promet li mo pou les li viv ar mwa isi. Mo ti kwar zame li ti pou kapav sorti dan so basen. Me li la kot laport e li ole rant andan, isi."

Pandan ki li ti pe koze krapo la retap laport e dir:
'Ouver laport prenses eme,
Ouver laport ou bieneme!
Rapel parol nou'nn partaze
Dan bor lasours bien kler, bien fre.'

- "Mo tifi, to finn donn to parol. Parol done, parol sakre. Al ouver laport, fer li rantre."

Kouma laport ouver krapo la sot-sote rantre, al direk kot latab. "Met mwa lor sez koste ar ou," li dir. Ler met li lor sez li dir, "Met ou lasiet divan mwa pou mo manz ladan." Ler li finn bien manze li dir, "Mo bien fatige, sarye mwa, amenn mwa dan ou zoli ti lili." Prenses la pran li dan so lame, al poz li lor so prop lorye, dan so prop lili e la li dormi tout lanwit. Kouma barlizour paret dan les krapo la sot depi lili, desann leskalie, sorti, ale.

Prenses la ti panse ki tou so traka ti'nn fini anplas.

Me non! Kouma lanwit tonbe krapo revini e mem sinema kouma lavey. Trwaziem nwit 'si parey. Me gramaten katriyem zour prenses la gagn sok. Olie krapo dan so lili, ki li trouve? Enn zoli prens ar pli zoli lizie lor later ti pe dibout kot so lili.

Lerla li rakont so zistwar. Enn move fe ti zet enn move sor lor li, ti fer li vinn enn krapo.

- "Mo ti pou res koumsa tank ki enn prenses pa ti vinn delivre mwa, les mwa pas trwa lanwit lor so lili. Mo sel dezir aster se ki ou vinn ar mwa don rwayom mo papa kot nou va selebre nou maryaz. Mo promet ou mo pou kantan ou lavi-lamor."

Kouma zot dwatet devine prenses la pa ti tarde pou axepte. Ler zot pe koze mem enn gran kales rwayal tire par wit seval dekore ar plim zean tou kouler ek arne an-nor, arive, eskorte par Henry, serviter lwayal nou prens. Depar ti fer dan lazwa, maryaz ti fer dan pli gran lazwa e zot ti viv ere ansam dan ankor pli gran lazwa. ... Zistwar fini.

ENN PESER EK SO MADAM

Enn fwa dan enn pei ti ena enn peser ki ti viv dan enn ti lakaz lapay dan borlamer ansam ar so madam. Misie la, toule-bomaten, boner li kit so lakaz al dan bor dilo, asiz lor enn ros, fil so lalign, get so bouson danse lor dilo. Toulezour mem zafer. Enn zour enn kout sek so bouson koule, so lalign redi. Li ris so lalign e dekouver enn gro pwason dan so lamson. Pwason la dir li, 'Pa touy mwa misie peser. Mwa mo pa enn vre pwason; mo enn prens ki ena pouvwar mazik. Remet mwa dan dilo, les mwa'le.' 'Ayo!' peser la dir, 'Pa bizen ou trakase. Ki mo pou fer ar enn pwason ki konn koze? Al kot ou desten apel ou.' Li met li dan dilo. Kouma zekler pwason la plonz dan fon me deryer li ti ena enn long filwar disan.

Kan peser la retournn so lakaz, li rakont so lavantir ar so madam.

- 'To'nn nek larg prens-pwason la koumsa? To pa'nn dimann li nanye?' madam la dimann so mari.

- 'Non. Ki mo ti bizen dimande?' misie la dimande.

- Ayo bourbak! Nou viv dan enn ti lakaz lapay. Nanye mo pa ena. Mo viv lavi mizerab. E twa to pran mo sans to zet dan dilo. Voryen! Ale, retourn laba, dir to prens-pwason donn nou enn gran lakaz tol ek bardo ar enn lavarang vitre.'

Nou peser ezite me li rod toultan fer plezir so madam. Li retourn borlamer. Lamer ti zonn ek ver. Li al dibout dan bor dilo, li dir,

'O Prens Pwason Losean
Ekout, ekout mo tourman.
Mo madam marye, ayo,
Enn pikan dan lipie,
Pe dir ou pa bliye so kado.'

Pwason la naz ver laplaz e dimann nou peser, 'Dir mwa ki li 'le?'

- 'Prens-Pwason, kouma pou dir sa? Mo madam marye panse ki mo ti bizen dimann ou enn rekonpans avan larg ou dan dilo. Ou kone, li panse ki nou lakaz lapay tro tipti, tro malang, tro mizer. Li ti'a kontan viv dan enn gran lakaz tol ek bardo ar enn lavarang vitre ek enn gran lakour.'

- 'Al lakaz! Ou madam pe atann ou dan so gran lakaz tol ek bardo ar enn lavarang vitre ek enn gran lakour.'

Nou peser retourn kot li. Li trouv so madam divan laport enn gran lakaz tol ek bardo ar enn lavarang vitre ek enn gran lakour.

- 'Rantre! Rant dan mo lakaz. Li pa pli korek ki to lakaz lapay?'

Enn zoli lakaz. Ti'ena salon, salamanze, lakwizinn, saldeben, drenaz, 3 sanmakouse ek enn gran lavarang vitre. Akote lakaz la ti'ena enn verze plen ar toutsort kalite fri; par deryer ti'ena enn potaze plen ar legim, bred ek zepis;

divan lakaz la ti'ena enn gran parter garni ar fler; dan enn kwen lwen ar lakaz la ti'ena enn baskour kot poul, kok, pousen, kanar, pentad plen latmosfer ar zot prop lamizik.

- 'Anfen nou pou kapav viv ere!' peser la dir.

- ' Va gete ki arive!' madam la dir.

Tou ti mars korek-korek pandan detrwa semenn. Enn zour madam la dir so misie, 'Sa lakaz la tro tipti. Peyna plas pou bouze. Lakour sere, lakaz sere, baskour sere. Kouma pou viv dan sa prizon la? Al dimann to prens-pwason donn nou enn sato.'

- 'Ayo, pa dimann mwa al redimann li kado. Mo pou gagn latet. Mo per li sap lor kal. Mo panse nou bizen satisfè ar seki nou ena.'

- 'To tro bet! Ale, al dimann li e to gete li pou fer mwa plezir. Ale monwar, pa per'.

Peser la pran sime borlamer. So leker ti lour. Ler li arive li trouv ki lamer ti ble fonsè e bien tris. Li dibout dan bor dilo e dir kouma premie fwa,

'O Prens Pwason Losean
Ekout, ekout mo tourman.
Mo madam marye, ayo,
Enn pikan dan lipie,
Pe dir ou pa bliye so kado.'

- 'Ki li 'le aster?' Prens-Pwason dimande.

- 'Li 'le viv dan enn sato', peser la dir.

- 'Al lakaz, ou pou trouv ou madam dan lantre so gran sato.'

Peser la retourn kot li e li trouv so madam dan lantre enn gran sato.

- 'Get mo sato, li pa mari-siper hen? Ki to dir?', madam la dir.

Sato la ti telman extra ki mem lerwa koumans zalou. Enn trale serviter, enn trale lasam dekore par gran-gran artis, meble ar meb an-or; par deryer ti ena enn zarden pli gran ki zarden Panplemous e pli deryer ti ena enn park imans kot ti ena toutsort kalite zanimo, depi lelefan ziska yev; akote sato la ti ena lekiri seval ar omwen 50 zoli bebet bien nourri ek antrene.

- 'Aster nou bizen satisfè dan nou sato. Ki nou bizen anplis?' peser la dir so madam.

- 'Pa kone. Les nou al dormi. Dime nou gete.'

Zot al dormi. Boner gramaten madam la pens so mari, obliz li leve.

- 'Leve ta pares. Degaze, degaze! Nou bizen vinn lerwa.'

- 'Vinn lerwa? Mo pa anv'i vinn lerwa, mwa.'

- 'Mwa mo anv'i.'

- 'To enn madam. Kouma to pou vinn lerwa? Pwason-Prens pa pou kapav fer twa vinn lerwa.'

- 'Get sa bonom! Aret zaze! Pa pe dimann twa to lopinion. Zis fer seki dir twa fer. Mo bizen vinn lerwa. Enpwensetou!'

Lafreyer dan leker, sagren dan lizie, peser la regran sime borlamer. Ki pe ariv so madam? Kifer li ole vinn lerwa? Lamer ti vinn gri fonsè e ti kouven ar lekim. Li re-apel Prens-Pwason

'O Prens-Pwason Losean
Ekout, ekout mo tourman.
Mo madam marye, ayo,
Enn pikan dan lipie,
Pe dir ou pa bliye so kado.'

- 'Ki li'le sannkoutla?' Prens-Pwason dimande.

- 'Ayo Prens-Pwason, sannkoutla mo madam ole vinn lerwa.'

- 'Al lakaz, li finn fini vinn lerwa.'

Nou peser retourn lakaz. Ler li ariv pre kot sato, li trouv reziman lor reziman solda pe fer parad, pe mars lefrayt; tenk ek kanon dan defile, lorkes militer divan-divan. Ler li rant dan sato li trouv so madam lor enn gran tronn an-or ek diamant e lor so latet ti ena enn kouronn an-or; sak kote so tronn sis fidoner, enn pli gran ki lot, ti pe diboute, fer leskalie.

- 'To kontan? Aster to finn vinn lerwa,' peser la dir so madam.

- 'Normal!'

- 'Aster mo konpran kifer to ti'le vinn lerwa. Nou dan bien. Nou ena tou seki nou bizen.'

- 'Pa kone,' madam la dir.

- 'Kifer to dir sa?'

- 'Mo pa ena tou seki mo bizen. Enn lerwa pa osi gran, osi pwisan ki enn anperer. Wi, aster mo kone ki mo bizen. Mo bizen vinn pli gran anperer, lerwa tou bann lerwa,' madam la dir.

- 'Nou bizen satisfè ar seki nou finn gane,' peser la dir so madam. 'Tou manier Prens-Pwason pa kapav fer twa vinn anperer.'

- 'Get sa! Mwa ki lerwa, twa to mo esklav. Mo donn twa lord al dir to pwason ki

mo bizen vinn anperer, to'nn tande.'

Nou peser santi ki zot pe al tro lwen, ki maler pe lev latet deryer laport. Li per ki Prens-Pwason plen ar zot. Lerla pou bizen pey lepokase. Ler li ariv lor lakot, lamer ti bien nwar, labou-labou e rafal siklonn ti pe fer tourbiyon lor dilo. Li pran kouraz, dibout lor laplaz e dir,

'O Prens Pwason Losean
Ekout, ekout mo tourman.
Mo madam marye, ayo,
Enn pikan dan lipie,
Pe dir ou pa bliye so kado.'

- 'Ki li bizen ankor,' Prens-Pwason dimande.

- 'Li anvi vinn anperer.'

- 'O.k! O.k! Al lakaz, al zwenn ou anperer,' Prens-Pwason dir li.

Ler li ariv kot li, nou peser trouv so madam lor enn tronn grander sitadel. Otour li ti ena enn trale lerwa, prens, preses, kardinal, levek, ambasader kalite lor kouler ki pe azenou divan li pou montre zot respe ek zot soumision.

- 'Ala to zoli, ala to gran! Anfen nou finn gagn tou seki nou ti anvi,' peser la dir so madam.

- 'Tou? To latet pa bon, pagla?' madam la dir ar saler. Mo bizen vinn lepap.

- 'Lepap? Enn fam lepap? Tou manier kapav ena zis enn sel lepap. E lepap ankor vivan.

- 'Kisannla finn dimann twa to lopinion? Finn donn twa enn lord. Ekzekite. Sinon!

Ler li ariv kot lakot divan siklonn ti pe desir lesiel ek later. Bann vag demonte, bouyone ti pe mont kouma montagn ziska lesiel e vinn kraz kouma loraz-zekler lor brizan. Ena pirog ti tas lor pie. Apart enn ti bout lesiel ble leres lesiel ti rouz-flam, kouler lanfer.

Nou pov peser ti pe tranble ar freyer, so leker ti pe bat dan mole. Timid-timid lor laplaz li dir,

'O Prens Pwason Losean
Ekout, ekout mo tourman.
Mo madam marye, ayo,
Enn pikan dan lipie,
Pe dir ou pa bliye so kado.'

- 'Ki zot'le ankor?'

- 'Vinn lepap.'

- 'Rayt! Al rezwenn ou madam ki finn fini vinn lepap.'

Ler li retourn lakaz li trouv so madam lor enn tronn oter enn gratsiel, enn kouronn zean lor so latet, enn filwar ti kouronn otour so likou ek enn lafoul anperer, lerwa, prens, prenses, kardinal, levek, dinitèr, anbasader pe asiz kot so lipie pou eksprim zot respe ek soumision divan so Grandèr. Tout otour ti ena enn lafore flanbo toutsort oter. Oter montagn, oter kolinn, oter mel-ros, oter nik karya.

- 'To kontan? To finn ariv lor top,' li dir so madam.

- 'Dime nou gete,' madam la dir.

Madam la ti pas enn lanwit blans, azite, tourne-roule. Sey dormi mem me, abba, lizie pale ferme. Biento barlizour ar enn penso timid koumans met kouler dan lorizon. Pli tar enn reyon soley travers lafnet, vinn sikann so lizie. Madam la sap lor kal. Kifer li pa kapav anpes soley leve? Kifer li pa kapav donn lord lalinn, bann planet, bann zetwal, bann galaxi? Kifer? Li bizen sa pouvwar la. Wi, samem li bizen. Kontrol liniver.

- 'Al dir to pwason mo bizen pouvwar pou kontrol liniver? Al dir li toutswit!'

Deor later pe tranble, volkan pe pet dife, siklonn pe kraz partou. Kabose, tranble-tranble nou pov-pov peser mars dan marenwar pandan ki loraz pe sakouy liniver. Lamer araze pe kime dan nwar. Apart enn tras lekim parsi-parla pa trouv nanye. Peser so lavwa apenn sorti, telman li ti onte ek per.

'O Prens Pwason Losean
Ekout, ekout mo tourman.
Mo madam marye, ayo,
Enn pikan dan lipie,
Pe dir ou pa bliye so kado.'

- 'Ki zot bizen?' Prens-Pwason dimande sek-sek.

- 'Pardon Prens-Pwason. Ou kone, mo madam panse ki ti'a bon si koumadir li ti kapav kontrol lalinn, soley, ... liniver ...

- 'Koumsa hen! Bon! Al lakaz kot ou madam dan zot vie lakaz lapay'

... ZISTOIR FINI...

ZISTWAR TOM POUS

Enn fwa dan enn pei ti ena enn pov bisron ki ti pe asiz dan so ti lakaz pandan ki so fam, koste ar li, ti pe rakomod vie lenz.

- " Ayo!," misie la dir so madam, " Ala lavi tris, ala lavi rann! Nou kouma de zako sagren. Nou peyna zanfan pou egey nou lavi, tandik ki lezot zot ge, zot ere ar zot zanfan."

- " Ki mo pou dir twa ?" so fam dir li ar enn soupir, ler li pe anfil so zegwi. "Ayo Zezi-Marie, si mo ti ena zis enn zanfan, enn sel, mem si li ti zis enn ti bout, pa pli gran ki mo pous, ala mo ti pou ere la! Mo ti pou donn li tou mo lamour."

Mirak arive. Detrwa mwa pli tar madam la gagn enn ti baba, enn zoli ti baba, for, frengan, gayar me pa pli gran ki enn pous. Zot pa kapav plengne, zot panse. Zot ti finn gagn seki zot ti pe rode.

Zot ti apel li Tom Pous. Li ti grandi dan boukou lamour. Zot ti bien nourri li. Akoz samem li ti bien portan me li ti res grander enn pous. So lizie briye. Li ti enn bonom bien-bien malen ki ti konn debrouy so difil.

Enn zour bisron la ti pe prepare pou al sers dibwa dan lafore. Li ti bien prese. Tom Pous tann li dir ki li ti pou kontan si kikenn ti kapav amenn so saret pli tar pou sarye dibwa. " Papa," Ti-Tom dir, " les sa dan mo lame. Kouma to pare, saret rekta pou lor baz." So papa riye.

- " Kouma to pou fer mo ti bout? Oter to peyna pou trap renn."

- " Pa traka papa. Mo fer mama met arne ar seval e lerla mo rant dan zorey seval, mo dir li kot bizen ale."

- " Rayto, nou seye, nou gete."

Kan so ler ti arive, mama Tom atle seval ar saret, e apre li plas Tom Pous dan zorey seval la. Depi dan zorey seval nou ti bout bonom koumans diriz bebet la. Li kriye "haysh" pou fer li avanse e " ho" pou fer li arete. Koumsa san problem li amenn saret la kot ti bizen, san okenn difikilte. Me lor sime de etranze ki ti pe pase tann enn lavwa pe dir "dousma babou, dousma".

- "Drol!" enn dir. "Mo tann enn sartie koz ar seval, me sartie la envizib."

- " Bien drol!" lotla dir. "Anou swiv saret la pou kone kot li pe ale."

Saret rant dan bwa; de etranze swiv saret ziska ki zot ariv kot bisron pe travay. Ler Tom Pous trouv so papa li kriye, " Papa, papa ala mo la. Saret pare, tou korek. Aster desann mwa." So papa trap seval ar enn lame, ar so lot lame li tir so garson depi dan zorey seval, poz li lor enn gran fey tann. Tom Pous! Dir ou lerwa pa so kouzen. De etranze la pa'le kwar zot lizie.

" To kone", enn dir lotla, " sa ti vakabon la kapav fer nou vinn ris si nou amenn li partou, fer dimoun peye pou vinn get li. Bel tamasa, bel pitay! Nou bizen aste li." Zot toulede al koz ar bisron la, dimann li komie li pou rode pou so ti bout piti.

- "Ar nou li pou dan bien, plis ki aster."

- " Vann mo zanfan? Mo prop disan? Gard ou lamone!"

Ti-Tom ki ti finn tann sa tranzaksion la, grenp ziska zepol so papa e lerla dousma dan so zorey li dir li, " Pran zot kas 'Pa, les zot pran mwa. Pa traka, mo pou retourn lakaz."

Finalman bisron la aksepte vann Tom pou enn gro bout lor.

- " Kot to'le asize?" enn ladan dimann li.

- " Met mwa lor rebor ou sapo, koumadir mo lor mo balkon. Mo va kapav mars toutotour e admir bote lanatir."

Zot aexpte. Kan Tom fini dir orevwar so papa, zot deklase. Zot marse mem ziska tanto, ler labrim leve. Lerla Ti-Tom dir, " Mo fatige, poz mwa anba." Etranze la tir so sapo, poz Tom lor enn plot later dan bor sime kot enn karo fek laboure. San perdi letan Ti-Tom tire, galoup dan rigol e rant dan enn trou lera. "Salam, grandimoun, mo fonndos; prosenn fwa vey bien ti dimoun." Zot rod li partou, fons enn baton dan tou bann trou. Abba pou zot! Tom Pous bien-bien lwen. Letansa, ti finn fini fer nwar e de etranze la, dekon, oblize retournn kot zot, lame vid, pos vid.

Kan Tom kone nepli ena danze li sorti depi dan so trou. Pa fasil mars dan enn karo fek laboure. Si glise, tonbe kapav gagn bien dimal. So sans pou li, li trouv enn gro lakok kourpa. Sa enn bien zoli lakaz pou pas lanwit. Pa dir ou! Ti-Tom kas enn poz. Zis kouma li pe koumans gagn somey li tann de zom koze.

- " Bizen fer enn lespri kouma pou tor Monper so lor ek larzan", enn dir lotla.

- " Les sa dan mo lame", Tom kriye.

- " Ki sa tapaz la?" voler la dir, leker bat dan mole, " To pa'nn tann kikenn koze?".

Zot toulede dres zorey.

- "Amenn mwa ar zot e mo pou montre zot kimanier balye karo", Tom dir.

- " Me kot ou ete", zot dimande.

- "Get anba e veye kot son la sorti."

Apré enpe rode zot trouv li; zot pran li dan zot lame.

- " Eta ti vakabon! Kot to kapav ed nou?"

- "Mo kapav rant atraver antivol dan lakaz Monper e lera avoy zot tou seki zot anvi."

- "Enn mari lide sa! Vinn ar nou, nou gete ki to kapav fer."

Ler zot ariv kot lakaz Monper, Tom pas par baro, rant dan lasam e koumans kriye for-for, "Zot'le mo avoy zot tou seki ena isi?". Bann voler la krake, zot sipliy li koz dousma, pa koz for, tansion li kas somey bann ki dan lakaz. Tom fer sanblan li pa konpran, li koz pli for ankor. "Koze, avoy tou, pa avoy tou?". Kwizinier ki ti pe dormi dan lasam akote, leve, ekoute. Me kouma nou de voler ti finn al kasiet li pa tann nanye.

De voler la apre enpe letan regagn kouraz. Zot revinn kot lafnet, zot dir Tom aret fer so zokris, avoy tou lamone ki ena. "Aaan!", Tom dir pli for ki li kapav, "Zot ole koken tou lamone Monper? Avoy lame, mo donn zot tou." Sannkoutla kwizinier tann tou, konpran tou. Li deboule depi so lili, galoupe, al ouver laport. Bann voler la kas pikan, tire, koumadir dife dan langka. Madam kwizinier la seye mem trouv kler dan nwar me abba. Li al rod enn lalimer. Letan li pran pou retourne, Ti-Tom fini gagn letan pou al kasiet dan langar akote lekiri. Madam la retourne, rod dan tou kwen, anba, lao. Tou paret normal. Li desid pou real dormi. Sirman li ti reve lizie gran ouver, li panse. Nou ti bout bonom mars katpat dan lapay ziska ki li trouv enn ti kwen siper pou dormi leres lanwit dan konfor ziska gramaten kan li pou pran sime so lakaz. Me kouma nou kone souvan-souvan lavi kriel kas nou konte ar tabisman lamerdman.

Madam kwizinier la ti desid pou leve boner, avan soley leve, pou al nourri bann vas. Li al direk dan langar, pran enn pake lapay - nou pov ti bonom ti pe dormi ladan. Ler so somey kase, ki li trouve? Li dan lagel vas. "Ayo mama! Ki mo finn fer pou rant dan lagel moulen?" Me bien vit ti malen la konpran ki pe ariv li. Bizen tir enn plan pou anpes ledan vas fer satini ar li. Li tik parsi, li trik parla ziska li reysi rant dan vant vas la entak. "Fer nwar isi! Parye zot finn bliye met enn lenpos pou les lalimier soley rantre! Bann fatra la! Enn ti labouzi pa ti pou detro!"

Mem li sey fer fas, li pa apresie ditou seki pe ariv li. Pli grav se ki manze vas ti pe kontinie desann e plas dan vant ti pe koumans manke. Alafen li desid pou kriye pli for ki li kapav, "Ase manze, aret donn mwa manze!" Madam kwizinier ki ti pe tir dile ar enn vas retann enn lavwa me pa trouv person. Sannkoutla li sir mem lavwa ki yer swar sa. Telman li per, li sap lor stoul, li tonbe, devir seo dile. Li galoupe, li al get so patron.

- "Monper, Monper! Nou vas pe koze."

- " Ou fol ou!"

- "Vinn gete oumem."

Ler zot ariv dan lekiri, Monper tann vas la dir, "Ase manze, aret donn mwa manze!" Monper kaye. Sa vas la posede par move lespri. Li donn lord fer touy li toutswit. Zot touy li, al zet so trip dan depotwar.

Pov Tom! Li fer tou pou sorti. Pa fasil! Zis kouma li ti pe al tir so latet deor enn lot maler arive. Enn loulou afame fransi lor trip, aval tou enn sel bouse. Ki pov Tom pou fer? Pov djab la! Li pa perdi kouraz. Bizen met enn lak ar loulou.

- "E mo dalon, mo ena enn mari tiyo pou twa."

- "Ki tiyo?"

- "Ena enn lakaz kot, si konn rantre, gagn manze kalite lor kouler. Manze ziska rasazie."

- "Ki kote? Kouma pou rantre?"

Tom Pous explik li sime pou al so prop lakaz e kimanier pas par enn ti trou sere dan lakav pou rant dan lakwizinn. Dir ou loulou pa ti bizen enn deziem envitasion. Sa swar lamem li pran direksion lakaz Tom Pous, pas par trou sere dan lakav, rant dan lakwizinn, koumans manze, bwar ziska ki so vant gonfle kouma enn tenk. Ler li desid pou ale, li pa kapav parski so vant ti vinn telman gro ki li nepli ti kapav pas par trou da lakav. Li ti'nn tas dan piez. Tousa ti dan plan Tom. Li kas enn poz dan enn ti kwen vant loulou e koumans sante for-for.

- " Ti-kou ti kou touy loulou
Baton piondenn pou lougarou.
Titalber gagn maloker
Tiglaketig dendenkouden."

- " Shouuut! Aret fer tapaz! To pou lev tou dimoun."

- " To ti bien amize talerla. Aster mo tour. Ti-kou ti kou touy loulou, ti kou ti kou touy loulou ."

Tou sa tapaz la kas somey bisron ek so fam. Zot louk dan lakav. Zot trouv enn loulou ki finn may dan trou. Pa bizen dir, toulede gagn bien per me pa kapav kil parad... Bisron la pran enn lars e li donn so fam enn lafo. " Dibout deryer mwa . Mwa mo donn li enn kout lars lor so latet e twa to ouver so vant ar sa lafo la." Tom ki ti tann tousa kriye for, "Papa, papa mo dan vant loulou."

Gran mersi Bondie, nou finn retrouv nou zanfan," bisron la dir. Li dir so fam pa servi lafo, tansion fer Ti-Tom dimal. San perdi letan ar enn sel kout lars li eklat latet loulou, lera ouver so vant ar prekosion, delivre Tom Pous. Pa bizen dir ki kantite touletrwa ti kontan.

- "Ayo mo garson!," papa la dir, "nou ti kwar zame nou pa ti pou retrouv twa."

- "Papa, papa mo finn fer enn gran vwayaz otour lemond depi nou ti separe me mo kontan, plis ki kontan, rerespir ler fre nou lakaz."

- "Kot to ti ale koumsa?"

- " Mo ti rant dan trou lera, mo ti dormi dan lakok kourpa, mo ti vwayaz dan vant enn vas e apre mo ti perdi dan trip loulou. Mo kontan aster mo finn retournn mo lakaz.

- " Nou'si baba, nou'si! Ayo, tourn zorey! Zame nou pou vann twa ankor mem si ofer nou pli gran trezor."

Zot may li, zot anbras li, bengn li, met zoli lenz nef ar li, donn li pli bon manze, lera met li dan so lili pou li repoze... Zistwar fini.

ZISTWAR SANTEKLER EK PERTELOT

1. SEZON PISTAS MARON

- 'Pistas maron finn pare lor flan montagn. Nou'ale vit-vit plen nou boyo avan zako al fer piyaz,' Santekler dir so madam, Pertelot.

- 'Avek plezir,' Pertelot dir. ' Nou profite, pas enn vakans ansam.'

- 'Pa manti! Pa manti! Pa manti ditou!' Santekler sante for-for.

Misie Kok ek Madam Poul pran sime montagn pou pas lazourne e kouma letan ti peper zot pa ti prese pou retourne. Ler labrim koumans leve, kan ler finn arive pou retourn lakaz, zot vant ti telman lour ar pistas ki marse zot nepli ti kapav. Ena panse ki zot ti vinn pares. Mwa mo pa kone. Anfendkont Santekler ek Pertelot deside ki zot tro enportan pou marse kouma kreatir ordiner.

Donk Santekler desid pou konstrir enn karyol pou so bieneme ar lakok pistas maron. Bien-bien vit enn karyol tip-top dibout lor baz. San perdi letan Pertelot rant dan karyol, dir so mari pran plas seval pou ris karyol.

- ' Non! Non! Non! To pe fer riye! Silefo mo asiz dan plas kose me pa dimann mwa ranplas seval.'

Zis sa moman la enn kanar, kwak-kwake vini. Li kriye for-for, ' E voler, vakabon, fenean ki zot pe fer lor mo teren. Atann, aster zot pou kone!' San perdi letan li tom lor Santekler pou donn li enn rakle. Me Santekler pa kone ki apel kil parad. So plim drese, li tik ar lapat gos, flank enn kout zergo ar lapat drwat, tik ar lapat drwat, flank enn kout zergo ar lapat gos. Kanar zet zarm, dimann pardon. Santekler met so kondision. Kapav pardonn li zis si li aksepte ris karyol Santekler ek Pertelot. Kanar pa kapav refize. Li aksepte. Santekler chombo renn e donn lord.

- 'Haysh kanar, haysh! Rise sa karyol la, vit.

Karyol demare lor vites.

Apres ki zot finn kouver enn bout sime zot zwenn zegwi ek zepeng ki ti pe marse ansam dan bor larout.

- 'Stop!' zegwi kriye. " Donn enn ti seke ar zot. Pe fer telman nwar ki sime nou pa pe trouve. Ena telman lapousier ki respire pa pe kapav.'

Zegwi rakonte kimanier li ek so kamwad zepeng ti pe telman amize dan enn tavern detrwa mil pli lwen ki zot ti'nn bliye get ler. Li dimann Santekler si li kapav donn zot enn lif dan so zoli karyol. Santekler get zot bien. Li panse ki kouma zot meg-meg zot pa pou pran tro boukou plas. Li dir zot monte.

- 'Monte, monte vit-vit! Souy lipie avan rantre! Tansion! Pa kraz kor mo Pertelot!'

Bien-bien tar aswar zot ariv kot enn lotel. Pa kapav kontinie vwayaze dan nwar. Tro danzere. Lot kote pov kanar ti telman fatige ki li ti pe balot-balote agos-adrwat, adrwat-agos. Santekler ek Pertelot desid pou pas lanwit dan lotel. Propriyeter lotel pa ti tro kiin donn zot enn lasam. Li ti per tansion zot bann foskliyan. Me kouma zot koz enn langaz bon manier e zot donn li enn dizef fre ki Pertelot ti ponn sa zour la mem, propriyeter la desid pou fer zot konfians. Anplis Santekler ti promet pou donn li kanar la ki, dapre nou konper, rekta ponn enn dizef sak zour. Nou de konplis komann enn bon repa ek pli bon diven. Zot pas enn bon moman avan zot al dormi.

Boner lelandime gramaten kouma barlizour pwente dan lorizon e ler tou dimoun ankor pe dormi, Santekler ek so madam leve, pran dizef ki zot ti donn patron lotel, pers enn ti trou, aval so andan e zet so lakok dan foye. Zot tom lor zegwi ek zepeng ki ti ankor pe dormi, chom zot par lilou, fons enn dan sofa patron la ek lotla dan so mouswar. Apre zot glise-ale.

Selman kanar ki ti pe dormi deor tann zot pe vini. Li plonz dan larivier ki ti pas akote lotel e lor vites li fonn.

Pli tar ler propriyeter lotel la leve e li pran so mouswar pou souy so figir normal zepeng pik li e rey so figir. Ler li al dan lakwizinn pou pran enn labrez pou alim so pip, lakok dizef eklat dan so figir e lasann rant dan so lizie.

- 'Ayo Bondie!' li dir. 'Tou pe mars traver zordi.'

Dekouraze, li larg so lekor lor so sofa e zegwi rant dan so deryer. Li kriye ar douler ek ar laraz. 'Mo sir sa de la sa,' li panse. Li al rod zot dan zot lasam. Abba! Zot ti fini flonn.

Lor sime lakaz Santekler bek enn ti dou lor lalev Pertelot e dir li 'Pa fasil ar twa Pertelot.'

- 'To kontan mwa mo gro toutou?'

- 'Pa fasil ar twa mo dir twa.'

- 'Kifer?'

- 'Pa fasil pou viv ar twa; me enposib pou viv san twa.'

2. LOUGAROU ZWENN TASE

Enn lot zour Santekler ek Pertelot desid pou al vakarne. Konper Santekler ranz enn siper kales kat-larou rise par sis lera-miske. Lor sime enn sat aret zot e dimann zot kot zot pe ale.

Santekler reponn:

'Tikou-tikou touy loulou

Nou'al regle kont ar lougarou.'

- 'Les mo vinn ar zot,' sat la dimande.

- ' Monte, monte!' Santekler dir li. 'Tansion tonbe! Haysh lera-miske, haysh!

Napa fane dan mo kales,
Tansion kraz kor mo Pertelot.
Lera-miske pa per kas kot,
Roule-roule zoli kales.
Tikou-tikou touy loulou
Nou'al regle kont ar lougarou.'

Enpe pli lwen enn janta, enn dizef, enn kanar, ek enn zepeng dimann li enn lif.
Santekler ramas zot tou.

Ler zot ariv kot lougarou li pa ti la. Lera-miske ramas kales dan langar,
Santekler ek Pertelot anvole al kas enn poz lor biim, sat la al asiz kot foye,
kanar la rant dan levie lakwizinn, zepeng rant dan lorye, janta al tini lekilib lor
lento ek dizef anroul limem dan serviet.

Ler lougarou retourn lakaz, li al kot foye pou alim dife. Laba sat avoy lasann
dan so lizie. Li galoup kot levie pou lav so figir kan kanar fann dilo lor li. Ler li
sey souy so figir, dizef dan serviet kraze, fann partou lor li. Plen, ankoler,
degoute li desid pou al dormi san manze. Kouma li poz so latet lor so lorye,
zepeng rant dan so lazou. La, li sap lor kal net. Kouma enn fou-firye li desann
leskalie atout vites pou sorti deor. Me kouma li ariv lor pa laport janta desann
lor li vadire enn bom, kraz so latet, touy li sek.

3. AKOZ SA PISTAS LA

Pli tar mem sezon, Santekler ek Pertelot retourn lor flan montagn pou manz
pistas. Sa lepok la pa ti'ena sinema. Zot ti tom dakor ki tou seki zot gagne zot
pou partaz ande. Pertelot, gran malinn, zwenn enn pistas ekstra gro. Li chom
tait, gard tou pou li... Me malsans pou li, pistas la ti telman gro ki, ler li sey
aval li, lemesan pistas tas dan so lagorz. Li sey tou pou kras li me abba, pistas
la dir mwa ki la.

- 'Osekour mo lamour! Vit-vit amenn enpe dilo, sinon mo mor.'

Kouma enn fles li pran direksion larivier. Ler li ariv dan bor dilo li dir:

'Larivier, larivier donn mwa ou dilo!
Pertelot, mo madam, laba lor montagn
Pe toufe, pe trangle aköz enn pistas.
Larivier, larivier donn mwa ou dilo!'

Larivier reponn:

'Santekler, Santekler al kot Mamzel Zann,
Dimann li pret enn kou so sentir laswa
Pou kapav tir dilo depi larivier.'

Kouma fles Santekler al kot Mamzel Zann. Ler li ariv laba, li dir:

'Mamzel Zann, Mamzel Zann donn sentir laswa
Pou kapav tir dilo depi larivier.
Pertelot, mo madam, laba lor montagn
Pe toufe, pe trangle aköz enn pistas.'

Mamzel Zann reponn:
Santekler, Santekler al sers kolie fler
Anpandan dan zarden lor enn pie toulsi.'

San perdi letan Santekler al sers kolie fler; Mamzel Zann donn li sentir laswa; li donn sentir laswa larivier ki donn li dilo pou Pertelot. Ler li ariv lor flan montagn ti deza tro tar. Pertelot ti fini mor.

Santekler santi so leker pre pou eklate ar douler. Li plor telman for ki tou zaimo dan lafore vini pou sey konsol li. Sis lera-miske ranz enn korbiyar pou sarye lekor Pertelot. Tou bann lezot zaimo swiv. Anba pie pistas maron zot fouy so tom, met lekor Pertelot dan trou, kouver li ar later e lao net poz enn gro ros. Ler lanterman fini, tou zaimo ale. Santekler tousel dan so soufrans. Li koz tousel.

- 'Pa ti fasil pou viv ar twa, mo koko. Me boukou pli difisil pou viv san twa.'

Enn gro sanglo eklat so leker. Li al rezwenn so Pertelot. ... Zistwar fini.

SIFON MARMIT

Enn fwa dan enn pei ti ena enn misie bien-bien ris me so madam ti malad-malad. Zot ti'ena enn tifi. Enn zour madam la santi so ler pe vini. Li apel so tifi kot so lili e dir li, 'Beti, mo bizen parti pou fer enn gran vwayaz dan lesiel. Fer bon zanfan toultan mo gate, to tande, toultan. Pa per! Depi lao mo pou vey twa.' Enpe pli tar li ferm so lizie pou toultan. Zot ti anter so lekor dan enn kwen zot zarden anba pie flanbwayan. Toulezour tifi la al vers so larm lor tom so mama. Li ti gard parol li ti donn so mama. Li pa fer move ditou. Ti lapli liver ti pe aroz fler lor tom so mama me avan flanbwayan koumans kolorye so bann brans ar petal dife misie la ti remarye. So deziem madam ti ena de tifi ki ti vinn viv ansam ar zot. Sa de tifi la ti bien-bien zoli me zot leker ti bien-bien sal. Akoz samem zafer ti bien sal pou nou pov ti tifi.

- 'Ki sa nenport la pe fer dan nou salon,' enn ladan dir.

- 'Si to'le manze to bizen travay. Dan lakwizinn to plas, ar bann servant,' lotla azoute.

Lor vites zot ras so lenz, donn li enn vie rob perkal, avoy li dan lakwizinn. Pa bizen dir kouma zot ti sikann li.

Boner gramaten ziska tar aswar li ti bizen travay: sarye dilo, lav lasiet, kwi manze, netway lakaz, servi manze, lav lenz, drese... Ler tou dimoun ti finn al dormi lera li ti sey repoz enpe lor enn gouni pre kot foye. Normal li ti kouver ar lasann ek dinwar. Pou boufonn li, so lantouraz ti pe apel li Sifon Marmit. So papa fer sanblan li pa tande telman li ti per so madam ek so de tifi. Sifon Marmit desid pou soufer ansilans pou pa anbaras so papa, ki ti vinn enn toutou depi lamor so premie madam ki ti konn gid li pou so prop dibien.

Enn zour papa la ti bizen parti pou okip so biznes lot kote dilo. Li dimann so madam ek de tifi la ki zot ti'a kontan li amene depi deor. Zot dir li amenn bizou, lenz otkoutir, parfen, materyo farde, soulie dernie model. Misie la prepar enn long lalis. Kan tou dimoun finn al dormi, li desann dan lakwizinn pou dimann so prop zanfan ki li ti'a kontan gagne kom kado. Sifon Marmit gagn sok ler li trouv so papa. Li dir so papa li pa bizen nanye, li ena tou seki bizen. So papa ensiste. Pou pa depler li, li dir so papa,

"Zour to pe retourn lakaz, donn mwa premie ti brans ki tous to latet." So papa retourn dan so lasam. Sa swar la Sifon Marmit, so kote, sey dormi mem me abba.

Apré enn labsans apepre enn mwa, misie la retourne, so valiz ranpli ar zoli kado. Letan pa gagne pou ouver valiz e deza de tifi la pe koumans lager. Sa pou mwa sa! Sa mwa ki ti dimande! Sifon Marmit gagn anv for get so papa me pou evit dezagreman li prefer res dan lakwizinn. Pli tar so papa vinn get li ar enn ti brans kaliptis. San perdi letan li al plant li lor tom so mama e aroz li ar so lamour. Kouma mirak ti brans la pran rasinn ek koumans grandi. Bien-bien vit li vinn enn zoli pie ar fey velour parfime. Kan divan soufle dan so fey, vadire sante so mama ti abitie sant ar li kan li ti baba. Enn zour enn ti zwazo larkansiel vinn fer so nik lor pie la. Toulezour Sifon Marmit amenn enn tipe timil pou li. Li nepli santi li tousel. Kouma li gagn enn ti letan li souk deor, okip tom so mama,

so pie kaliptis ek so zwazo. Li trouv so boner dan lamour partaze.

Lane ki Sifon Marmit gagn dizwit-an lerwa desid pou organiz enn gran fet pandan trwa zour pou permet so pli gran garson, Prens Eritie, swazir tifi ar lakel li ole marye. Touleswar pou ena enn gran bal, tou tifi ki finn fini gagn dizwit-an envite. Trwaziem zour, zis minwi, Prens la pou deklar so lamour.

Pa bizen dir! Tou dimoun fite. Bann demi-ser Sifon Marmit pas tou zot letan divan laglas. Toulede sir Prens pou swazir zot. Letansa nou eroinn kontinie fer so louvraz, okip tom so mama, so pie kaliptis ek so zwazo.

Vendredi arive. Zour premie bal. De demi-ser Sifon Marmit met zot pli zoli lenz e al dan bal dan enn karos. Sifon Marmit al get so belmer pou gagn permission pou al dan bal. Madam la riy dan so figur.

- 'To'nn get to zar? To anvi fer boufon? Tou manier to ena louvraz pou fer.'

- 'Mo'nn fini tou mo louvraz pou zordi.'

- 'Nou'al get enn kou!'

Madam la al dan lakwizinn, pran enn vann plen ar lanti nwar ki Sifon Marmit ti fek fini triye, zet li dan lasann foye. 'Kan to'nn fini ramas tou sa lagren lanti la to kapav al dan bal'. Li vir so deryer, li sorti. So riye mesanste plen lizie Sifon Marmit ar larm. Li galoupe, li al kot tom so mama pou rod sekour ek soulazman. Enn labriz fre ek dou fer pie la dans elegans; bann brans frot-frot lezerman enn kont lot, bann fey kaliptis sifle dousma kouma lalang enn klarinet e enn lavwa mizikal desann lor later.

- 'Beti! Kifer to tris mo beti?'

Sifon Marmit rakont so problem. Pie kaliptis ek zwazo larkansiel fer enn ti komite e lor vites dres enn papie. San atann, enn gro niaz zwazo tou kouler desann lor baz, rant dan lakwizinn e dan lespas enn zekler tou lagren lanti retourn dan vann. Lerla, bann brans ek fey, bann zwazo ek papyon ranz enn rob diswar kouler lesiel ble garni ar zetwal. Apre, enn labriz kapitone sarye li, amenn li dan bal. Ler li rant dan lasal tou dimoun gagn sok. Dimoun aret danse, lorkes aret zwe, tou lizie fixe lor li. Dimoun koumans mirmire. Kisannla sa? Premie fwa zot zwenn sa kalite zoli tifi la. Enn viziter sorti dan enn lot pei? Prens Eritie vinn envit li pou danse e pou lerestan lasware li dans zis ar Sifon Marmit. Ler barlizour pwente dan les, nou eroinn profit enn moman kan so kavalie ti pe koz ar enn lot dimoun pou tire, fonn depi laba. Kan prens la realize ki finn arive, so leker ranpli ar tristes. Pli grav ankor, li ti bliye dimann li so nom, so ladres telman bote misterye sa mamzel la ki manitiz so lespri.

Deziem zour 'si mem parey.

Trwaziem zour ti ena plis exitasion parski sa swar la, zis minwi, Prens Eritie pou fer lerwa konn so desizion. Tou bann tifi dan pei fer zot bes. Kan so de demi-ser ti fini sorti Sifon Marmit al dimann so belmer permission pou al dan bal. Madam la, sannfwala zet trwa vann diri dan lakaz, dan lakour, riy so riye jabolik retourn dan so lasam kot li servi so sarm pou anpes papa Sifon Marmit poz kestion. Deor pie kaliptis ek zwazo larkansiel pe stennbay. Peyna pou dir zot nanye. Zot

konn tou. Enn galaxi zwazo tou kouler ramas tou bann lagren diri pandan ki bann koutiryer liniver prepar so rob ek soulie an-nor dekore ar perl ek diaman. Lerla enn tapi volan amenn li dan pale lerwa. Kouma li paret lor bor laport, Prens Eritie ki ti mosad-mosad regagn so sourir e koumans danse. Li pa larg so kavalier prefere. Zis minwi tou lalimier tengn. Tann enn roulman tanbour. Kouma lalimier re-alime enn gran mirmir sirpriz travers lasal. Kavalier prefere Prens Eritie nepli ti la. Zot rode partou. Abba! Prens la enkonsolab. Resers kontinie. Lor peron pale prens la trouv enn kote soulie an-nor brode ar perl ek diaman. Li trap li, anbras li, pez li kont so leker, plore.

Lelandime, boner prens la ek so konpagni koumans al lakaz par lakaz pou dimann tou bann tifi ki ti finn fini gagn dizwit-an sey soulie la. Zour lekip la ariv kot bann Sifon Marmit, de demi-ser la koumans lager pou sey soulie la anpremie. Madam la ti bizen entervenir pou dir so pli gran tifi seye anpremie. Li mok so ti ser telman li ti sir ki soulie la pou zis ar li. Kouma li fons so lipie, vadire li pe refiz so lipie, soulie la retresi. Li sey tout sort kalite seye. Li ramas so lipie, ploy so ledwa; li mem rod koup so ledwa lipie. Peyna sime. Soulie la dir mwa ki la. Finalman, dekouraze li abandone, fret soulie la anba, kit tou anplan, al plore dan so lasam. Kouma so ti ser trap soulie la, divan so lizie li koumans larzi. Ler li met so lipie ladan li kouma bato. Vit-vit li met enn pake sifon divan me plis li ranpli li plis soulie la grosi. Tifi la transpir gro. Larm ek transpiration melanze. Bann konpagnon Prens Eritie gagn riye me zot kontrol zot riye.

- 'Peyna personn ankor?' Prens la dimande.

- 'Non, samem tou,' Madam la dir.

Prens Eritie ek so konpagni pran sime depar kan enn lavwa aret zot.

- 'Ena kikenn ki pan'kor sey soulie la. Li laba dan lakwizinn. Mo prop tifi.'

- 'Aret radote! Pa fer nou Prens perdi so letan. To'le fer Sifon Marmit sey soulie rwayal?' Madam la dimann so mari.

- 'Lerwa finn donn lord ki tou zennfi ki finn fini gagn dizwit-an oblize sey sa soulie la,' Prens la dir ar enn lavwa ferm. 'Al sers sa mamzel la.'

- 'Nou'al dan lakwizinn,' papa la dir.

Ler zot ariv dan lakwizinn zot pa trouv personn. Madam la dir Prens Eritie ki latet so bonom pa tro bon, pa bizen pran li kont. Me Prens la santi lay.

- 'Mo kone kot li ete. Swiv mwa!' papa la dir.

Li amenn zot kot tom so premie madam. Divan tom la ki zot trouve? Enn zoli tifi dan enn rob diswar an-nor dekore ar perl ek diaman. Dan so lipie ena enn sel kote soulie, enn soulie an-nor brode ar perl ek diaman. Prens la pa'le kwar so lizie. Li rann Sifon Marmit so soulie.

Ti ena enn gran maryaz. Mo pa ti envite me mo ti sey frode. Malsans dan mwa, enn gard ti dekouver mo grimas e san perdi letan li aziste enn mari koutpie direk lor mo deryer. Mo voltize dan lezer ziska mo ateri isi pou dir zot. ... Zistwar fini.

ZISTWAR DOUZ APOT

Trwa san banane avan nesans nou Senier Zezikri, ti ena enn vev ki ti ena douz zanfan. Madam la ti pe viv dan lamizer nwar. Amizir so zanfan ti pe grandi, li ti pe gagn plis difikilte pou zwenn de bout. Me madam la so lafwa ti mama gran. Gramaten-tanto, li ti priye Bondie pou beni so zanfan e permet zot viv ansam ar Sover ki Profet ti anonse.

Ler dife lor li ogmante, enn par enn li ti dimann so bann zanfan al rod zot lavi lot kote dilo.

So pli gran zanfan ti apel Pier. Tristes dan leker, garson la ti kit lakaz so mama. Li ti marse, marse, marse san arete pandan enn zour. Divan li ti ena enn lafore e amizir li ti pe marse, li ti pe rant dan leker lafore la. Omilie lanwit, lafen ek fatig ti chombo li. So lipie ti pe tranble. Enn kou li ti santi enn gran febles e li ti tom anba lor lerb. Li ti kwar li ti pe mor.

Zis minwi, enn ti garson ki briye kouma enn anz, ti paret divan li.

- "Ki to pe fer anba lor lerb?"

- "Mo telman fatige ek fen ki mo lazam finn vinn lagom. Mo bizen lafors pou al ver Sover ki profet ti anonse. Samem mo pli gran dezir."

Ti garso anzelik ti dir Pier swiv li. Li ti gid so pa atraver lafore, ant de falez ziska zot ti ariv kot enn lakav dan parwa enn montagn beni. Ti garson la ti dir Pier rantre. Andan ti ena enn lalimier mazik, dou. Enn veritab mervey pou lizie ek lespri! Omilie lakav la ti ena douz ber, enn akote lot.

- "Al alonz dan premie la" ti garso la ti dir Pier.

Pier ti rant dan ber la. Zame li ti gout sa kalite douser ek konfor. Ti garson la ti balans ber la e sant bersez 'Larivier Tanie' ziska Pier so lizie ti ferme par fors.

Pandan ki li ti pe dormi, enn par enn ti garson anzelik ti gid so bann lezot frer ver zot ber meveye ek konfortab. Zot ti dormi pandan trwa san banane. Zour nesans nou Sover, zot tou ti leve anmemtan e zot ti al zwenn li pou ed li akonpli so mision. Samem zistwar douz apot.

KAN SAT EK LERA VINN PARTNER

Enn zour Misie Sat Marday ti zwenn Mamzel Souri Naif. Sat Marday ti reysi fer Souri Naif kwar dan lafeksion sener ki ti atas zot ansam. Akoz samem zot ti desid pou al viv dan mem lakaz.

- "Bizen pran prekosion pou movetan. Pa pou kapav sorti pou al rod manze."

Zot ti met tou zot lamone ansam pou aste enn bwat diber. Aster ti bizen kone kot pou ramas li. Sat ti dir Souri ki meyer plas se dan legliz kot (sa lepok la) voler pa ti rantre. Li ti enform so partner ki li ti konn enn bon plas anba lotel, enn plas dan foul sekirite. Zot ti desid pou gard li anrezerv laba pou letan dir.

Pa bizen dir, Misie Marday ti pe tir plan lor diber. Ler li ti nepli kapav reziste tantasion, li ti rakont enn zistwar ki so ser ti gagn enn tibaba ek ki li ti finn dimann li vinn paren. Difisil pou refize! Li ti dimann souri okip lakaz pandan so absans.

Manti lorgete. Misie Marday ti al direk legliz, glis anba lotel, ouver bwat diber e koumans lise. Ler li ti finn aval enn bon kantite, li ti desid pou al trene dan lavil. Bien tar li ti retourn lakaz.

- "Bien amize?"

- "Kotsa! Mo finn zis fer mo devwar."

- "Kouma li apele?"

- "Kisannla?"

- "Baba la."

- "Han! Diber Mens."

- "Enn nom drol!"

- "Pa pli drol ki to nies ki apel Kamanber."

Detrwa zour pli tar yenn diber ti rechombo li par lagorz. Li ti envant enn kouzinn ki ti finn gagn tibaba e ki ti ole ki li, Marday, vinn paren. Pa ti kapav refize. So kouzinn ti pou dir ki li ti pe fer preferans, get ar de lizie.

Pa bizen dir. Marday ti retourn anba lotel dan legliz. So lalang ti netway mesan bwat. Apre li ti al dan fet e ver minwi li ti retourn lakaz.

- "Ki nom zot finn donn baba la?"

- "Bien drol. Diber Nayba."

- "Diber Nayba? To pa'nn fer marday ar mwa?"

- "Mo pa Misie Marday mwa? Mo prosen fiyel pou apel Naif Nayba."

San atann li ti sot lor Mamzel Naif, aval li enn sel kou.

Fer atansion taker ki deklar sover.

MESAZE LAMOR

Enn zour enn zean, pli ot ki gratsiel, ti pe vakarne dan Valedouniya. Parfwa, malgre so oter, li ti bese net pou santi parfen enn fler ou pou kares ledou enn toro.

Enn kou, pa kone kot li ti sorti, enn tilom pa pli ot ki enn bourik, fay-fay, meg-meg, ti paret divan zean la. Li ti koz for-for ar lavwa plen ar menas.

- "Chombo! Ou finn rant dan mo teritwar. Maron depi isi."
- "Eh ou la, ti pretansie. Enn ti moustik kouma ou kapav anpes mwa fer seki mwa mo anvi? Taler mo fer twa vinn bagas."
- "Pa get zozo par so plim. Ou kone mwa ki mwa?"
- "Ou enn zako ki pe dir mantagn avanse."
- "Momem Lamor. Tou dimoun per mwa. Zot desten dan mo lame."

Zean la pa ti kil parad. Ler Lamor rezenbe, zean la ti flank li enn klak ki ti sone kouma enn bom. Lamor ti anvole al tas lor enn pie. Pandan enn semenn li ti san konesans. Ler li ti regagn konesans, li ti koumans trakase. Li ti tro feb pou desann par limem. So sans dan li, enn zenn kosto, Mister Morisious, ti pas par la. Li ti tann enn plengne feb lor pie. Ler li ti get lao, li ti trouv Lamor pe anpandan lor enn brans. Li ti mont lor pie la, sarye Lamor, desann.

- "Mersi ou finn sov mo lavi. Sankwa ti pou ena enn katastrof."
- "Katastrof?"
- "Momem Lamor. Si mo ti mor, lamor ti pou mor. Lerla ti pou ena telman kreatir lor later ki plas pa ti pou ena. Ti pou ena soufrans eternel san lamor. Travay Bondie ti pou vir anbalao."

Mister Morisious ti okip li ziska li ti revinn fit.

Avan zot separe, Lamor ti dir so sover: "Lamor ekziste, lamor nesaser. Me aköz ou finn rann mwa enn gran servis, avan mo vinn sers ou, kan ou ler finn arive, mo pou avoy plizier mesaze pou prepar ou, pou ki mo pa tom lor ou antret."

Sakenn ti pran so sime. Lamor ti al kiltiv lekilib ant lavi ek lamor; Mister Morisious ti al kitiv so misk pou li vinn Mister Younivers.

Lane ale, lane vini. Mister Morisious-Younivers ti pe koumans santi laz pez lor li. Laz senkant-an li ti gagn enn problem leker; pli tar dokter ti dir li ki li ti gagn diabet; apre rematis ti koumans pens li; ver laz swasansenk-an, li ti koumans bliye-bliye.

Ler so madam ti mor li ti bien sagren. Viv tousel ti bien difisil.

Enn tanto, ler li ti pe repoze lor so fotey, kikenn ti tap laport. Trenn-trenn so lipie li ti al ouver laport. Lamor ti la divan li.

- "Mo finn vinn sers ou."

- "Be ou ti dir ou pou avoy mesaze pou prepar mwa."
- "Mo finn avoy omwen senk."
- "Non!"
- "Mo dir ou wi. Rapel malad leker, diabet, rematis e sirtou lamor ou madam...
Ou finn mal konpran bann mesaz. Nou'ale!"

Dan silans aswar lalimier ti tengn.

MARI PARES

Motka ti lerwa dan pares. Sel travay ki li ti ena pou fer se amenn enn kabri patiraz e malgre sa, toulezour li ti plengne vadire li ti pe kas montagn.

- "Ayo mo fatigue! Toulezour mem zafer. Pa kwar mo kapav dormi ler kabri pe plen so boyo. Non! Non! Non! Bizen anpes li manz lekors, bann zenn pous; anpes li rant dan lakour madam; veye tansion li kas lakord e tir. Ayo! Fatigan."

Li ti pe kas so latet pou trouv enn sime sorti. Abba! Dan vid! Me enn gramaten li ti gagn enn lide.

- "Zenial! Mo enn zeni. Mo kone ki bizen fer. Mo marye ar Motki e kouma li'si li ena enn kabri, li va amenn toulede dan patiraz e mwa mo kapav repoze san problem."

Li leve, li al direk kot lakaz Motki e dimann so mama-papa permission pou marye ar zot tifi. Kouma depi lontan Motki ti aret gagn demann, zot pa ti ezite pou donn zot konsantman. Tou manier, zot ti panse, Motka ek Motki ti ena boukou ankomen. Toulede ti pez plis ki san vinnsenk kilo sakenn. Zako mem grimas protez zot montagn.

Aprè maryaz, Motki ti pe amenn toulede kabri patiraz e Motka ti pe vinn pli gro ek maf telman li ti pe fatigue repoze. Parfwa li ti pe akonpagn so madam pa parski li ti anvi partaz travay me parski li ti bizen enn exkiz pou dir, "Mo fatigue."

Pa kwar ki Motki ti enn gran travayer. Pa vre ditou. Enn zour li ti dir so bonom:

- "Gate, nou pe rwinn nou lasante akoz sa de kabri la. Anou vann zot. Nou vwazen pe ofer nou enn risamiel anretour. Mous dimiel al rod so manze limem. Peyna traka. Nou kapav dormi lanwit-lizour.

Aprè tranzaksion la zot ti raman enn gro po dimiel ki zot ti gard lor enn tablet dan zot lasam. Motki ti poz enn gro dibwa goyav kot so lili pou ki li kapav ris po la san leve e osi pou racle voler si zot rod fer lespri ar so dimiel.

Motka ek Motki ti dormi ziska midi normalman e zot ti kontan dir: "Kan lev boner, apel maler."

Enn zour ver midi-edmi, Motka dir Motki.

- " Mo trouv twa pe gagn enn ale ar sa dimiel la. Avan to balie li prop, preferab nou vann li pou aste enn mama-poul ek sis pousen."

- "Poul, pousen? Kisannla pou okip zot?"

- "Nou donn enn ti kas garson nou vwazen ... me ... tansion li pou pran kas san fer travay."

- "Ki to pe dir? Mo montre twa ki mo fer ar li. To trouv sa gro dibwa goyav la."

Li ti trap so dibwa pou fer enn demonstrasion kouma ti pou ronfle garson la. Par aksidan dibwa la ti tap ar po dimiel ki ti al kraz lor sali.

- "Get sa bwat la. Ki pou fer la?"

- "Pa pou fer nanye. Mo tro fatigue. Nou'al dormi. Pli tar nou gete."

- "To ena rezon. Kifer prese? Al vit, mor brit."

ZOLI PRINSES ANVEYEZ

Lontan, lontan dan enn pei ti ena enn lerwa ek so larenn. Zot ti ena tou: pouvwar, popilarite, larises, lasante. Me zot ti toultan tris parski zot pa ti ena zanfan.

Enn zour ler li ti pe naze dan so basen personel, larenn tap ar enn krapo. Li ti gagn per, li ti kriye osejour. Ler bann gard ti galoupe vini, krapo la ti dimann larenn pardon, sipli li pa denons li parski bann gard la san pitie ti pou touy li. Larenn ti sagren li e ler gard ti arive, larenn dir zot ki toukorek, ki li ti kriye pou nanye.

Ler tou gard ti ale, krapo la ti dir larenn la ki so ve pou ekzose, ki li pou gagn enn tifi, pli zoli tifi ki later ti finn kone.

Nef mwa pli tar zot tifi ti ne. Enn bote baba. Lerwa ek larenn ti extra kontan. Zot ti desid pou organiz enn gran fet kot tou bann dimoun ti envite. Malsans zot ti bliye invit Prens Titalber, sef longanis.

Zour fet tou dimoun ti met lake pou beni tibaba la. Ler tou dimoun ti preske fini beni baba la, laport divan ti ouver ar fraka. Prens Titalber ti rantre. Enn labriz glase ti travers lasal tronk kot baba la ti pe repoze dan so ber annor dekore ar diaman. Kan tou dimoun ti pe swet baba la boner, prosperite, Prens Titalber ti modi zanfan la.

- "Kan to gagn dizwit-an, enn sereng pou bles twa e to pou anveyez pandan san banane."

Kouma li ti fini donn so malediksion, li ti tourn so ledon, ale. Larenn lor so de zenou ti dimann li pardon me Prens Titalber pa konn pardone.

Lane ti vini, lane ti ale e avek pasaz letan tou dimoun ti bliye malediksion la. Prens la ti grandi bien e li ti vinn enn zoli mamzel, zenere, bon, entelizan. Li ti fer ranz enn klinik dan sato kot li ti okip bann zanfan maltrete. Toulezour li ti pas boukou letan laba pou ed bann malere zanfan dan tourman.

Zour so laniverser dizwit-an, boner li ti al okip bann zanfan. Enn ners ki pourtan extra konpetan ti les enn sereng ki li ti fek servi lor latab anba enn fey papie. Ler prenses la avans papie la, zegwi ti pik li. Li ti tom anplas.

Dezespwar ti rant partou. Enn karo pikan raket ti koumans anvlop sato la e ar letan raket ti vinn sitan ot ek epe ki tou tras lavi ti efase.

Enn lezand ti pe devlope: zistwar enn prenses anveyez. Boukou zenes ti pe rod travers baraz raket ki ti tres so pikan ar may-sere. Zot tou ti zwenn tase.

San banane pli tar, enn zenn prens ki ti tann zistwar Prens Anveyez, ti desid pou al gete ar so prop lizie. Ler li ti ariv divan baraz raket, sak pikan ti vinn enn petal fler. Li ti rant dan touf petal san douler, kouma kouto dan dibe, ziska ki li ti ariv dan enn lasal kot enn zoli prenses ti pe dormi. Bote sa mamzel la ti telman trouble li ki li pa ti kapav reziste dezir pou poz so prop lalev lor lalev Prens Anveyez. Kouma enn mirak, prenses la ti ouver so lizie e baraz raket ti vinn enn zarden fleri.

Ti ena enn gran maryaz. Tou dimoun dan pei ti envite. Ankor enn fwa ti bliye invit Prens Titalber.

LAMOR LAKESOUNGWA

Enn fwa dan enn pei ti ena enn kouper-kann ki ti enn exper lor pas bagou, tir plan e blefe. Enn zour li ti zwenn manejer tabisman e dan blage li ti dir li ki so tifi ti telman entelizan ki li ti kapav fer lapay kann vinn lor.

- "Amenn to tifi kot mwa. Si to pe koz vre, mo pou donn twa enn milion rroupi. Si to pe koz manti ... mo prefer pa dir twa ki pou ariv li."

Ler li ti amenn Kawnselia, manejer la ti ferm li dan enn lasam dan lekel pa ti ena nanye apart enn pake lapay. Ler zot ti finn ferm laport la akle, zot ti dir pov Kawnselia ki si tanto ler ti pou ouver laport la, li pa ti finn fer lapay vinn lor, garali. Pov tifi la ti asiz anba pou plore. Amizir letan ti pe pase so plore ti vinn plis enkosolab. Ler soley ti pre pou kouse, enn ti bonom gro latet, ti lekor, abiye an nwar paret divan li.

- "Ed mwa misie, fer sa lapay la vinn lor."

- "Ki to donn mwa?"

- "Lasenn lor dan mo likou."

- "Oke!"

Sizer zis, ler manejer ti ouver laport, dan plas lapay ti ena enn bar lor. Sa ti fit lapeti manejer la. Li ti fer ferm tifi la dan enn gran godam kot ti finn stok de tonn lapay. Li ti ena enn lanwit pou fer transformasion la. Sinon ...!

Pov Kawnselia! Larm nepli ti ena dan so lizie. So sans, ti bonom abiye an nwar ti retourne e anesanz enn ti bag lor li ti fer louvraz la pou li. Ler manejer la ti trouv sa kantite bar lor, li ti desid pou marye ar mamzel la pou ki toulezour ek touleswar zot fer lor.

Dir ou misie kouper-kann ti dan mangann. Manejer pli ris dan pei ti pe marye ar so tifi. So lipie nepli ti tous later telman li ti vinn vantar. Apre maryaz manejer ti ranpli tou bann langar ar lapay e pov, pov Kawnselia ti bizen fer louvraz. Ler manejer ti al dormi, ti bonom rantre e li ti enpoz enn kondision terib. Kan Kawnselia ti pou gagn so premie zanfan li ti pou bizen donn li ti bonom la. Kawnselia ti oblize aksepte parski so mari ti dir li ki si li pa ti fer louvraz la, li, so mari, ti pou personelman sot so likou.

Enn-an pli tar, enn zoli baba ti ne. Letansa Kawnselia ti fini bliye promes ki li ti fer ti bonom. Zour batem, ala ti bonom ki debarke e san perdi letan li ti reklam so zanfan. Kawnselia ti sipliy li pran tou so larises me les baba la trankil. Ti bonom ti refiz sede. Parol done, parol sakre.

Kawnselia ti telman enkosolab ki mem ti bonom leker ros ti gagn enn ti sagren.

- "Bon, mo donn ou trwa zour pou dir mwa kouma mo apele. Si ou reysi, mo kansel promes la. Sinon, mo pran baba mo ale."

Premie zour Kawnselia ti sey enn filwar nom ki li ti kone. Nanye pa ti bon. Deziem zour li ti envant enn filwar nom bizar ek etranz kouma Pomzako, Lakordlabaka, Pakpanndol, Dilopannjale, Lalang Kabri, Pimakari. Zero plonbaz. Nanye pa ti bon. Trwaziem zour, ler ti finn ariv pre sizer, okenn nom pa ti marse.

Enn mama zame abandonn so zanfan. Kawnselia ti desid pou mor ansam ar so

zanfan silefo. Li ti ena ziska sizer. Zis sizer mwen enn, enn mesaze rantre pou dir madam, ki lor sime li ti tann enn ti bonom, gro latet, ti lekor, abiye an nwar pe sant enn sante bizar:

Momem pli gran, momem pli for

Mem mo vilen, lekor diform.

Gwasoungkela, lakesoungwa

Mera nam Lakesoungwa.

Sizer zis, ti bonom abiye an nwar ti rantre.

- "Madam ou ena zis trwa sans. Ki mo nom?"

- "Kesoungwa?"

- "Fel!"

- "Soungwala?"

- "Fel. Dernie sans."

- "Lakesoungwa."

Ti bonom so figir ti dekonpoze. "Enn tret finn vann mwa," li ti dir ar koler. Li ti tap so lipie drwat telman for ki li ti pers enn trou dan sali ziska so leren. Ar so de lame, li ti ris so lazam gos ziska ki so lekor ti desir ande.

Ala kouma rengn Lakesoungwa ti fini.

MASINNAKOUND, METIE EK ZEGWI

Marie-Ange ti enn orfelinn ki ti pe viv kot so marenn dan enn kwen retire dan vilaz Lesperans. So marenn ti enn modis ki ti travay bien dir pou zwenn de bout. Dousman-dousman li ti montre Marie-Ange koud, brode, trikote, fer kroze. Ler li ti santi lafen lavi pe aprozé li ti apel so fiyel.

- "Marie-Ange, mo koko. Mo pou bizen ale aster. Fodepa to tro sagren. Mo ler finn vini. To ena enn metie. To enn bon modis. To ena zouti pou travay. Si to konn viv to pou viv bien. Mo pe donn twa mo masinnakoud, mo metie ki servi pou fer pentiralegwi, mo koleksion zegwi. Adie mo gate.

Apré lanterman, Marie-Ange ti reorganiz travay dan so manier. Tou dimoun dan vilaz ti vinn kot li pou zot lenz sorti.

Vilaz Lesperans ti fer parti zonn lizinn Mohennjo. Manejer Tabisman ti ena enn garson ki ti bien spesial. Li ti ena enn lespri nouvo. Li ek so papa pa ti lasas ansam me zot ti tom dakor ki sakenn pou respe lotla. Avan li mor, mama garson la ti dimann papa ek piti zame lager, touzour trouv enn sime ant de extrem. So papa ti rod boukou tifi risar pou marye so garson me Mikash - samem ti nom garson la - ti refiz maryaz aranze. Li ti kwar dan lamour.

Mikask ti enn gran amater bisiklet. Li ti fek aste enn bisiklet touteren. Ler li ti pe teste so nouvo bisiklet li ti pas kot lakaz Marie-Ange ki ti pe travay dan so lasam-koutir. Dan ler ti ena enn kouran dou. Toulede latet ti vire anmemtan e zot regar ti krwaze. Kat lizie ki ti pe rod zot desten ti zwenn e leker ti akselere. Marie-Ange ti leve, al kot lafnet pou get bisiklet tou teren disparet dan lwen dan kontour.

Ler Marie-Ange ti retourn kot so masinn li pa ti pe kapav konsantre. Li ti rapel enn sante so marenn ti kontan sante.

Masinnakoud, masinnakoud
Al sers mo bieneme,
Amenn li isi
Dan lebra so bieneme.

Kouma li ti sant sa parol la, ala masinnakoud ti koumans sot-sote, anvole dan direksion kontour kot siklis touteren ti pase.

Pou pa perdi letan, Marie-Ange ti al pran so metie pou fer pentiralegwi.

Letansa masinnakoud ti fini zwenn siklis bieneme, fer so letour, blok so sime, obliz li fer demitour, retourn ver lakaz Marie-Ange.

Marie-Ange ti extra ge. Li ti koumans enn nouvo sante ki li ti konpoze anplas.

Metie, metie, twa ki ed mwa kre bote
Montre mo bieneme lamour so sime.

Ala metie mazik, kouma soukoup volant al zwenn masinnakoud. Enn divan ek enn deryer zot ti eskort siklis bieneme.

Marie-Ange ti al pran enn zegwi, anfil difil pou rabat rebor me zegwi ti fini rant dan sega. Ar so lake blan, li ti kouma enn zetwal filant dan lesiel. Ler li ti zwenn so de koleg, li ti fer ti kadans lor latet siklis bieneme. Pedal ritme ek regilie ti amenn siklis kot lakaz Marie-Ange.

Pa ti nesese koze. Marie-Ange ti asiz lor kad e siklis bieneme ti sarye li ver nouvo lavi.

LONGER LAVI

Ler Bondie ti fini kre lemonn, li ti bizen deside ki longer lavi sak kreatir pou ena. Bourik ti koste premie.

- "Senier, komie letan mo pou viv?"

- "Trant-an enn bon laz, non?"

- "Ayo Bondie! Tro long. Ou ole mo pas trant-an sarye marsandiz, gagn kout baton. Pitie Senier."

Bondie ti sagren li. Li ti donn li dizwit-an. Bourik ti satisfè. Lisien ti rantre.

- "Komie pou donn twa? Bourik dir mwa trant-an tro boukou. Twa ki to panse?"

- "Ou pou touy mwa Senier. Pandan trant-an galoupe, zape, morde? Sa apel tortir Senier."

Bondie ti donn li douz-an. Satisfè, li ti sot-sote ale. Lerla ti zako so tour.

- "Twa zako, to pa sarye marsandiz, to pa vey lakour. To pas to letan fer grimas. Mo sir to pou dakor viv trant-an."

- "Ki ou pe gagne Senier! Ou kwar mo fer grimas parski mo ere. Grimas, li enn mask pou kasiet tristes. Trant-an martir? Non mersi."

Bondie ti sagren li. Li ti donn li zis dis. Dernie dan lake ti imen. Gayar, frengan li ti dimann Bondie desid lor dire so lavi.

- "Trant-an. Satisfè?"

- "Ou pe badine. Kan mo lakaz finn pare, mo karo finn koumans raporte, mo bann zanfann finn vinn ase gran pou fer louvraz, lavi pe koumans vinn nisa, lerla ou'le mo ferm lizie. Ou pe fer riye."

- "Bon, nou azout dizwit-an bourik. Karantwit-an. Satisfè?"

- "Pa fer lare. Enn ti zefor."

- "Plis douz-an lisien."

- "Aret marsande Bondie. Konpran gordonn."

- "Nou azout dis-an zako. Pa dimann plis."

Imen ti ale, grogn-grogne.

Akoz samem imen viv swasantdis-an. Pandan trant-an li imen me sa peryod la pas vit. Lerla li viv so peryod bourik - sarye marsandiz, gagn kout dibwa. Answit li gout so lavi lisien san ledan. Dan dernie ferlong, li zis bon pou fer zako.

ENN KADO SPESIAL

Enn zour lete de kamarad ti pe vwayaze ansam. Enn ladan ti enn bizoutie ki ti apel Krabkarle. Li ti bien ot e kouma li ti ena enn bos lor so ledò li ti kabos divan e pa kone kifer, sa ti fer li vinn enn fonser. Nanye pa ti fer li per. Lorla li ti ena mari toupe. So kamarad, Lormizir, ti enn ti misie, meg-meg ek timid. Zot ti lor enn sime tourn-tourne kouma serpan kan zot ti tann enn zoli lamizik kadanse. Zot ti desid pou al dan direksion lamizik la ziska ki zot ti ariv lor latet enn kolinn. Soley ti pe desann deryer lorizon e bien vit marenwar ti rantre.

Divan zot lizie ti ena enn group tidimoun pa plis ki senkant santimet oter. Zot ti pe trap lame, fer laronn ankadans. Omilie serk la ti ena enn vie ti bonom ar labarb blan ki ti desann ziska so ches. Ler vie bonom la ti remark prezans Krabkarle ek Lormizir li ti fer zot sign rant dan jalsa. Lormizir ti tike me Krabkarle ti ris li, amenn li dan ladans. Pandan ki zot ti pe fer laronn, danse otour vie bonom labarb blan, li ti tir enn kouto fite kouma razwar, donn signal so bann zom amenn de etranze ver li. Zot ti may Krabkarle ek Lormizir, sarye zot lao-lao, prezant zot latet divan zot sef. "Ala nou fini", Krabkarle ti dir; "Bondie pardonn nou pese", Lormizir ti mirmire.

Kouma enn exper lor servi kouto, sef ti la raz zot koko ek zot figir prop. Lerla, vadire li ti satisfè ki de viziter la pa ti rezenbe, li ti dir zot al plen zot pos ar sarbon avan zot ti deklase.

Nou de konper ti telman ere ki zot latet ti touzour lor zot zepol ki san enn houn, san enn han, zot ti met sarbon dan pos e ti deklas lor vites.

Ler zot ti ariv dan enn vilaz, laklos legliz ti sonn minwi e lamizik lor kolinn ti arete anmemtan. Zot ti al dormi lor ban dan enn ti zarden piblik.

Bien boner barlizour ti kas zot somey. Ler zot ti pas lame lor zot figir ek latet, zot ti gagn sok. Labarb, soursi ek seve ti la parey kouma avan. Ler zot ti sey diboute zot ti gagn difikilte parski zot pos ti vinn extra lour. Ler zot ti met lame dan pos ala mahasok ti chombo zot. Sarbon ti vinn boul lor gro kouma boul tenis.

Komdabitid Krabkarle ti met plizier bout sarbon dan so pos. Parkont Lormizir ti pran zis enn pou pa abize.

- "Bizen retourn laba seswar. Mo'le to koud san pos dan mo lenz. Mo plen zot tou ar sarbon. Matlo, matlo, mo pou vinn pli gran risar lor later."

- "To kwar toulezour fet zoko? Nou kontant nou ar seki nou ena. Deza, nou ena plis ki bizen."

- "Ki to kone dan lor twa? Fer seki mo dir twa fer."

Ler soley ti pre pou kouse, zot ti pran sime kolinn e ler zot ti ariv laba zot ti trouv mem zafer ki lavey. Mem zafer ki lavey ti arive. Krabkarle ti plen tou so pos ora. Lormizir pa ti pran nanye parski konportman so kamarad ti fer li sagren. Ler zot ti pe desann kolinn, plizier fwa Krabkarle ti glise, tonbe parski so bann pos ti tro lour. Finalman Lormizir ti bizen tini li, fer li marse pou retourn dan zarden vilaz.

Premie reyon soley ti kas somey Krabkarle. Li ti pas lame lor so figir. Li ti lis kouma deryer tibaba. So koko ti rong. Panik. Li ti met lame dan pos. Tou so pos ti plen ar sarbon. Li ti get dan direksion Lormizir. So kamarad ti ena labarb, soursi ek seve lor latet. Li ti pe dormi enn somey profon.

- "Leve, leve Lormizir. Dife lor nou."

Lormizir so somey ti kase me li pa ti pe konpran ki ti pe arive.

- " ... Ki ... Ki to ... g...g gagne?"

- "Finn ena marday. Zot finn koken mo lor."

Ler Lormizir ti get figir Krabkarle li ti konpran ki ti finn arive.

- "Kaspalatet! Ar seki mo ena nou kapav viv bien. Pa bizen plis. Anou retourn lakaz.

Dousma-dousma enn ti bos ti pouse lor ches Krabkarle e sa ti redres so lekor. Me so latet ti res koko-rong. Akoz sa toultan li ti met sapo.

PLANTER LEGIM EK SATAN

Enn zour enn planter legim dan Rodrig ti trouv Satan pe asiz lor enn ta labrez omilie so karo. Planter legim la ti enn gran malen. Li ti al ver Satan e li ti koumans koz ar li.

- "Sirman enn trezor sa, lamanier ou pe asiz lor la."

- "Pli gran trezor ki ekziste."

Planter la ti dir li ki sa trezor la bizen pou li parski li dan so karo. Satan ti realize ki li ti finn zwenn enn latet dir ki pa ti pou les li sape. Li ti desid pou fer enn diil ar li. Li dir planter la ki si zot partaz rekolt fifti fifti pandan de-zan, planter la ti pou kapav pran trezor la. Planter la ti dir ki li ti dakor akondision ki seki anba later li ti pou Satan e seki dan ler li ti pou planter.

- "Dakor!", Satan ti dir.

Zour rekolt Satan ti borde pou reklam so drwa. Planter legim ti pran tou pomdamour e ti dir Satan pran bann rasinn ale.

- "Prosenn fwa, seki anba later pou twa, seki dan ler pou mwa."

- "Foul dakor!", planter ti dir.

Ler zour rekolt ti arive, Satan ti pwente, sir ki sannkoutla li ti pou tor planter. Ala li ti regagn kabo. Planter la ti plant pomedeter.

Ala kimanier enn senp ti planter legim dan Rodrig ti fer Satan fer defet trwa fwa.

Kifer trwa fwa? Be li ti osi gagn trezor Satan.

PLANTER LEGIM EK SATAN (*VERSION SKECH KOMIK*)

Dan enn karo legim, Gaspar enn planter, souy so fron, get so plantasion. Li satisfè. Enn kou li trouv enn zafer etranz. Satan pe asiz lor enn ta labrez, omilie so karo. Li al ver li.

GASPAR

Mo konn twa?

SATAN

To bizen konn mwa. Momem kouyoner iniversel.

GASPAR

Ki to pe fer dan mo karo lor enn ta labrez?

SATAN

Pa labrez sa. Bann pepit lor, tou dimansion. Enn veritab trezor.

GASPAR

Tousa dan mo karo. Savedir tousa lor la pou mwa sa.

SATAN

Koumansa? Lor la pou mwa. Mwa ki pe asiz lor la.

GASPAR

Tou seki dan mo karo pou mwa. Mwa ki propriyeter.

SATAN

Pa dakor.

GASPAR

Be nou'al lapolis.

SATAN

Atann! Atann! Kouma to apele?

GASPAR

Gaspar Tikoutokoupgroziromon.

SATAN

Kisasa?

GASPAR

Gaspar Tikoutokoupgroziromon.

SATAN

Bon Gaspar Sipakiete .

GASPAR

Gaspar Tikoutokoupgroziromon.

SATAN

Samen. Nou tom enn dakor. Si pandan de-zan nou partaz rekolt sa karo la fifti fifti, mo aksepté ki to pran tou mo lor.

GASPAR

Satan, ou pa pou rod fer marday ar mwa?

SATAN

Kaspalatet! Momem ki plis onet dan kouyoner.

GASPAR

Enn sel kondision.

SATAN

Ki kondision?

GASPAR

Tou seki dan later pou twa; tou seki dan ler pou mwa.

SATAN

Peyna marday ladan?

GASPAR

Kaspalatet! Momem pli onet dan kouyoner.

SATAN

Tap ladan. Parol done, parol sakre.
Enn-an pli tar
GASPAR
Satan! Ki move divan finn amenn twa isi.
SATAN
Mo finn vinn sers mo par.
GASPAR
Ki par?
SATAN
Tou seki anba later.
GASPAR
Get sa bwat la! Mo ti pou al bliye. Oke, pran to par.
SATAN
Kot li?
GASPAR
Anba later.
SATAN
Ki ti plante?
GASPAR
Pomdamour.
SATAN
Marday!
GASPAR
Parol done, parol sakre!
SATAN
Lane prosenn, tou seki dan ler pou mwa.
GASPAR
Korek sa. Kaspalatet!
Enn-an pli tar
SATAN
Gaspar Sipakiete ..
GASPAR
Gaspar Tikoutokoupgroziromon.
SATAN
Samem. Sannkoutla mwa ki pou tor twa. Donn mo par.
GASPAR

Pran.

SATAN

Ki ti plante?

GASPAR

Pomdeter.

SATAN

Pa dakor! Marday! Traizon! Foser! Manter! Voler!

GASPAR

Kaspalatet mo bourzwa. Parol done, parol sakre!

[Satan, ramas so lake, sorti. Enn group dimoun (fam, zom, zanfan, vie) rant lor lasenn ar zot enstriman lamizik e Gaspar sant so sante.]

Satan vayo, rod fer marday matlo.

Li pa ti kone ki zanfan Bondie

Ti pou fann ar li, ti pou mat ar li.

refren

Mo tik agos, mo pas adrwat;

Met li koson e mo rant dam.

Satan vayo, rod fer marday matlo.

Li pa ti kone ki zanfan Bondie

Konn servi lespri, lerala manz li kri.

refren

Mo tik agos, mo pas adrwat;

Met li koson e mo rant dam.

Satan vayo, rod fer marday matlo.

Li pa ti kone ki zanfan Bondie

Pou ranz so kari, plonz li dan lagli.

refren

Mo tik agos, mo pas adrwat;

Met li koson e mo rant dam.

RAKONT ENN ZISTWAR TONTON HANS

ZISTWAR HANS CHRISTIAN ANDERSEN

RERAKONTE
PAR
DEV VIRAHSAWMY

MINIMINITIFI

Enn fwa dan pei Moris, ti ena enn madam ki ti ole gagn enn mini-tibaba pou li tousel. Kouma li pa ti kone ki ti bizen fer, li ti al rann vizit enn sorsier ki ti ena boukou experyans. Li ti dimann li ki li ti bizen fer pou gagn enn mini-tibaba pou li tousel. "Ed mwa madam. Mo anvi enn tibaba koumsa. Ki bizen fer?"

"Fasil sa," sorsier la dir li. "Pran sa lagren may la - pa may ordiner sa; pa may ki pous dan karo; pa may ki poul manze. Sa enn lagren may mazik sa. Nek plant li dan enn po-fler e madam, mo sir ou pou trouv mirak.

"Mersi, mersi. Bondie beni ou." Li ti donn sorsier la enn pies an-nor. Kouma li ti ariv kot li, li ti plant lagren may mazik dan enn po-fler. Pa ti ena pou atann tro lontan. Enn fler sorti dan later. Li ti kouma enn lis roz ar reyir somone me ki ti ankor ferme kouma enn bouton fler.

"Ala to zoli, mo fler," li dir avan li anbras lis roz-somone. Kouma li fer sa, fler la ouver ar fraka. Samem ki ti pli zoli fler ki ti ouver so lizie lor later Moris. Dan fon fler la, ki kouma korne gramofonn lepok lontan, enn minimini bote tipti tifi, ti pe asize ar boukou talan, gras ek elegans, vadire enn fe an miniatir. So oter pa ti depas de santimet. Akoz sa, madam la ti apel li Minimitififi.

Enn gro lakok pistas, verni ek dekore, ti vinn so lili. So matla ti fer ar petal tou kouler e so moultou ti enn petal roz rous. Dan so lili dou ek parfime li ti pas lanwit. Pandan lazourne li ti pe zwe lor latab. So mama ti met enn gran lasiet dilo omilie latab la. Toutotour lasiet la ti ena bann fler; zot tiz ti al ziska sant lasiet la. Lor dilo la enn petal lotis roz ti pe flote. Minimitififi ti asiz lor petal e ar de pwal sat li ti rame - al divan, al deryer, al agos, al adrwat. Ala zoli pou gete! Parfwa li ti sant enn extra sante dan enn lavwa dimiel-manteg.

Enn swar ler li ti pe dormi dan so zoli lili, enn krapo sot-sote rant dan lakaz par enn vit kase dan lafnet. Krapo la ti paret kouma enn mons ler li sote, mont lor latab kot Minimitififi ti pe dormi anba so moultou petal roz rous.

"Tahe! Sa enn mari fam pou mo garson", krapo la dir. Li souk lili lakok pistas ek tififi ladan, sot par lafnet, al direk dan zarden. Dan fon zarden ti ena enn ti larivier e dan bor larivier la ti ena marekaz. Labamem krapo la ek so garson ti pe viv. Garson la pa ti zoli ditou. Ena mem dir li ti pli vilen ki so mama.

"Kroooooak! Kroooooak! Kroooooak!" li ale mem. Ler prezant li tifi, ki li dir?

"Kroooooak! Kroooooak! Kroooooak!"

So mama dimann li si li kontan. Ki li reponn?

- "Kroooooak! Kroooooak! Kroooooak!"

- "Aret fer tapaz, to pou kas so somey."

Li reponn, "Kroooooak! Kroooooak! Kroooooak!" So mama dir li, "Fer atansion! Fasil li sove. Li leze kouma dive ti poul. Ala ki nou fer. Nou met li lor enn fey lotis dan enn basen omilie larivier. Li pou kwar li lor enn lil. Pa bliye, li zis enn tipti-tipti ti bout piti. Letan li lor so lil-fey, nou nou al anba dan fon labou, pou ranz zot lakaz. To kontan?"

- "Kroooooak! Kroooooak! Kroooooak!"

- "To pa kapav koz enn lot koze?"

- "Kroooooak! Kroooooak! Kroooooak!"

Dan larivier la ti ena bann landrwa kot dilo ti kalm kouma dan enn basen e laba bann fler lotis ti pouse ar lapeti. Pli lwen posib ar bor larivier ti ena enn fey extra larz. Lor sa fey la zot ti plas lili miniminitififi. Boner gramaten ler so somey kase, pov tipti-tipti ti bout piti realize kot li ti ete. So plore fer lesiel mouye. Li ti maye lor enn lil omilie enn losean. Kouma pou retourn ater?

Letansa, dan profonder labou, Mama-Krapo ti pe aranz lasam nouvo-marye ar lerb ek fler akwatik. Kan louvraz la ti termine, li ti remont alasirfas ansam ar so garson e al kot lil-fey tipti-tipti ti bout piti pou transport so lili, amenn li dan lasam nipsial. Mama-Krapo fer enn reverans e dir for-for, "Mo prezant ou mo garson. Ou ek li, mo kone, pou viv ere dan zot lasam dan profonder labou. Li dimann so garson dir kiksoz zanti ar so fitir madam marye. Ki ou kwar li dir? Me wi, "Kroooooak! Kroooooak! Kroooooak!"

Zot ti pran lili Miniminitififi, zot ale. Tousel lor so lil-fey, nou pov titifi dan pens pa kapav aret plore. Viv dan lakaz vilen krapo ek so garson? Ah non! Prefer mor! Enn trale ti pwason anba fey lotis ti tann tou. Zot tir zot latet andeor dilo pou gete ar zot prop lizie. Zot leker sere ler zot trouv enn bote tifi pe plor so maler. Zot desid pou ed li. Anba dilo zot ronz tiz ki ti pe tini fey la e bien vit lil-fey ti perdi so lank ek amar. Kouran sarye fey la lwen, bien lwen kot zame krapo ti pou kapav zwenn nou zoli ti fifi.

So rado lil-fey kontinie desann e lao lor pie, de kote, bann zwazo ti pe sante,
"Get kouma li zoli-zoli

Get kouma li zoli

Miniminitififi

Li zoli-zoli."

Lil-fey flote-glise ziska ki li ariv dan enn lot pei.

Enn zoli papiyon blan ti tourn-tourne otour li e finalman li ti vinn poz lor so rado. So latet ti'nn fini gate ar bote Miniminitififi. Aster tififi ti erez. Krapo ti bien-bien lwen. Otour li ti ena nek seki zoli-zoli; lesiel ble san tas; soley get so figir an-nor dan dilo dore. Li tir so esarp dan so likou, atas enn bout ar papiyon e lot bout ar lil-fey. Pa bizen dir, aster so vites dis fwa plis.

Zis lerala enn rinoseros kokotie plonz direk lor li, may li ar so lapat, anvole, al lor enn pie koko. Nou pov ti fifi ti pe tranble kouma enn fey. Anplis ler li pans so kopen papiyon, so leker fermal. Me rinoseros kokotie movi ar li. Li poz Miniminitififi dan kre enn brans koko, donn li nektar fler koko pou bwar e dir li ki li pa mal malgre ki li pa enn rinoseros kokotie.

Nouvel ti sirkile bien vit. Deminitkat tou bann rinoserok kokotie lor sa pie la rasanble e palab koumanse. Li vilen, li ena zis de lapat; gete, li pa ena lantenn; get so leren kouma meg, chi!; li kouma enn imitasion dimoun; bien vilen, malang! Anverite zot zalou ti pe fermal. Lemesan rinoserok kokotie ki ti kidnap li ti trouv li zoli okoumansman me kan tou sobann ti trouv li mari rann li ti sayde ar zot. "Wek! To kapav tir depi isi!" Detrwa bebet sarye li al poz li anba lor enn margerit.

Minimitififi ti kwar ki bann rinoserok kokotie ti ena rezon, ki li ti pli vilen ki vilen. Li ti koumans plore. Poutan so bote rar pa ti ena so segon. Zenn petal roz frengan ti zalou so freser ek bote.

Pandan plizier mwa li ti viv dan lafore, tousel. Ar lerb tann li ti trikot enn amak ki li ti enstale anba enn larz fey antiryom ki ti pou protez li kont lapli. Parfwa li ti manz dimiel ki li ti konn ramase; parfwa li ti manz polenn. Kan li ti swaf li ti bwat laroze ki aswar ti depoze lor fey. Me kan liver ti vini li ti koumans konn boukou difikilte. Lapli finn ti pe tonbe, ti rant partou; divan soufle, balye fey antiryom, ale. Freser dir mwa ki la. Li sey anvlop so lekor ar fey sek me abba, partou tranpe. Li tranble, tranble mem. Malgre so lapenn li kontinie marse pou sof so lekor. Enn zour li ariv dan bor lafore e divan li ti ena enn karo kann kot lakoup ti fek pase.

Bann siko ti kouma enn larme lans, latet leve pou touye. Li ti pran kouraz, kontinie marse. Li marse, marse, marse ziska li ti ariv divan laport lera-karo. So lakaz ti anba siko. Minimitififi tap laport. Madam Lera-karo ouver. Minimitififi dimann enpe manze. Li ti feb ek fatige.

"Mo pov ti fifi! Vinn ar mwa dan lakwizinn. Nou manz enn repa so ansam." Madam Lera-karo ti ena bon santiman e prezans Minimitififi ti plen so leker ar boner. Akoz samem li ti dir li ki li ti kapav reste kot li otan letan ki li ti anvi. "Me anretour to okip mo lakaz e to rakont mwa zistwar. Mo kontan ekout zistwar." Minimitififi ti dakor net ar sa propozision la. Pandan enn bon bout letan zot ti viv ere ansam.

"Taler nou pou resevwar enn viziter", Madam Lera-karo dir. "Mo vwazen vinn rann mwa vizit enn fwa par semenn. Li pli epe ki mwa. Li ena enn gran lakaz e li met enn gran manto velour nwar. Kifer to pa marye ar li? To pou dan bien. Sel zafer, li pa zoli e to pou bizen rakont boukou zistwar, seki plis extra."

Minimitififi pa ti enterese pou marye ar Papa Tang mem li ti extra ris. Madam Lera-karo ti osi dir li ki Papa Tang ti bien kiltive me li pa ti kapav apresie soley ek zoli fler. Li ti abitie viv dan nwar. Pandan so vizit Minimitififi ti bizen sant plizier sante pou fer li plezir. Li ti sant *Larivier Tanie* (version Rozme Nelsonn), *Laklos sizer finn sone ek Tikou tikou touy loulou*. Papa Tang ti tom amoure ar so zoli lavwa dimiel-manteg. Me li ti pridan e zame li ti les konn so profon.

Li ti fek terminn enn tinel ant so lakaz ek lakaz Madam Lera-karo e li ti dir zot pa ezite itiliz sa fasilite la. Li ti osi dir zot pa per enn zwazo ki ti pe dormi dan pasaz la. Li pa ti blese. Li zis ti pe dormi. Aster pa kone! Kikfwa li ti'nn fini mor. Freser ti finn kikfwa touy li e pa kone kouma, li ti finn tom dan tinel. Drol!

Papa Tang ti tini dan so labous enn bout dibwa ki ti alime kouma enn tors e li ti mars divan-divan pou gid so de envite. Bien vit zot ti ariv kot zwazo alonze. Papa Tang ar so labous pwent pers enn trou dan plafon tinel la pou les lalimier natirel rantre. La, alonze lor later ti ena enn zoli ironde; so lezel ti kole kont so lekor; so latet ek lapat ti ramase dan so plim. Sirman freser ti finn touy li. Minimitififi so leker ti bien tris. Li ti rapel kimanier enn trale ti zwazo ti egey

lavi ar zot lamizik lete. Papa Tang ar so ti lapat ti pous lekor ironde la dan kwen e li dir,

- "Sannla so lamizik finn tengn net. Desten bet! Enn lavi sa? Nek chweet! Chweet! de kou e lera fonndos. Kouma freser vini zwazo kaykoun."

- "Ou ena rezon. Tou dimoun dir bel-bel koze lor zwazo. Zot zoli; zot sant bien. Me enn ti labriz liver ase pou tengn zot dife."

Minimitififi pa ti dir nanye. Ler li ti tousel deryer, li ti avans plim ki ti lor latet zwazo e li ti anbras so lizie ferme. "Kikfwa limemsa ki ti sant pou mwa avan liver vini. To ti konsol mo leker tris zoli zwazo Montagn Samarel, later set kouler."

Papa Tang ki ti kontan viv dan nwar ti bous trou dan plafon tinel e ti eskort Madam ek Mamzel ziska zot lakaz. Aswar Minimitififi pa ti pe kapav dormi e li ti leve, tres enn kamni ar fey vakwa e li ti al poz li lor ironde la. Otour zwazo la li ti met koton sek ki ti stoke dan lakaz Mama Lera-karo. "Sa pou sof twa, mo zoli zwazo. Salam e mersi. To lamizik ti plen mo leker ar lazwa. Minimitififi lera ti poz so latet lor lestoma zwazo la. Li gagn sok. Li ti ankor vivan. So leker ti pe bate. Ti bizen sof so lekor. Kouma pou fer? Li fons-fons koton sek anba zwazo e lor vites li ti al dan so lasam, pran so moultou ki ti fer ar fey lamant, vinn kouver latet zwazo la. Touleswar li al okip zwazo ki pe lit kont lamor.

Enn swar zwazo la ti dir li, "Mersi, mersi ti fifi. To finn bien okip mwa. Biento mo pou kapav reanvole." "Atann freser ale avan", Minimitififi dir li. Ti fifi okip li kouma dwatet. Zwazo ti pe revinn gayar e li ti rakonte kouma li ti bles so lezel e akoz sa li pa ti kapav swiv so bann kamarad ki ti al rod soley dan lenor. Li rapel kouma li ti pe santi febles trap li ziska ... "Si pa ti ena twa mo ti pou fini."

Ironde la ti reouver trou dan plafon tinel e lalimier soley dou ti bengn zot. "Finn ler pou mo ale. Move tan finn pase. Kifer to pa vinn ar mwa? To asiz lor mo ledou, mo amenn twa to lakaz."

- " Non, mo pa kapav kit Madam Lera-karo koumsa. Li pou tro tris."

- "Salam, salam mo zoli ti fifi. Mersi pou tou." Kouma enn fles li fonn atraver trou lalimier.

Minimitififi ti get li disparet dan soley ar larm dan so lizie. Ti fifi ti dan tourman. Li pa ti gagn drwa viv dan lizour. Dan karo siko, nouvo repous ti fer karo vinn enn lafore zean pou enn kreatir pa pli ot ki de santimet.

"Koumans prepar to trouso parski zour to maryaz ar Papa Tang pe aproz."

Minimitififi ti bizen travay dir-dir-dir pou konplet tou preparasion maryaz. Me so leker pa ti dan maryaz. Parfwa li ti sorti deor e get lao. Ler divan ti balans bann fey kann li trouv lesiel ble splandid. Dezir pou viv dan lalimier lizour ti pe vinn plizanpli for. Souvan-souvan li swete ki so ironde retourne pou liber li. Abba.

Trouso ti fini pare. "Dan kat semenn nou pe selebre to maryaz," Madam Lera-karo ti dir li.

- "Mo pa anv marye ar Papa Tang", li plore, koze.

- "Aret fer zanfan! Dir mersi Bondie enn dimoun ris pe ramas twa. To pa pou mank nanye."

Zour maryaz ti arive. Papa Tang ti vinn sers Minimitififi pou amenn li dan trou profon. Li sorti deor pou get soley enn dernie fwa. "Adie soley, adie lekleraz

natirel, adie lenerzi lavi." Zis lerala li ti tann enn sante kler "chweet, chweet". Li get lao. Ki li trouve? So irondele ti revini. Minimitififi rakont li so maler.

- "Degaze, degaze mont lor mo ledò. Mo amenn twa dan pei later set kouler kot soley zame al kasiet."

Ti enn bien long vwayaz. Zot travers pei bilenbi, ariv pei mang, lerala pei leksi ek longann. La ti ena enn sato ki ti apel Tamjahal. Enn trale zwazo kalite lor kouler ti ranz zot lakaz lor twatir sato la. "Mo lakaz li isi; mo zanfan pe atann mwa. Get sa zarden anba la. Swazir to fler e mo al depoz twa." Minimitififi ti trouv enn fler zean kouler blan dan enn kwen abandone zarden la kot kapav viv trankil. Irondele ti al depoz li lor enn petal sa fler la. Ala zoli sirpriz! Enn ti prens rafine kouma enn stati jaman ti la divan li. Lor so latet ti ena enn kouronn an-nor e so de lezel ti briyan dan lalimier. Li ti mem oter ki Minimitififi. Limem ti anzgarjen sa fler la. Dan sak fler lor sa pie la ti ena enn personaz parek me dan fler Minimitififi, prens la limem ti king.

"Eh, to'nn trouve kouma li zoli?" Minimitififi dir so irondele. Dan koumansman ti prens la ti per zwazo la ki ti kouma enn zean me ler so lizie tap lor Minimitififi so lespri sanze. Lamour senser chombo li. Li dimann li vinn so madam e Minimitififi toutswit dir wi.

Lerala dan sak fler dan sa gran zarden la enn fe-fler sorti pou sant lamour ant de leker ki finn dekouver lamour vre ki dir bizen partaze e bliye lespri plen pos. Ansam zot ranz enn extra kado maryaz: enn per lezel tranparan, briyan ek teknikolor. Kouma mazik zot gref de lezel la lor zepol Minimitififi ki koumans anvole pou vizit tou bann fler.

Ti Prens lerala dir so bieneme. "Koko, to enn lot aster. To nepli mini, mini, ti fifi me Prens Mala, enn saple lapriyer. Enn gran boner anvlop zot tou.

Lao, dan lesiel ble, irondele sant so sante favori,

"Salam, salam Prens Mala,

Nou kontan twa zoli prenses."

Bann pie, zwazo, papiyon ek fler aprann sante la e zot kontinie sante pandan ki irondele kit Samarel pou al Rozil. Lor rebor lafnet enn profeser dan Rozil li ti poze pou rakont zistwar Prens Mala parski li ti kone ki profeser la pa ti pou bliye rakont sa so bann zelev. Akoz samem zistwar la pe kontinie vwayaze, zenerasion apre zenerasion.

(Out 2007)

LAFONTENN TI DIR

DETRWA FAB JEAN DE LA FONTAINE

REDIR PAR
DEV VIRAHSAWMI

ZISTWAR SIGAL EK FOURMI

Misie Sigal, sef nachannya,
Konn zis jalsa ek tamasa
Me kan letan koumans gate
E ler so vant koumans grogne,
So katora pe bat lamok,
Pistas zero, res zis lakok,
Li rann vizit Madam Fourmi
Ki ti konn fer lekonomi.
Ayo Madam, mo pe gagn fen,
Pret mwa detrwa tibout dipen;
Mo rann ou tou ar lentera,
Parol done, parol sakre.
Madam Fourmi konn so grimas;
Kontan depans so kas lor mas,
Fer so zokris ar kas lezot,
Toultan refiz kas so prop kot.
- "Yer ti fer bon. Ki to ti fer?"
- "Yer dan gamat, dir ou mo ser,
Lanbians siper, sawal donn bal;
Lamizik sok, ala nacho."
- "Yer ti nacho? Zordi chombo!"

ZISTWAR KORBO EK RENAR

Komer Korbo, enn bout dilar
Dan so labek, dibout lor brans.
Ala vit-vit Konper Renar,
Exper marday, vinn tant so sans.
- "Bonzour Prensés! Ou ti kone
Ou enn bote napa koste?
Si ou lavwa mem gabari
Ki kadans ou lekor fleri,
Oumem larenn tou kreatir
Ki viv isi dan lanatir."
Dir ou Komer koumans gonfle;
Li tourdi telman li ere.
Kouma tenor dan opera,
Ouver labek, li larg lavwa;
Dilar tonbe; Renar gob li.
- "Salam gopia! Zame bliye,
Zoli koze kasiet sekre."

ZISTWAR DE BOURIK

Lor sime serpan ti'ena de bourik;
Enn ti pe sarye de gro pagne brik;
Lotla so fardo pa ti lour ditou:
Zis de sak ranpli ar rroupi ek sou.
Premie la trime pou sarye lakrwa;
Deziem la riye, get tourman lotla,
"Mwa mo desten kler; admir mo boner!
Twa to penitans pey pese to'nn fer."
Premie la trankil mars ver so patron
Ki pe atann li lor sayt konstriksion.
Enn kou san atann, depi dan karo,
Bann bandi maske tom lor zot ledou;
Bien vit zot movi ar porter pagne,
Tourn tou zot zarm kont porter lamone.
- "Kifer zot pik mwa, pa pran kont lotla?
Matlo mo matlo, tir mwa dan traka!"
- "Ki mo pou dir twa? To'nn swazir rroupi.
Kan swazir rroupi, bizen pey so pri.

ZISTWAR LOULOU EK SIENLOU

Enn loulou perdi bann, megrer mengi-mengi,
Lapo kol lor lezo, rant dan lakour Misie.
Enn trale toutou gra menas pou desir li
Si li pa lor vites fonn, foutlekan ale.

Enn sienlou sagren li, dir li pa trakase;
Si li konn sanz so rol, kapav dres so papie.
- "Konfor, sekirite, manze plennti-plennti,
Meksinn kan to malad, landrwa sek pou dormi."

- "Ki bizen fer pou gagn drwa viv dan paradi?"
- "Zape for-for; menas morde; efrey bandi,
Vakabon ek mandian. Misie la satisfè
Kan nou vey bien lakour, lakaz, propriyete."

- "Extra sa lavi la! Eh to kolie zoli!"
- "Pa kolie sa do ta. Servi pou atase."
- "Atase! Zot tou la, atase? Mo fami!
Manz plen vant, ansene? Mo prefer liberte."

ZISTWAR LOULOU EK ANNYO

Seki for kontan kraz kor pli piti;
Samem moral dan nou zistwar zordi.
Enn annyo frel-frel dan bor enn rwise
Enn tanto ti pe bwar enpe dilo.
Enn loulou pa'nn gagn manze bord lor li,
Violans dan regar, laenn dan lespri,
Li sakouy li, vir li anbalao.
- "Ti fatra! To vinn bwar dan mo rwise?"
- "Pardon mo bourzwa, mo al enn lot plas."
- "Enn lot plas, fangas? To finn get to fas?
Isi tou pou mwa. Pekna plas pou twa.
Tomem sa, lane pase ti mok mwa.
- "Lane pase mo pa ti ankor ne."
- "To fronte, to rezenbe? Malelve!
Twa ek to fami kontan fer palab;
Zot rakont zistwar - mo finn gagn enn kab.
- "Ou pe fer erer. Mo peyna fami;
Paran, zanfan dan vant lepidemi.
- "Anbon aster to dir mo enn manter.
Lamor tro bon pou twa move souser.

So ledan pwisan desir vant annyo;
Li trenn li, ris li, amenn li dan bwa,
Desir-desir li pou plen so boyo.

Dan nou paradi, lafors fer lalwa.

DETRWA SANTE INOSANS EK EXPERYANS

PAR

WILLIAM BLAKE

TRADIKSION / ADAPTASION

PAR

DEV VIRAHSAWMY

TEX SOURS: THE PROJECT GUTENBERG EBOOK,
SONGS OF INNOCENCE AND EXPERIENCE
WWW.GUTENBERG.ORG

DETRWA SANTE INOSANS

AGNO KOTONE

Ti agno ki to mama?
To kone ki to papa?
Kisannla ti donn twa ler;
Lerb ver tann ek dilo kler;
Donn twa lalenn kotone
Pou liver ek pou lete;
Donn twa zoli ti lavwa
Ki met later dan lazwa?
Ti agno ki to mama?
To kone ki to papa?

Ti agno, tann mwa bien;
Ti agno tann sa bien:
Li 'si li enn ti agno,
Li apel Limem agno.
Li dou e li pa violan,
Li ti pran form enn zanfan.
Mwa zanfan e twa agno
Nou pou toultan de matlo.
Ti agno, Bondie beni!
Ti agno, Bondie beni!

TI GARSON PERDI

"Papa, papa kot to ete?
To pe mars tro vit!
Papa koz ar to ti garson,
Sinon li pou plot."

Lanwit ti nwar, ti garson tousel,
Ti lapli tranp li net;
Labou monte, ti garson plore,
Labrim kile, disparet.

TI GARSON RETROUVE

Ti garson perdi dan laplenn tranpe,
Trike par fos lalimier,
Koumans plore, me Bondie toultan la,
Kouma so papa li fer;

Anbras zanfán la, trap li par lame,
Amenn li kot so mama
Ki ti trakase laba dan vale,
Plore pe rod so baba.

DODO BABA

Rev dou, protez bien
Somey mo baba ar swen!
Rev dou, montre li
Douser lalinn lor lili!

Somey kalm ar douser
Tres enn kouronn set kouler!
Somey dou, anz lao,
Vey mo baba pe dodo!

Sourir dou, dan aswar
Protez lasours mo lespwar!
Sourir dou, mo mama,
Pa les fernwar bles baba!

Plengne dou, ti kolom,
Pa kas somey ti bolom!
Plengne dou, sourir dou,
Pa les baba gagn boubou.

Dodo bien mo baba!
Lavi dormi san traka.
Dormi anpe mo gate,
Larm to mama pe veye.

Baba dou, to figir
Montre Zezi so sourir;
Baba dou, kouma twa
Bondie ti vers larm pou mwa;

Pou mwa, pou twa, pou nou tou
Kan Li ti enn Bebe dou.
So figir dan to lizie,
So lalev tras sourir Bondie.

Sourir pou twa, pou mwa, pou tou
Kan Li ti vinn enn Bebe dou;
Sourir bebe So sourir sa
Ki sem lape dan douniya.

PORTRE BONDIE

Pardon, Pitie, Lape, Lamour
Nou priye dan traka;
Kan lapriyer finn ekzose
Nou dir mersi Papa.

Pardon, Pitie, Lape, Lamour
Limem Mama-Papa;
Pardon, Pitie, Lape, Lamour
Se So Zanfan, twa, mwa.

Pardon ena leker imen;
Pitie se so vizaz;
Lamour se Bondie vinn imen;
Lape se lenz dimoun.

Kan dimoun partou kote
Pe priye dan traka,
Zot priye Bondie vinn imen:
Lamour, Pardon, Pitie, Lape.

Bizen kontan Bondie Imen
Ki li payen ou Zwif.
Kan Pardon, Lamour, Pitie la
Bondie 'si li la.

ASWAR

Soley tanto pe'al bwar dilo,
Zetwal pe kas palto;

Zwazo ansilans pe dormi
E mo lor mo lili.
Lalinn kouma'enn fler
Lao pe ekler
Ar plezir dousman
Lanwit souriyan.

Salam karo ek soubwa ge
Kot troupo ti broute,
Kot agno ti grignot lerb tann,
Prezans bann anz pa fonn;
Envizib, bann fe
Vers benedikcion
Lor fler ek bouton,
Lor somey perfe.

Bann anz chek bien partou kote
Si zwazo bien oso;
Vizit bann lakav zaimo,
Anpes difikilte.
Si larm pe koule
Olie rev flote,
Zot fer larm dormi,
Vey dan bor lili.

Kan bebet feros atake
Bann anz plore, gete;
Zot sey efas laswaf disan,
Anpes grif bles zanfán.
Si ravaz kraz kor,
Partou sem lamor,
Zot okip bann nam
Dan lemonn tamam.

Laba lion ar lizie dife
Larm lor li pou verse;
Pou'ena pitie pou penitans,
Pou tou, bon sirveyans.
Pardon dres vanzans,
Lamour, pestilans;
Soufrans pa gagn bonn
Dan nouvo lemonn.

Lion la li dir, "Zoli agno
Anou dormi ansam;
Nou pans Zezi ki enn Agno,
Brout lerb, plore ansam.
Ar dilo pirte
Mo krinier briye
Kouma lor, matlo,
Ler mo vey lanklo."

LOR SOUFRANS LOTLA

Kapav get enn lot soufer
San santi pwa so douler?
Kapav get enn lot sagren
San rod enn konsolasion?

Kapav get larm pe koule
San pran kont enn malere?
Kapav sa pou enn paran
Get so zanfan plor disan?

Kapav sa pou enn mama
Les baba touf dan traka?
Non, non, non! Peyna sime!
Peyna sime! Peyna sime!

Dir mwa si Li, Li kapav
Tann ti zwazo may dan kav,
Tann ti mwano dan tourman,
Tann soufrans bann ti zanfan

E pa bord kot so lili
Pou vers konfor dan lespri;
E pa koste ar so ber
Pou vers larm lor so maler?

E pa pas lanwit, lizour,
Souy so larm, sakenn so tour?
Non, non, non! Peyna sime!
Peyna sime! Peyna sime!

Limemsa ti donn lespwar:
Li ti ne aswar dan nwar;
Ler vinn gran li pas martir,
Me zame perdi sourir.

Pa kwar ler nou pe sagren
Mama-Papa tas dan kwen;
Pa kwar ler larm li koule
Papa-Mama al chake.

Ar So gran serenite
Li fer sagren kaptile;
Tank sagren pe chombo nou
Li res la pou konsol nou.

DETRWA SANTE EXPERYANS

ZEDI SEN

Sivilize sa? Sakre sa?
Dan pei later fertil
Lafen trangle tibaba
Kot rounpi sem initil?

Lavwa tranble pe sate?
Lazwa sa ki pe plengne?
Zanfan pe korde dan nwar?
Sa enn pei bien fatra!

Zot soley zame leve,
Zot karo peyna kouler,
Zot sime plen ar pikan,
Pou zot toulezour fer fre.

Partou kot soley briye,
Partou kot lapli tonbe,
Tibaba pa mordefen,
Lespri pa paralize.

TI TIFI PERDI

Enn zour pa enn zour
- Ekout sa lamour -
Somey pou kase,
Later pou leve,
Tom lor lipie kreater.
E lerla dezer
Vinn zarden fri ek fler.

Dan lil paradi
Ti'ena enn tifi;
Layka ti so nom,
Li ti'ena set-an.

Pandan set lane
Nou zoli Layka
Partou ti promne,
Ekout kakatwa.

"Vini mo somey
Anba tonel fey.
Kot mo pou dormi
Kan papi fouti?

"Perdi dan dezer,
To piti pe per.
Kouma pou kaysou
Kan mami finn fou?

"Si leker fermal
Layka gagn dimal;
Si mama dodo
Layka lerla go.

"Aswar nwar bouder
Lor lasann dezer,
Les lalinn leve
Ler mo ferm lizie."

Layka li kaysou
Pandan ki loulou
Dan kavern sorti
Vinn louk nou fifi.

Lerla lion rwayal
Vinn rant dan sawal;
Li fer enn letour
Otour so lakour.

Leopar ek tig
Zwe tiglaketig;
E lion milener
Dres so krinier lor;

Lis so lestoma;
Lor likou Layka
So lizie dife
Larg larm kolorye;

So madam lerla
Larg lenz tifi la
E zot sarye li,
Tifi andormi.

TI TIFI RETROUVE

Enn lanwit tourman
Layka so paran
Ti rod zot fifi
Dan rafal lapli.

Fatige, strese,
Anrwe ar plore,
Pandan enn semenn

Zot manz zot lapenn.

Set nwit zot dormi
Dan lakav minwi;
Zot rev zot bebe
Pe mor san manze.

Lor santie peyna
Zot rev zot baba
Nwaye dan lapenn,
Plore dan laplenn.

Latet fatige,
Leker dan mole,
Lipie vinn lagom,
Lizie finn vinn som.

So misie pran li,
Lev li, sarye li
Ziska lor sime
Lion pe repoze.

Pert-tan rod kile;
Sek-sek toulede
Tale dan kontour;
Lion fer zot letour.

Li renifle zot;
Enn kou enn, lot kou lot.
Li lis zot lebra;
Danze nepli la.

Dan lion so lizie
Ti'ena mirak vre;
Enn lespri an-nor
Pe briye for-for.

Kouronn lor latet,
So zepol anfet
Ar pwal lalimier.
Aster zot pa per.

Lion la dir, "Swiv mwa!
Peyna pou traka;
Dan sato ribi
Layka pe dormi."

Zot swiv enn vizion
Ziska lorizon;
Zot trouv zot zanfan
Parmi tig mesan.

Zot lakaz aster

Li dan vale kler;
Zanimo feros
Ar zot finn vinn dos.

ROZ MALAD

O roz, to malad!
Enn los leker ros,
Viris envizib,
Ki gagn jos dan fos

Finn rant dan to nik
Lanfer paradi;
So lespri malis
Pe kraz to lavi.

TIG

TigOTig, laflam lespwar,
Ekler lafore dan nwar;
Ki Lame ek ki Lizie
Ti fabrik pwisans regle?

Dan ki lwenten galaksi
Dife to lizie sorti?
Lor ki lezel Li'anvole?
Ki Lame ti chom dife?

Ki talan ek ki zekler
Ti tourn ner dan to leker?
Ler leker koumans bate,
Ki Lame ek ki Lipie?

Ki lasenn ek ki marto?
Ki laforz moul to servo?
Ki lanklim? Kot sa trape
Gagn kouraz tini pwagne?

Kan zetwal depoz zot zarm,
Lor lesiel zot vers zot larm,
Eski So sourir ti la?
Papa Agno, to papa sa?

TigOTig, laflam lespwar,
Ekler lafore dan nwar;
Ki Lame ek ki Lizie
Pe fabrik pwisans regle?

ZARDEN LAMOUR

Ler mo ti al Zarden Lamour,
Ki ou kwar ti may mo gete?
Enn Lasapel ti pe kas poz
Lor laplenn kot mo'abitie zwe.

Lasapel la ferme akle;
Lor laport ti dir "Pa gagn drwa!"
Mo ti retourn Zarden Lamour
Kot zoli fler ti donn lazwa.

Partou kot mo lizie tape
Pier tonbal finn pran plas bann fler;
E soutann nwar monte-desann,
Atas ar pikan raket, plezir ek dezir.

TIVAKABON

Mama O Mama, fer fre dan Legliz!
Dan tavern laba, dimoun pe sante.
Mwa mo bien kone kan pe pran mwa kont;
Lao dan lesiel zot pran zanfan kont.

Si dan Legliz 'si ti donn labwason;
E ti met sofaz pou fer fonn glason,
Sante ek priye gagn gou pa ase;
Personn pa ti pou kap devwar sakre.

Apart fer lapres, ti pou bwar, sante;
Nou ti pou ere kouma fler lor pie;
Madam Lokloke, kankrela Legliz,
Ar zanfan normal, pa ti pou gagn kriz.

Papa-Mama liniver ar plezir
Ti pou get So zanfan pe viv ek zwir;
Fini konfli ar boutey, ar Satan;
Ansam zot ti pou bwar ek soulbontan.

LOND

Ler mo mars lor lari kapital
Akote larivier liberal,
Mo trouv partou mem sikatris:
Tras febles ek tras tristes.

Dan sak lavwa ki mo tande,
Dan lavwa zanfan ki tranble,
Dan sak diskour, dan sak kontra
Menot mantal pe fer fraka.

Zanfan pe fer travo forse,
Fer miray nwar vinn blan Legliz;
Solda vant vid ar soupire
Miray lerwa pentir anrouz.

Dan lari minwi ekout bien!
To pou tann tifi vann lekor
Modi baba so prop leren;
Modi for-for karos lamor.

(10.09.07)

KANJID

PAR

VOLTAIRE

TRADIKSION/ADAPTASION
PAR
DEV VIRAHSAWMY

Tex sours: The Project Gutenberg EBook of Candide, by Voltaire
www.gutenberg.org
(5 premie sapit)

SAPIT 1

Kouma Kanjid ti grandi dan enn sato e kimanier li ti perdi plas.

Dan Vesfali ti ena, dan sato Baron Thender-Ten-Tronkh, enn zenn garson ki ti gagn ar mama-later bann bien bon manier. So figir pa ti kasiet sekre dan so nam. So analiz ek zizman ti ase lozik ek drwat; so lespri pa ti konplike; akoz sa dan so pei ti apel li Candide me kot nou so nom ti vinn Kanjid. Ti ena enn rimer ki ti pe sirkile, sirtou parmi bann vie domestik, ki li ti zanfan natirel ki ser Baron la ti gagne ar enn "Zanti Monsieur" bon ek onet ki ti pe viv pa tro lwen ar sato la; me ser Baron ti refiz marye ar li parski laliann zenealozi ti perdi so kanbar e sanzman klimatik ti bril so rasinn.

Misie Baron ti enn dimoun bien enportan e so pouvwat ti rekoni dan Vesfali parski so sato pa ti ena zis laport me osi detrwa lafnet. Dan lasal prensipal so sato ti mem ena enn tapisri. Ou ti kone sa! Tou bann roke ki ti pe trenn-trene dan lakour ti batize, ti vinn lisien-lasas; so bann palfrenie ek lezot travayer lekiri ti osi fer rabataz, met choula dan lasas; pret dan vilaz ti so omonie personel. Tou dimoun ti apel li Monsenier e ti riye for-for kan li ti fer jok, nenport ki jok.

Baron la so madam ki ti pez omwen 175 kilo ti ena enn gran pwa dan lavi sosiete e ti okip so responsabilite bien lour ar boukou respe ek dinite. So tifi Kinegonn, 17 an, ti ena enn zoli ten, enn figir bien fre, lekor bien ron ek atiran. So garson dan tou ti piti so papa. Zot profeser, Panglos, ti enn liv filozofi sirpat e TiKanjid ti aprann so leson ar lapeti ek lafwa ki enn zanfan sa laz la ek sa karakter la ti kapav ena.

Panglos ti exper dan metafiziko-teologo-kosmolo-foukolozi. Li ti prouve avek presizion ek riger siyantifik ki nanye pa arive si nanye pa fer li arive - li ti apel sa teori koz ek efe - e ki dan enn lemonn plis meyer ki meyer kot tou ti plis ki korek, sato Monsenier Baron limem ti pli zoli e Madam Baron ti plis meyer ki tou madam baron ki ti ekziste sa lepok la.

Ena prev, li ti pe dir, ki tou ti ekzakteman kouma li ti dwatet dapre regleman siprem; kouma tou kiksoz ti ena so prop rezon ekziste, li ti pou obligatwarman pou meyer rezon posib. Get nene, par ekzanp, li ti la pou tini nou linet - donk

nou ena linet. Kifer nou ena lipie? Pou met soset e donk soset ekziste. Ros li la pou nou tay li pou ranz sato e aköz sa Monsenier Baron ena enn zoli sato; pli gran baron dan nou rezion ti ena pli zoli sato; kouma koson finn kree pou plen nou vant, nou manz pork toulezour. Bann ki dir ki tou korek zot pe fer erer parski bizen dir "pli bon ki sa, gate" ousa "plis meyer ki meyer".

TiKanjid ti ekout so gourou avek respe e li ti bwar so sazes parski li ti trouv Mamzel Kinegonn extra zoli me zame li ti gagn kouraz dir li. Dan so latet inosan pli gran boner ek loner se ne Baron Thender-Ten-Tronkh; deziem pli gran boner ek loner se lekzistans Mamzel Kinegonn; trwaziem se kapav get li toulezour; katriyem se ekout Panglos, pli gran filozof dan rezion, savedir pli gran dan liniver.

Enn zour, ler li ti pe promne pre kot sato dan enn tibwa ki ti apel park, Kinegonn ti trouv par deryer brousay, Panglos pe donn zenn servant so mama, enn tifi bien zoli ek bien obeisan, enn kour teori ek pratik anatomi elemanter. Mamzel Kinegonn ki ti doue pou letid siyantifik, ti konsantre lor kour gratis teori ek pratik ki ti pe explike plizier fwa apartir diferan pwennvi; li ti konpran net so rezon, so koz ek so efe; ler li ti pe retourn lakaz, li ti bouverse e li ti pe gagn palpitation; li ti extra avi ogmant so konesans anatomi. Si sak kiksoz ena so rezon ekziste li bien posib ki konesans anatomi se veritab rezon kifer Kanjid ek limem ekziste.

Ler li ti retourn dan sato li ti zwenn Kanjid e ler li ti get li, li ti vinn rouz e Kandid 'si ti vinn rouz. Kinegonn ti dir li bonzour dan enn lavwa kas-kase; Kanjid ti koze san kone ki li ti pe dir. Lelandime ler zot ti kit latab apre repa, Kinegonn ek Kanjid ti al deryer enn paravan; Kinegonn ti les so mouswar tonbe, Kanjid ti ramas li; mamzel la ti trap so lame san aryer panse; san aryer panse Kanjid ti anbras lame Kinegonn avek enn vivasite, sansibilite ek gras spesial; pa kone kifer, zot labous ti zwenn, zot lizie ti alime, zot zenou ti koumans tranble e zot lame ti koumans vwayaze. Misie Baron Thender-Ten-Tronkh par malsans ti pas kot paravan e ler li ti trouv sa koz la ek so efe, li ti expilse Kanjid ar detrwa koutpie dan so deryer. Kinegonn ti tom san konesans; kouma li ti regagn konesans, Madam Baron ti donn li de kalot; tou dimoun ti bouverse dan sato pli zoli e plis meyer ki meyer.

SAPIT 2

Ki ti ariv Kanjid parmi bann Bilgar.

Ler li ti perdi plas dan paradi lor later, Kanjid ti marse pandan lontan san kone kot li ti pe ale; parfwa li ti plore, lev so lizie ver lesiel, get dan direksion pli zoli sato kot pli zoli Mamzel Baronet ti pe viv; li ti al dormi san manze dan karo ant de rigol; lanez gro flokon ti pe tonbe. Lelandime, lekor net angourdi, Kanjid trenn so kadav ziska enn ti lavil ki ti apel Valbergofftrarb-Dikdorff; so pos ti vid; li ti pe mordefen ek fatig ti chombo li net. Leker tris li ti aret divan enn oberz. De zom abiye anble ti yam li.

"Eh matlo", enn la ti dir lot la, "get sa tilom la; gabari korek, oter korek!" Zot ti al ver Kanjid e ar boukou polites zot ti envit li vinn dine. "Gran dimoun", Kanjid ti dir dan enn langaz bien modes, "zot pe donn mwa boukou loner me pa pa pou kapav pey mo par." "Bliye sa!" enn ladan dir li, "dimoun ou oter ek ou gabari peyna pou peye. Ou pa senk pie, senk pous ot?" "Wi gran dimoun, samem mo oter", li dir zot e anmemtan li ti fer enn reverans. "Zenn Misie,

asize. Nou pa zis pou pey ou repa me nou pou fer tou pou ki zame ou pa mank lamone; nou imen, finn kre nou pou ki nou ed nou prosen." "Foul dakor", Kandid ti dir, "Panglos toultan ti dir sa e trouve ki tou plis meyer ki meyer." Zot ti ensiste pou donn li enpe larzan e ler li ti rod donn zot enn rekonesans det, zot ti refize kategorikman; zot asiz atab akote li.

"Ou kontan, pa vre?"

"Wi, mo extra kontan Mamzel Kinegonn."

"Non, pa sa" enn ladan dir, "eski wi ou non, ou kontan lerwa Bilgari?"

"Pa kone," Kanjid ti dir, "zame mo pa finn zwenn li."

"Pa konn li? Limem pli bon lerwa lor later. Nou lev nou ver pou bwat so lasante!"

"Avek plezir!" Kanjid ti dir. Li ti devid so ver.

"Aster ou finn vinn lafors, defans, soutien, ero lepep Bilgari. Peyna bare, larises, laglwar, tou dan ou pos." Zot ti atas so lipie ar lasenn e dan kazern larme ti so plas. Lor vites ti avoy li fer parad; mars lef-rayt; tourn agos, adrwat; fons baget, ris baget, alim lames, tir kanon, marse, ranpe, galoupe e li ti gagn drwa trant kout zon; lelandime kouma li ti mwens fane li ti gagn drwa zis ven kou; lesirlandemen li ti gagn zis dis kou; so bann kamarad ti konsider li kouma enn zeni militer.

Perplex, Kanjid pa ti pe tro konpran kouma li ti finn vinn enn ero. Enn zour botan, lafen liver, li ti desid pou al mars-marse; li ti pe mars drwat divan li parski pou li, li ti enn drwa natirel nenport ki dimoun ou mem nenport ki zaimo servi so lazam pou avanse e zwir lavi. Li ti fer apenn de kilomet kan kat kosto eroik, sis pie oter, ti tom lor li, atas so lame, lipie e ti zet li dan enn kaso. Zot ti dimann li swazir legalman ant transtis kout zon par larme antie ousa douz kout bal dan so latet enn sel kou. Malgre ki li ti sey rezone pou dir ki volonte li ti lib e ki li pa ti ole ni zon, ni bal, finalman li ti oblize swazir, onom enn kado Bondie ki apel liberte, pas transtis fwa divan larme pou pran so doz kout zon. Dan larme la ti ena de mil zom e ler li ti finn pas de fwa li ti gagn kat mil kout zon. Depi so likou ziska so deryer, so lapo ti desire e so misk ek ner ti ovif. Ler ti bizen koumans trwaziem rawn, Kanjid ti prefer dimann zot rann li enn ti servis desarz douz bal dan so latet. Larme ti dakor pou rann li sa servis la. Zot ti bann so lizie, met li azenou. Zis sa ler la, lerwa Bilgari ti pe pase. Li ti ole kone ki ti pe arive. Kouma so lentelizans ti san parey, li ti konpran deswit ki Kanjid ti enn zenn metafizisien ki pa ti tro konpran bann zafer fizik dan lemonn reel e li ti grasie li ar telman zenerozite ki tou lagazet ti anons sa "alainn" e sa desizion la ti rant dan liv lekol pou leternite.

Enn dokter ti geri li dan trwa semenn ar lapomad prepare par Dr Joskoridez. So lapo ti rekoumans pouse e kan lerwa Bilgaria ti desid pou mars kont lerwa Abarez, Kanjid ti ase fit pou pa kil parad.

SAPIT 3

Kouma Kanjid ti reysi sove e ki ti ariv li.

Zame ti zwenn sa kalite bote, azilite, briyans ek disiplinn ki sa de larme la. Tronpet, tanbour, bigoul, chenay ek kanon ti zwe lamizik ki ti fer lanfer zalou. Bann kanon koumansman mem ti met plat sis mil zom sak kote; bann fizi ti

balye prop dis mil verminn ki ti pe enfeste sa later ki ti plis meyer ki meyer. Bayonet ti montre rezon so lekzistans ler li ti koup souf plizier milie. Antou zis trant mil nam ti libere. Kanjid ki ti pe tranble kouma enn filozof, ti kasiet so lekor bien pandan sa masak eroik la. Alafen, kan de lerwa la ti pe fer bann solda ankore vivan sant Te deum, sakenn dan so kan, Kanjid ti prefer sanz mouyaz pou al medite dan trankilite lor teori koz ek efe. Li ti bizen pas lor lekor dimoun mor, pe mor, pou mor par ta ziska ki li ti ariv kot enn vilaz ki ti vinn lasann. Sa ti enn vilaz Abarez ki bann Bilgar ti brile, dapre konvansyon enternasional. Isi ti ena vie bonom, lekor tay-taye ar sab, ki ti pe get zot madam mor ar lagorz transe, ki ti pe pez zot zanfan kont zot tete ansan; laba ti ena bann zennfi ki zot vant ti gran ouver apre ki zot ti tengn dife natirel bann ero; lezot tifi ki ti brile ti pe sipliye pou ed zot mor. Ti ena laservel imen fane partou lor later akote lame ek lipie anpite.

Lor vites Kanjid ti sove, al ver enn vilaz Bilgar e laba bann ero Abarez ti fer mem zafer. Li ti pe mars lor bann parti lekor imen ankore so; li ti travers bann rwinn e pli tar li ti rant dan enn rezion lape; dan so sak ti ena enpe nouritir e so lespri ti plen ar Mamzel Kinegonn. Manze ti bien mens ler li ti ariv an Oland me kouma li ti tann dir ki sa pei la ti enn pei kot pa ti ena dimoun pov e ki zot tou ti Kretien, li ti sir ki li ti pou gagn mem bon tretman ki li ti gagne dan sato Baron avan ki li ti perdi plas akoz bote Mamzel Kinegonn.

Ler li ti dimann enn ti sarite ar bann dimoun serye ek respektab, zot ti menas, si li kontinie fer metie pares, pou ferm li dan reformatwar pou montre li kouma bizen viv.

Answit li ti koz ar enn misie dan enn gran manto nwar, ki ansolo ti fek fini fer enn gran diskour pandan enn-er tan dan enn gran lasanble, lor lenportans sarite. Orater la ti get dan kwen lizie e ti dir: "Ki ou finn vinn fer isi? Eski ou finn vinn pou 'enn bonnkoz'?" "Pa ena efe san koz," Kanjid ti reponn san fer fezer; "tou zafer oblize maye kouma bann may dan lasenn e sa li dan lentere siperyer tou dimoun. Ti neseseer fors mwa separe ar Mamzel Kinegonn, fors mwa mwa rant dan larme, fors mwa dimann enn bouse manze ziska ki mo aprann rod mo prop lavi; pa ti kapav enn lot manier". "Mo zenn kamwad," misie la ti dir li, "eski dapre ou lepap li enn antiKris?" "Zame mo'nn tann sa" Kanjid ti dir, "me sipa li ete ousa li pa ete, mwa mo fen, mo bizen manze." "To pa merit manze, move sovaz; fout lekan, souser; pa vinn pre ar mwa, zame ... zame."

Orater la so madam ti tann tapaz deor; ti tir latet par lafnet e ler li ti konpran ki ti ena kikenn ki pa ti sir ki lepap ti enn antiKris, li ti devid so tirwar lili lor so latet. ... Mersi Bondie! Bann madam zot lafwa plis for ki for, plis meyer ki meyer.

Enn misie ki zame ti batize, enn anabaptis otantik, ki ti apel Zak (dimoun ti apel li Zak Anabaptis), ti get sa senn la kot enn frer, enn bebet san plim lor de lapat me ki ti ena enn nam, ti pe soufer enn tretman inimen ek degoutan; li ti amenn li kot li, donn li enn ben, donn li manze ek bwar e anplis donn li enpe larzan; li ti mem propoze pou fer li aprann enn travay dan so lizinn kot fabrik tapi Persan 'medinn' Oland. Kanjid ti tom lor so lipie e ti dir li, "Panglos ti dir mwa ki tou zafer dan nou lemonn zot plis meyer ki meyer, zot samem, pa lot. Grasa ou bonte ek zenerozite mo kapav bliye zanfout Misie Manto nwar ek so madam.

Lelandime ler li ti pe promne, li ti zwenn enn mandian malere kouver ar lagal, lizie katarak, enn bout nene manke, labous traver, ledan nwar; so lavwa ti sorti depi dan lagorz; li ti ena enn touse tiberkiloz e sak fwa li ti tous enn kout for, enn ledan ti tonbe.

SAPIT 4

Kouma Kanjid ti rezwenn so gourou, Panglos, e ki ti arive answit.

Prezans sa malere soka la ti ranpli so leker ar pitie; san panse li ti donn li tou larzan ki li ti ena lor li, ki Zak Anabaptis ti donn li. Sa dimoun kouma fontom la ti fixe li, lizie plen ar larm; li ti sot lor so likou. Kanjid ti gagn per; li ti kile. "Ayo!" mandian mizerab ti dir zenom dan sok, "ou pa rekonet ou gourou Panglos?"

"Ki ou dir? Ou ou Panglos ou? Ayo Bondie! Ki finn ariv ou? Kifer ou finn kit pli zoli sato dan lemond plis meyer ki meyer? Mamzel Kinegonn, pli zoli fler lor later, eski li bien?"

"Mo piti, mo feb, pa kapav tini."

Kanjid ti amenn li dan lekiri Zak Anabaptis e laba li ti fer li manz enpe. Kan Panglos ti regagn enpe lafors, Kanjid ti redimann li nouvel Mamzel Kinegonn. "Li finn mor." Kandid tom san konesans. Avek enpe vineg fay kalite ki ti dan enn kwen lekiri, Panglos ti fer li regagn konesans. Kanjid ouver lizie. Kinegonn finn mor? Lemonn plis meyer ki meyer kot twa? Ki maladi li ti gagne? Mo sir lasagren ler ti expilse mwa depi dan sato Baron akout pie, finn touy li.

"Non!" Panglos ti dir li, "bann solda Bilgar, apre ki zot ti viol li, enn par enn, ti ouver so vant; zot ti kraz latet Misie Baron ki ti rod defann so tifi; zot ti koup Madam Baron anmorso; so garso ti pas dan mem pake ki so tifi; zot ti met sato la plat; plat partou; lekiri, poulaye, grenie, verze, potaze, zarden plat partou. Erezman nou finn gagn nou vanzans. Bann Abarez ti fer mem zafer ar enn fami Baron Bilgar.

Kan li ti tann sa li ti retom san konesans; kan li ti regagn konesans e apre ki li ti finn dir tou seki ti bizen dir, li ti poz kestion koz ek efe e rezon nesaser ki ti met Panglos dan enn sitiasion osi epouvantab. "Ki mo pou dir twa, mo garson," Panglos ti dir, "koz mo efe apel lamour. Lamour ki konsol enn leker tris; lamour ki prezerv liniver; lamour ki nwayo santral tou kreatir ki posed sansibilite; lamour tandres."

"Ayo! Ou fer mwa rapel," Kanjid ti dir, "mo'si mo finn konn lamour, monark dan leker, nam dan nou nam, ki finn zis donn mwa enn badou lor labous e gran koutpie lor deryer. Kifer enn zoli koz kapav donn efe otan bezer."

Panglos ti donn sa repons la. "Kanjid, mo garson, ou ti konn Paket, sa zoli ti servant ki ti pe okip mama Kinegonn. Dan so lebra mo ti gout douser ek zwisans paradi ki ti osi kasiet maler ek douler lanfer. Li ti enfekte par viris ki sirman finn touy li. Paket ti ramas li ar enn lefrer ki ti konn so lorizinn; lefrer la ti gagn li ar enn vie kontes, ki ti gagn li ar enn sevalie, ki ti gagn li ar enn markiz, ki ti gagn li ar enn zenn apranti, ki ti kontrakte li ar enn pret Zezwit, ki ler li ti enn novis ti trap li ar enn konpagnon Kristof Kolon. Mwa mo pa pou donn li personn parski mo pe mor."

"Ayo, Panglos!" Kanjid ti dir, "ala enn zenealozi bien etranz! Pa Satan ki koz sa problem la?"

"Ditou, mo garson," sa gran filozof la ti dir, "li ti enn zafer inevitab, enn engredian nesaser dan lemond ki plis meyer ki meyer. Si Kolon pa ti trap sa maladi la dan enn lil pre kot Lamerik, maladi ki parfwa blok reproduksion, nou pa ti pou konn ni sokala ni kochinil; note ki ziska zordi sa maladi la li popiler kot

nou parey kouma nou gou pou dispit. Bann Tirk, Endien, Persan, Sinwa, Siamwa, Zapone pa'nkor konn sa; me peyna okenn rezon kifer zot 'si zot pa pou konn sa dan lavenir. Letansa li finn fane kouma lapipi kot nou, sirtou dan nou bann larme glorye ek eroik kot bann bon dimoun bienelve deside ki bon pou limanite; fasil fer kalkil; kan de larme trant mil zom sak kote pe lager, mal-mal sak kote ena ven mil zom porter viris la.

"Extra sa!" Kanjid ti dir; me la, seki plis enportan se ki nou fer swagn ou."
"Kouma pou fer sa?" Panglos ti dimande; "mo pos kanze net; dan sa lemond la pou nenport ki tretman bizen peye; amwen kikenn pey pou mwa."

Sa ti ase pou fer Kanjid rod enn sime pou so gourou; li ti al dimann Zak Anabaptis so led; li ti donn li boukou detay lor dilem so gourou ki ti tous leker sa bon dimoun la; li ti donn li ospitalite, finans swen ki li ti bizen; ase vit Panglos ti geri. Me li ti perdi enn lizie ek enn zorey. Kouma Panglos ti konn lir, ekrire ek konte, Zak Anabaptis ti fer li vinn so kontab. De mwa pli tar, kouma li ti oblize al Lisbond pou okip so biznes li ti envit so de filozof pou akonpagn li dan so bato. Panglos ti explik li kimanier tou ti extra bon dan lemond plis meyer ki meyer. Zak pa ti dakor. Dapre li dimoun ti finn bizen kabos lanatir parski dimoun pa loulou me zot ti finn devlop lapeti voras plis ki loulou. Bondie pa ti finn donn imen ni kanon, ni bayonet me dimoun finn envant kanon ek bayonet pou touy zot prosen. Get lazistis! Enn biznesmenn deklare fayit; lazistis konfiske so dibien e bann kreansie bat lamok.

"Tousa ti endispansab," filozof kannwa ti dir, "parski maler endividiel fer boner kolektif; plis ena maler endividiel plis pou ena boner kolektivite."

Pandan ki li ti pe filozofe, lesiel ti bare, divan miskle ti koumans soufle dan tou direksion e bato la ti tas dan enn mahatoufann pa tro lwen ar lepor Lisbond.

SAPIT 5

Tanpet, nofraz, tranblemandeter e ki ti ariv Panglos, Kanjid e Zak Anabaptis.

Lamwatie bann pasaze ti telman epwize par efe ki ti koze par tangaz ek roulaz bato la ki zot pa ti mem ena ase lenerzi pou pran traka lamor. Lot lamwatie ti isterik net e ti pe kriye, plore ek priye; bann lavwal ti desire, bann lema ti kase, lakok ti defonse e dilo ti pe rant priz dan bato. Bann maren ti pe sey debrouye, personn pa ti pe tann personn, pa ti ena komandan. Zak Anabaptis ti pe sey ede; li ti lor dek siperyer; enn maren tom lor li ar violans e avoy li drwat lor plans; me so koutpwen ti koz enn sekous violan e efe sa sekous la se ki malere maren ti perdi lekilib e ti tom piktet andeor bato. Erezman ti ena enn bout lema kase pre kot li; li ti may ar bout lema la ler li ti pe anpandan dan vid; san ezite Zak ti al ed li remont lor bato me malerezman sannkoutla se Zak ki ti tom andeor, piktet dan dilo. Maren ki li ti fek sov so lavi, ti movi ar li e ti les li al mor san gete. Kanjid apiy lor rel pou gete. Li ti trouv so sover tir latet andeor avan redisparet dan fon lamer. Li ti pre pou sot dan dilo me so gourou ti anpes li. Li ti explik li ki Labe Lisbond ti fer expre pou ki Zak Anabaptis mor nwaye ladan. Tandik ki li ti pe prouv sa 'apriyori' la, bato la ti koule e tou dimoun ti mor apart Panglos, Kanjid ek sa maren sovaz ki ti responsab lamor Zak Anabaptis. Maren la ti naz ziska laplaz e erezman enn plans ti sarye Panglos ek Kanjid ziska later ferm.

Kan zot ti rebran enpe lafors, zot ti mars ver Lisbond; ti ena enpe larzan dan zot pos; zot ti pou kapav sap zot lavi kouma zot ti sap dan nofraz.

Me kouma zot ti ariv Lisbonn, leker tris aköz lamor Zak Anabaptis, zot ti santi later pe tranble anba zot lipie; dilo lamer koumans bwi, monte; bann bato dan larad ti vinn enn ta plans flotan; sounami ti kraz tou lor so sime. Dife tourbiyone, monte, ti pe kras lasann lor sime, lor laplas; bann batiman ti pe grene; twatir ti pe tom lor lipie soubasman; soubasman ti pe glise, ranpe; trant mil dimoun, zom, fam, zanfan ti antere vivan anba debri. Maren sovaz, eksite, ti pe dir dan so langaz vilger: "Baprebap! Ena pitay ladan!"

"Ki rezon lozik sa fenomenn la?" Panglos ti dimande.

"Lafendimonn!" Kanjid ti reponn.

So kote, maren sovaz, galoup agos, adrwat, rod lamone dan rwinn ek debri; ler li ti gagn seki li ti pe rode, li ti al aste larak e bien vit li ti gagn konpran; li ti answit rod enn travayer sex e ti deblok so leren parmi dimoun mor, pe mor, pou mor. Panglos pa ti kapav tini. Li ti ris li par so lamans: "Mo bon misie, pa bon seki ou pe fer. Ou pa pe respe Moral Iniversel. Pa so ler pou fer sa."

"Mo ferfout ar twa! Mwa mo enn maren; mo ti ne dan Batavia; kat fwa mo finn pil lor lakrwa dan kat vwayaz pou al Zapon; mo pis lor to moral iniversel!"

Kan kaskad ros tonbe, bann grabo anvole; sa ti bles Kanjid; li ti alonze lor lari kouver ar debri ek lapousier. Li ti pe kriye: "Ayo! Mo pe mor! Amenn enpe diven ek dilwil." "Sa tranblemandeter la li pa enn nouvote," Panglos ti dir. "Lavil Lima dan Lamerik, ti konn mem dezaz ek mem dega lane dernier. Koz idantik, efe idantik; ena, anba later, enn larivier lapoud kanon, depi Lima ziska Lisbonn.

"Bien probab," Kanjid ti dir, "me pou lamour Bondie, donn mwa enpe diven ek dilwil."

"Probab?" filozof la eklame. "Finn fini prouve sa!"

Kanjid retom san konesans e Panglos ti al sers enpe dilo lafontenn pou li.

Lelandime zot ti gagn enpe manze dan bann lakaz andomaze e sa ti permet zot regagn enpe lafors. Apre zot ti travay kouma toulezot pou ed dimoun dan difikilte. Ena dimoun ki zot ti ede ti donn zot enn repa ki pa ti kapav pli bon si konsidere dan ki sitiason dimoun ti ete. Bann repa ti tris e dimoun ti pa aroz zot manze ar larm me Panglos ti pe sey konsol zot e ti pe dir zot ki seki ti finn arive pa ti kapav ariv enn lot manier. "Tousa zot plis meyer dan lemonn plis meyer; si volkan pet dife dan Lisbonn, li pa kapav vomi laflam enn lot plas; nanye pa kapav ete kot li pa ete parski tou kiksoz ete kot li bizen ete. Tou korek, plis ki korek!"

Enn ti misie an-nwar - kouler enkizision - ki ti pre kot li, ti entervenir poliman: "Koumadir ou pe dir ki pese orizinel pa ekziste parski si tou korek, plis ki korek, Adan ek Ev pa ti fote, pa ti perdi plas dan paradi."

"Gran dimoun, mo sipliy ou, konpran mwa," Panglos ti azoute ar ankor plis polites, "expulsion depi paradi ek malediksion zot nesese dan sistem meyer ki plis meyer."

"Ou pa kwar dan liberte, savedir!" Misie an-nwat ti dir.

"Exkiz mwa si mo pa dakor ar ou," Panglos ti kontinie, "liberte ek nesese absolü zot mars ansam; li nesese ki nou lib; parski volonte determine ..."

Panglos ti omilie so fraz kan Misie an-nwar ti signal so serviter ki ti servi li enn ver diven sorti sipa Porto, sipa Oporto.

FRANZ KAFKA

METAMORFOZ

TRADIKSION/ADAPTASION
PAR
DEV VIRAHSAWMY

APARTIR VERSION ANGLE
PAR
DAVID WYLLIE

REMERSIMAN: THE PROJECT GUTENBERG COLLECTION
WWW.GUTENBERG.ORG

Enn gramaten, ler Gregor Samsa so somey, trouble par kosmar terib, ti kase, li ti dekouver ki, lor so lili, li ti finn vinn enn bebet kouma enn kankretorti zean. Li ti alonze lor so ledo-lakok, e ler li ti lev so latet enn tigit li ti kapav get so vant maron ki ti enpe sorti e ki ti akot kouma tol kannle. So dra ti vinn tro tipti pou kouver so gro vant e koumadir li ti pre pou glise, tonbe. So bann lapat meg-meg konpare ar so lekor ti pe bat fol dan ler.

"Ki finn ariv mwa?" li ti panse. Pa ti enn rev sa. So lasam, enn lasam normal, enpe tipti kikfwa, ti pe repos anpe ant kat miray familie. Lor latab ti ena enn koleksion santiyon latwal - Samsa ti enn revander anbilan - e lao lor miray ti ena enn foto ki li ti koupe dan enn rev e ki li ti met dan enn kad kouler larzan. Foto la ti montre enn madam ki ti ena enn sapo fourir, enn esarp fourir otour so likou. Li ti asiz drwat e li ti pe ris enn fouro fourir otour so lame ek avanbra ki ti leve ver dimoun ki pe get foto la.

Lerla Gregor get letan mosad par lafnet. Lapli ti pe tap lor vit e sa ti fer li tris. "Si mo redormi e bliye tousa", li ti panse, me li ti enkapab fer sa parski li ti abitie dormi lor so kote drwat e li pa ti pe kapav tourn so lekor. Mem li sey tourn so lekor ar tou so lafors adrwat, li ti pe retourn lor so ledo. Li ti finn seye omwen san fwa, ti ferm so lizie pou pa get so bann lapat mol-mol, e li ti arete ler li ti koumans santi, premie fwa kot so lapat, enn ti douler mat.

"Ayo Bondie", li ti panse, "ki kalite karyer fatigan mo finn swazir! Vwayaze, vwayaze toulezour. Fer biznes sa mannyer la li plis difisil ki fer biznes dan ou lakaz; azout lor la malediksion kan ou toultan lor larout, traka ki ou rat tren ki ou bizen pran, fay nouritir ki pa manze dan ler, zwenn toutsort kalite dimoun nenport ki ler me ar ki pa kapav etablir relasion dirab. Mo bien anvi avoy tousa ferfout." Li ti santi enn ti grate lor so vant; dousma, li ti ris so lekor lor so ledo pou apiy so latet lor dosie lili la; li ti trouv kot grate la ti ete; li ti kouver ar tipti pwen blan san konpran ki sa ti kapav ete; e ler li ti rod tous li ar enn so lapat, li ti bizen retir li deswit parski kouma li ti tous li, li ti gagn enn frison ki ti fer li

tranble.

Li ti glise, retourn dan pozision avan. "Labitid lev boner touletan fer nou vinn kouyon." Li ti pe panse. "Enn dimoun bizen so somey. Ena revander anbilan ki pe viv dan lix. Souvan ler mo retourn dan pansiondfami gramaten pou fer kopi enn kontra, sa bann bon misie la pe ankor pe ennjoy zot tidezene. Si mwa mo fer sa mo patron koutpie mwa. Ki kone? Kikfwa samem mo bizen fer. Si mo pa ti ena pou okip mo paran, lontan mo ti pou fini demisione, mo ti pou rant dan so biro, dir li ki mo panse, dir li tou, dir li mo pli profon. Mo fer li sap lor sez tonbe. Komik sa! Asiz lor enn oter, koz ar sibaltern anba - sirtou ki bizen parfwa koz pre kot so zorey parski misie la li ase sourd. Ena lespwar. Kan mo'nn fini pey det mo paran dwa li - dan senk, sis an - samem ki mo pou fer. Lerla mo vir tou anbalao. Me aster mo bizen leve. Mo tren kit lagar senk-er."

Li get revey lor komod. "Bondie Mama!" li dir limem. Ti finn fini sizer-edmi e zegwi revey ti pe kontinie marse, ti fini depas sizer-edmi e ti ariv preske set-er mwen kenz. Revey la ti sone? Depi so lili li ti trouv bien kler ki li ti regle li lor kat-rer kouma ti dwatet; sirman li ti sone. Sa li sir me kimanier li ti dormi mem malgre tapaz ki li fer, fer meb tranble? Ti vre ki so somey ti bien trouble. Akoz samem kikfwa enn ti peryod somey profon ti anpes li tann revey sone. Ki li kapav fer la? Prosen tren pase set-er. Si li ti ole pran li, li ti bizen leve deswit, fer extra vit; me bann esantiyon ti an dezord lor latab e li pa ti santi li fit. Mem si li ti reysi pran tren set-er li pa ti pou evit koler so patron parski asistan-sef dan biro ti lagar e ti kone ki tren senk-er ti ale san Gregor e sir-sir depi lontan li ti finn fini fer so rapor. Asistan-sef ti mous misie la e li ti enn los servo lan. Si li ti pran enn sik. Sa ti pou paret bien lous parski pandan kenz an servis zame li ti finn pran enn sel zour sik. Apre, patron la ti pou vinn kot li ar dokter Lasirans Medikal; ti pou akiz so paran ki finn donn nesans enn fay pares; ti pou aksepte konsey dokter ki ti pou dir zot pa fer okenn kleym parski personn pa malad, ena zis bann zeb ki rod gagn kas san travay. Eski ti pou kapav dir li ti pe fer fos? Anfet Gregor ti ankor somey-somey parski li ti tro dormi me li ti fit e enn lafen loulou ti pe fer so vant grogne.

Pandan ki li ti pe reflesi lor tousa e ki li pa ti pe kapav pran desizion pou leve, pandil ti sonn set-er mwen kenz. Kikenn ti tap dousman lor laport pre kot so latet. "Gregor", kikenn ti dir - ti so mama sa - "Finn set-er mwen kenz. To pa ti ena pou sorti?" Touzour mem lavwa dou e zanti! Gregor ti gagn sok ler li ti tann so prop lavwa reponn; pa ti ditou kouma so lavwa normal. Koumadir depi profonder so lestoma ti ena enn grensman douler enkontrolab ki ti melanze ar so lavwa; bann mo, toufe dan enn eko, ti perdi klarte e ti vinn enkonpreansib dan zorey seki pe ekoute. Gregor ti anvî donn enn repons konple ar tou detay me ti prefer zis dir: "Wi, 'Ma, wi. Mersi! Mo pe leve la." Kikfwa sanzman dan so lavwa pa ti paret drol lot kote laport dibwa parski so mama, satisfè, ti trenn so lipie, ale. Me sa ti konversasion la ti fer lezot manm so fami realize ki Gregor ti ankor dan lakaz kan sa pa ti bizen koumsa e lor vites so papa vinn tap lor enn laport akote, zantiman me ar so koutpwen. "Gregor, Gregor", li ti kriye, "ki pe ariv twa?" Enpe pli tar li ti revini e sannfwala ti ena enn ton avertisman dan so lavwa: "Gregor! Gregor!" Kot lot laport so ser ti pe mirmire: "Gregor? To malad? Kapav ed twa? Gregor ti reponn toulede: "Mo'nn pare"; e li ti pe fer enn zefor spesial pou fer so lavwa paret normal par so fason koze e lespas ki li ti pe

mete ant sak mo. So papa ti al terminn so tidezene, me so ti ser koz dousman kot zwen laport: "Gregor, ouver sa laport la, mo sipliy twa." Gregor pa ti ena okenn lentansion ouver laport la. Okontrer li ti pe felisit limem pou so bon labitid ki li ti devlope pandan so bann vwataz. Li ti toultan ferm so laport akle aswar, mem kan li ti kot li.

Premie zafer ki li ti kontan se leve anpe san ki dimoun deranz li, abiye e pran so tidezene. Apre naste ki li ti deside ki pou fer answit parski li ti bien konsian ki li pa ti pou kapav organiz so lespri si li ti res lor lili. Li ti rapel ki li ti finn souvan santi enn douler lor lili, koze kikfwa par dormi dan enn move pozision me sa ti dan so limazinasion. Li ti anvi kone ki manier so bann problem imaziner ti pou trouv lizour zordi. Li ti sir ki sa sanzman dan so lavwa ti zis premie sign ki li ti pe koumans gagn lerim, enn maladi ki souvan afekte bann revander anbilan.

Tir dra lor li ti enn zafer senp; li ti zis bizen gonfle so lestoma e li ti pou tonbe par limem. Me apre, tou ti vinn pli difisil parski li ti vinn bien-bien larz. Dan lepase li ti pou servi so de lebra ek lame pou soulev so lekor; me aster li ti ena zis enn ta ti lapat ki ti pe bat fol dan ler e ki li pa ti pe kapav kontrole. Si li ti ole kabos enn lapat, samem anpremie ti pou drese; ler li ti reysi kontrol enn, tou lezot ti pou fer seki zot anvi dan enn manier ki ti pe fer li dimal. "Sa pa kapav fer lor lili," Gregor ti panse, "alor, mo aret perdi letan".

Premie kiksoz li ti anvi se fer so lamwatie lekor anba sorti lor lili me kouma zame li ti finn trouv sa parti so lekor la, li pa ti kapav mazine kouma li ti ete; li ti koumadir sitan red ki pa ti kapav bouz li; li ti pe avanse dousman-dousman mem; finalman dan enn lelan kan brit-brit li ti sakouy so lekor ar enn extra gran lafors so lamwatie anba desann olie monte e ti tap for ar dosie anba; douler atos ki li ti santi ti fer li konpran ki kikfwa sa parti so lekor la ti plis sansib.

Sannkoutla li ti sey fer lamwatie so lekor lao sorti lor lili anpremie e ar boukou prekosion li ti tourn so latet sirlekote. Sa li ti reysi ase fasilman e malgre so larzer ek so pwa, lamas so lekor ti pe swiv direksion so latet. Me ler so latet ti andeor lili dan ler fre, li ti realize ki si li ti larg so lekor, peyna zes li ti pou bles so latet. Li ti blok so mouvman sek. Fale pa aster li nokawte limem; meyer res lor lili ki tom san konesans.

Li ti bizen fer boukou zefor pou kapav retourn dan pozision ki li ti ete okoumansman, me ler li ti pe rebran so souf, e li ti pe get so bann lapat bat fol, may-may ant zot pli fouka ki avan, si sa ti posibil, li ti kas so latet pou met enpe lord ek trankilite dan sa toufann la me abba. Li ti rapel limem ki li ti enn move zafer res lor lili e ki li ti bizen kapav liber limem nenport ki manier, e nenport ki pri ki bizen peye. Anmemtan li pa ti bliye fer limem rapel ki li ti bizen gard so kalm e pa fons dan nanye brit-brit kouma fouka. Normalman, dan bann sitiasion koumsa, li ti pou get dan direksion lafnet e explor lanvironnman pli lwen ki so lizie ti pou kapav amenn li, me pa pli lwen ki lot kote sime tou ti pe vinn flou akoz brouyar gramaten, e vi divan so lizie ti ni kapav konsol li, ni egey so lespri. "Finn deza set-er," li panse kan pandil sonn set-er, "set-er e brouyar

ankor pe asiz lor lavil." Li ti res alonze lor lili ancor enn tipe letan, respir lantman koumadir enn silans-san-mouvman total ti pou fer tou revinn seki zot ti ete.

Me li ti dir limem: "Avan set-er kenz sone, peyna zes, mo pou finn fini kit sa lili la. E ver sa ler la, kikenn depi biro pou finn fini vinn get mo nouvel parski biro li ouver avan set-er." E la li ti koumans organiz li pou lans so lekor net e enn sel kou andeor lili. Si li reysi tom andeor lili la e gard so latet ot, li ti kapav pa bles li. Kouma so ledò ti bien dir, bien posib ki li pa ti pou gagn dimal ler li ti pou tom lor karpè. So gran traka se tapaz ki li ti pou fer, e malgre laport ferme, ti pou sirman boulders lezot, sipa plis. Me pa ti ena lot sime; ti bizen pran risk.

Kan Gregor ti deza lamwatie andeor lili - nouvo metod la ti plis kouma enn badinaz ki veritab zefor; tou seki li ti'ena pou fer se roul gos, drwat - enn kou li ti reflesi ki kantite tousa ti pou pli fasil si kikenn ti vinn ed li. De dimoun for - li ti pe mazinn so papa ek so servant - ti pou plis ki ase; zot nek ti pou bizen pas zot lame anba so lakok torti, detas li ar lili, bes zot fardo ver sali, atann ar pasians ek swen ki li balans so lekor, sot lor sali kot, si tou pas bien, so bann ti lapat pou tini li. Eski vremem li ti bizen apel osekour memsi bann laport ferme akle? Malgre so sitiacion difisil, li pa ti kapav anpes enn sourir ler li ti pans tousa.

Aprè enn tibout letan, li ti ariv telman dan bor ki li ti pou bien difisil tini lekilib si li ti bouz tro for. Ti finn ariv set-er dis e bien-bien vit li ti pou bizen pran enn desizion final. Lerlamem sonet kot laport lantre flat ti sone. "Sirman enn koleg travay", li ti panse, e li ti bouz fix malgre ki so bann lapat ti pe dans fol otour so lekor. Pandan enn tibout letan silans ti chombo tou. "Zot pa pe ouver laport", Gregor ti pe dir limem ar boukou lespwar fouka net. Normal, aprè ti tann pa servant al ver laport e ouver li. Kouma li ti tann bann premie parol polites, Gregor ti kone kisannla sa - sef-komi limem. Kifer Gregor ti oblize travay pou enn konpagni kot zot tir lay lor tou ti detay? Eski tou travayer, san eksepsion, ti bann vwayou; eski pa ti ena omwen enn ki ti sitan lwayal ek devwe ki so konsians ti pou tortir li telman ki li ti pou enkapab kit so lili si li pa ti okip travay biro omwen de zertan dan gramaten? Ti kapav avoy enn treyni vinn gete - si tousa ti vremem nesaser. Eski sef-komi limem ti bizen vini? Eski zot ti bizen dir enn fami antie, pov inosan, ki sitiacion la ti telman delika ki ti bizen dispach enn sef-komi pou fer lanket? Sa ti boulders li telman ki san panse li ti balans so lekor telman for ki li ti sap lor lili. Ti ena enn son toufe me pa ti enn gran tapaz. Karpè la ti amorti sok la enpe e ledò Gregor ti plis soup ki li ti panse e tapaz so tonbe ti toufe e negligab. Me li pa ti tini so latet lao ki ti tap for lor sali ler li ti tonbe. Tousa ti agas li e anplis douler ti pe pens li, li ti tourn so latet e frot li lor karpè.

"Kiksoz finn tonbe ladan, sef-komi ti dir dan lasam agos. Gregor sey mazine si enn zafer kouma ti finn ariv li ti kapav ariv sef-komi la; bizen aksepté ki sa ti bien posib. Kouma enn repons sovaz, ti tann pa misie la dan so bot glase dan lasam akote. Dan lasam adrwat so ser ti pe mirmire pou enform li: "Gregor, sef-komi finn vini." "Wi, mo kone", Gregor ti dir limem me li pa ti oze lev so lavwa pou ki so ser tande.

"Gregor", so papa ti pe koze dan lasam agos, "Misie Komi Ansef finn vinn gete kifer to pa finn pran tren pli boner. Nou pa kone ki pou dir li. Detout fason se ar twa ki li anvi koze. Ouver laport mo garson. Mo sir li pa pou mayn dezord dan to lasam." Lerla sef-komi ti dir "Bonzour Misie Samsa". "Li pa bien", so mama ti dir sef-komi la pandan ki so papa ti pe kontinie koze atraver laport. "Kwar mwa, li pa bien. Sinon li pa ti pou rat so tren. Sa piti la toultan nek pans so travay. Parfwa mo ankoler ar li parski zame li sorti; li la depi enn semenn e touletanto li res lakaz, asiz ar nou dan lakaz, lir lagazet ou etidie taymteble tren. So obi se travay ar so sizo-fen. Li finn fer enn kad anbwa; ase vit, de, trwa lapremidi; zoli mo dir ou; li lor miray so lasam; ou pou trouve ler li ouver so laport. Mo kontan ou la; nou, nou pa ti pou kapav fer Gregor ouver so laport; ala li teti la; mo sir li pa bien; gramaten li ti dir li korek, mwa mo pa kwar." "Enn timama mo vini", Gregor ti dir lantman, aplenn reflexion me li pa ti bouze pou kapav tann tou bann mo dan konversasion ki ti pe deroule. "Sel explikasion posib, Madam Samsa", sef-komi la ti dir, "Mo zis espere li pa tro grav. Me mo bizen dir ki si enn dimoun dan nou biznes pa santi li tro bien, erezman ou malerezman, kouma ou'le, nou oblize sirmont nou endispozision parski biznes pas avan tou." "Eski Komi Ansef kapav rantre pou get twa?", so papa ti dimande avek ensistans e anmemtan li ti pe tap lor laport la for-for. "Non", Gregor ti dir. Dan lasam adrwat ti ena enn silans anbarasan; dan lasam adrwat so ser ti koumans plore.

Kifer so ser pa ti al zwenn bannla? Kikfwa li ti fek leve e li pa ti prezantab. Be kifer li ti pe plore? Eski se parski li, Gregor, pa ti leve pou fer sef-komi rantre, parski li ti pou perdi so job e si sa ti arive, patron Gregor ti pou tom lor so paran ar bann reklamasion ki li ti abitie fer? Pa neserer fatig latet ar bann zafer koumsa. Gregor ti touzour la e li pa ti pou abandonn so fami. Pou lemoman li ti lor karpet e seki ti kone dan ki douk li ti ete pa ti pou expek li al ouver laport pou fer sef-komi rantre. Sa li pa ti enn mankman grav, e ti bien fasil pou trouv enn exkiz pli tar; Gregor pa ti pou perdi so travay anplas akoz sa. Pou Gregor li ti pli rezonab fou li lape olie deranz li ar zot koze ek zot plore. Me bannla pa ti kone ki pe arive, zot ti pe trakase. Kapav konpran.

Sef-komi ti lev so lavwa, "Misie Samsa", li ti dir, "ki pe arive? Ou ferm ou dan ou lasam; reponn par wi ek non, ou pe fer ou paran trakase pou nanye e ou pa pe - mo pe dir sa anpasan - fer seki ou travay dimann ou fer; enn veritab skandal. Mo pe koz ar ou onom ou paran ek ou patron e mo oblize dimann ou enn explikasion kler ek direk. Mo etone, extra etone. Mo ti toultan panse ki ou ti enn dimoun kalm ek rezonab e ki mo dekouver? Ou kaprisie. Zordi gramaten ou patron ti ensinie ki rezon kifer ou ti finn absan, kwar mwa, se parski ti donn ou enn som enportan pou garde, me mo ti pare pou fer serman ki ou pa sa kalite dimoun la. Me aster ki mo finn temwen ou antetman ridikil, mo pa anvi ditou defann ou. Mo kwar osi ki ou job li dan koutvan. Mo ti anvi dir ou tousa an prive me kouma ou anvi fer mwa perdi mo letan mo trouv normal ki mo met ou paran okouran. Resaman ou reset finn bien move; mo dakor ki li enn move moman pou fer bilan, dakor; me Misie Samsa, li pa enn rezon pou ki biznes bat lamok; sa nou pa pou tolere".

"Ekout mwa Misie", Gregor dir, - li ti sap lor kal e li ti bliye tou leres dan so eksitasion - atann mo pe ouver la. Mo pa tro bien, vertiz, mo pa ti pe kapav leve, mo ankor lor lili. Me mo pe redrese. Bien drol seki kapav ariv kikenn enn kou antret. Pourtan yer swar mo ti foul korek, dimann mo paran, zot pli kone ki mwa, yer swar mo ti santi enn ti febles. Sirman zot ti remarke. Pa kone kifer mo pa ti les zot dan biro kone. Nou toultan kwar ki nou pou bien san bizen absan dan travay. Silvouple pa fer mo paran soufer! Ou bann akizasion zot pa repoz lor nanye; person pa finn koz sa kalite koze la ar mwa. Kikfwa ou pa finn lir bann dernie kontra ki mo finn avoy biro. Mo pe pran tren wit-er, mo dir ou, sa ti repo anliss la finn redonn mwa lafors. Misie, pa neserer atann; mo pou ariv biro zis apre ou; rann mwa enn servis pas sa mesaz la nou patron e dir li mo fer li konpliman!"

Pandan ki Gregor ti pe vomi sa bann mo la, san kone ki li ti pe dir, li ti ariv kot komod la - sa pa ti difisil avek lantrenman ki li ti fer lor lili - kot li ti sey dibout drwat. Li ti bien anvi ouver laport la; bien anvi les zot trouv li kouma li ete e koz ar sef-komi; bann lezot ti pe telman existe e li ti bien anvi kone ki zot ti pou dir ler zot ti finn trouve ki li ti finn devini. Si zot ti gagn sok, lerala li pa ti pou responsabilite Gregor e li ti pou kapav al repoze. Me si toutfwa zot ti gard zot kalm, li ,Gregor, pa ti pou gagn drwa boulderse e si li ti fer vit li ti pou kapav pran tren wit-er. Okoumansman ler li ti pe sey akros ar komod verni la, li ti pe glise, tonbe, me finalman li ti fer enn mouvman sek e li ti reysi dibout drwat; so lamwatie anba ti pe fermal me li ti desid pou pa pran kont. Lerala li ti les so lekor tom kont dosie enn sez ki ti pre kot li e ar so bann ti lapat li ti may for rebor sez la. Touse ti ed li pou kalme limem e res tranquil pou ki li ti kapav tann seki sef-komi ti pe dir.

"Zot finn konpran kiksoz, zot?" sef-komi ti dimann paran Gregor, "mo espere li pa pe fer boufon ar nou". "Ayo Bondie!" so mama ti dir; li ti pe plore; "kikfwa li bien malad e nou nou pe minn so boyo. Grete! Grete!" li ti kriye for. "Wi 'Ma!" so ser ti reponn lot kote lasam la. Zot ti pe koze atraver lasam Gregor. "Al sers enn dokter deswit. Gregor malad. Vit, vit amenn enn dokter. To ti tande ki manier li ti koze fekla?" "Vadire lavwa zanimo", sef-komi ti dir avek enn kalm ki ti lekotrer isteri so mama. "Anna! Anna!" papa Gregor ti kriye depi koulwar dan direksion lakwizinn, li ti bat lame pou atir latansion, "al sers enn serirye lor vites". De tifi la rebor zot zip ti balye sali ler zot ti sorti lor vites, al ver laport santral, ti ris li for pou ouver e ti al deor. Drol sa vites ki so ser ti met so lenz! Pa ti tann laport la referme; sirman zot ti finn bliye referm li; souvan dimoun fer sa kan enn zafer grav finn arive.

Gregor so kote ti vinn bien kalm. Anbon, zot pa ti konpran kan li ti koze; me pou li, Gregor, koze la ti paret kler, pli kler ki avan - kikfwa so zorey ti finn abitie ar so lavwa. Me zot ti realize ki ti ena enn zafer pa korek ar li; zot ti pe fer demars pou ede. Premie reaksion lor so sitiasion ti bien pozitiv e sa ti fer li plezir. Li ti santi ki li ti pe retourn dan lemonn dimoun e li ti panse ki dokter ek serirye pou fer enn louvraz serye - mem si li pa ti kapav fer okenn diferans ant sa de la. Kouma nenport ki koze ki li ti pou koze ti pou enportan, pou fer so lavwa osi kler ki posibil, li ti touse, me li ti fer atansion pa tous tro for parski dimoun ti kapav panse ki so touse pa ti paret ditou kouma touse dimoun e limem li pa ti tro sir si li ti kapav pas enn bon zizman. Letansa dan lot lasam

tou ti vinn trankil. Kikfwa so paran ti otour latab, pe mirmire ar sef-komi ousa zot tou zot zorey ti kole ar laport, pe sey ekoute seki pe pase.

Dousman, Gregor, ar led sez la ti avans ver laport. Ler li ti ariv laba, li ti larg sez la pou al apiy lor laport, tini drwat ar led vantouz ki ti dan bout so lapat. Li ti repoz enpe pou rebran so souf e lera kouvans sey tourn lakle la ar so labous. Me problem se ki li pa ti ena ledan normal - kouma li ti pou chombo lakle la? - pa ti ena ledan me so lamaswar ti for; ar so lamaswar li ti kouvans tourn lakle la me li ti pe bles limem parski enn likid maron ti pe kouvans koule depi so labous, tom lor lakle la avan al koul lor sali. "Ekoute", sef-komi ti dir dan lasam lot kote, "li pe tourn lakle." Sa ti ankouraz Gregor enn ta; me zot tou ti bizen pe kriye ar lazwa, so papa ek so mama 'si: "Bravo Gregor", zot ti bizen pe kriye, "manz ar li, fann ar serir la!" Akoz li ti panse ki zot tou ti pe swiv so zefor, li ti pe lakle la ar plis lafors san pran kont dimal ki li ti fer limem. Amizir lakle la ti pe tourne, li ti pe tourn otour serir la; li ti pe tini drwat ar so labous, anpandan ar lakle la ou pez li anba ar pwa so lekor. Enn kou tak! Gregor ti kone ki serir ti ouver e ki li ti kapav relax e ler li ti pe regagn so souf li ti dir ar limem: "Rayt! Mo pa ti bizen serirye". Apre li ti poz so latet lor pwagne e ouver laport la net.

Akoz so manier ouver laport la, li ti bizen fini ouver net avan ki ti kapav trouv li. Dabor li ti bizen tourn lor batan ferme avek boukou swen si li pa ti ole tom pouf lor so ledou avan li rant dan lot lasam la. Li ti ankore pe reflesi kouma pou fer sa, kan li ti tann sef-komi la larg enn "Aryooo" kouma enn ti labriz ki pe soufle. Gregor 'si ti trouv li - limem ti pli pre ar laport - lame lor labous pe kile koumadir enn lafors envizid, for e konstan ti pe ris li ver miray.

T. S. ELIOT EK LEZOT

ROMANS J. ALFRED PRUFROCK

"If I thought that my reply would be to someone who would ever return to earth this flame would remain without further movement; but as no one has ever returned alive from this gulf, if what I hear is true, I can answer you with no fear of infamy." **Dante Alighieri:"Inferno" Canto 27**

Be twa ek mwa, les nou ale.
Kan labrim lor lesiel pe tale
Kouma enn malad lor latab operasion;
Anou mars-marse dan bann sime demi-vid,
Bann kwen preske lib
Pou pas lanwit exitan dan lasam san lafnet,
Dan labivet korn-frir ek lasann sigaret:
Bann sime ki deroule kouma enn long palab
Fite kouma enn sab
E finalman kestion tom kouma enn bom ...
Eta, pa sey kone, "Ki ete sa ?"
Anou ale, nou'al zwenn bannla.

Dan salon laba bann madam piso
Pe koz-koz Michelangelo.

Brouyar zonn ki frot-frot so ledso lor vit lafnet,
Lafime zonn ki frot-frot mizo lor vit lafnet,
Pas so lalang dan bann zwen tanto
Kas poz lor dilo sal dan kanal,
Les dinwar lasemine tom lor so ledso,
Glis dan lavarang, pran lelan, sote
E ler li trouv lanbians douser Oktob
Ploy lakaz la dan so lebra, ferm lizie, dormi.

Sirman pou ena letan
Pou lafime zonn ki glis lor sime
Frot-frot so ledso lor vit lafnet;
Pou ena letan, pou ena letan
Pou aranz figir pou fer fas ar seki ete;
Pou ena letan pou touye, pou ranze,
Letan pou tou travay ek lazourne bann seki
Lev ek larg enn kestion dan to manze;
Letan pou twa, letan pou mwa
E letan reste pou san fwa tike,
Pou san vize ek revize
Avan manz dipen ek bwar dite kikfwa.

Dan salon laba bann madam piso

Pe koz-koz Michelangelo.

Sirman pou ena letan
Pou gete sipa "Eski mo bizen" ou "Eski mo kapav?"
Letan pou kas kontour al fonn dan lakav,
Mo koko pe vinn sov -
[Zot pou dir : 'Get kouma so seve pe grene!']
Mo palto, mo fokol ki tini manton kanze,
Zoli kravat pa tro ser tini par zepeng bomarse -
[Zot pou dir : "Get kouma so lame-lipie pe koule!"]
Eski mo kapav
Deranz liniver?
Dan enn minit ena letan
Pou pran ek sanz desizion ki dan enn minit pou lekotrer.

Akoz mo finn fini konn zot tou, konn tou mofinn
Finn konn bann gramaten-tanto, bann zordi-yer,
Mo finn mizir mo lavi ar ti kouyer.
Mo konn bann lavwa ki mor ansourdinn
Toufe par lamizik ki sorti dan lot lasam anler.
Kimanier mo pou fer mo fezer?

E mo finn fini konn bann lizie, konn zot tou -
Bann lizie ki koulout ou ar fraz pretaporte,
Kan mo tase, anpandan dan ler,
Kan finn koulout mwa e mo zigile lor koulou,
Lerla kimanier
Mo pou kras bout par bout gonaz mo lavi gaspiyaz?
Kimanier mo pou seye?

E mo finn fini konn bann lebra, konn zot pa mal -
Lebra ar brasle, lebra blan, fezer
[Me dan lalimier, orne ar dive maron kler!]
Eski se parfen enn rob
Ki fer mwa bliye mo job?
Lebra apiye lor latab, lebra dan saler enn sal.
Eski rno kapav seye?
Kimanier pou koumans sa?

.....

Eski mo pou dir, mo finn mars dan tar dan sime sere,
Mo finn get lafime sorti dan pip
Bann zom tousel ki pe louk deor par lafnet?
Mo ti bizen ne enn per lapat krab
Ki boure lor disab lamer silansie.

.....

Tanto, aswar dormi trankil
Drese par bann long ledwa,
Dormi ... fatige ... ousa li fane,
Tale lor sali, la kot twa ek mwa.
Eski mo bizen, apre dite ek gato ek sokola

Gagn lafors apiye ziska ki tou devire?
Mem mo finn plore ek fer karem, plore ek priye.
Mem mo finn trouv mo latet [koumans vinn sov] lor plato,
Mo pa enn profet - pa bizen kas koko;
Mo finn trouv mo gran moman tas lor poto
E mo finn trouv anz lamor trap mo palto, fer jabolo
E pa koze, mo ti pet dan kalson.

Eski li pou nesaser apre tou
Apre bann tas, jam, sokola
Parmi porslenn, parmi koze lor twa ek mwa,
Eski li pou vremem nesaser
Enn kout sek, sourir lor lalev, chombo lamatier,
Ploy liniver, fer enn boul
Roul li, avoy li reponn kestion difisil,
Dir: "Momem Lazar, mo finn reviv,
Mo retoune pou dir zot tou, mo pou dir tou" -
Me si enn ladan, dres enn kousen kot so latet,
Vinn dir: "Mo pa ti'le dir sa ditou,
Non, pa sa ditou."

Eski li pou nesaser, apre tou,
Eski li pou vremem nesaser
Apre bann kousedsoley, bann pors ek bann lari tranpe,
Apre bann roman, bann tas dite, apre bann zip ki balye koridor -
Sa ek ankor plis ankor? -
Pa fouti dir seki mo konpran!
Me koumadir enn lantern mazik pe desinn mo bann ner lor lekran:
Eski li pou vremem nesaser
Si li, dres kousen, anlev so sal,
Nek get kot lafnet e dir :
"Non, pa sa ditou,
Mo pa ti'le dir sa."

.....

Non! Mo pa Prens Hamlet, pa mo program;
Preske enn figiran, enn ti bout rol
Parsi-parla, parsi-parla enn ti parol,
Konsey prens la; samem, enn enstriman,
Montre respe, fer plezir,
Vey tonbaz, fer atansion, pran prekosion;
Koz bel-bel koze, selman enpe gopia,
Parfwa mem mari bachara -
Preske, parfwa, Boufon lerwa.

Mo pe vinn vie ... Mo pe vinn vie.
Mo pou bizen konn abiye.

Si mo met enn perik? Eski gagn drwa manz enn vanienn?
Mo pou met enn bermida anfler, lor laplaz kas enn yenn.
Mo finn tann bann sirenn sante sakenn pou sakenn.

Mo sir zot pa pou sant pou mwa .

Mo finn trouv zot mont dadak lor vag kot brizan,
Tres seve blan bann vag ki flote dan divan
Kan dilo voltize blan e nwar, nwar e blan.

Nou finn tini-tini dan bann lespas marinn
Kot bann sirenn met kouronn alg rouz ek maron
Me ler lavwa kas nou konte, nou koul dan fon.

(**T.S. Eliot**)

ZAFER FAMI

Mama la trikot-trikote
So garson al pioner
Mama la li panse ki tousa bien-bien normal
Papa la, papa la ki so demars?
Li debrouy-debrouye dan komers
So madam trikot-trikote
So garson al pioner
Li li debrouy-debrouye dan komers
Li panse ki tousa bien-bien normal, papa la
Me garson la, garson la
Ki li panse dan tousa?
Pa ena nanye dan tousa pou garson la
Garson la so mama trikot-trikote so papa
debrouy-debrouye li li al pioner
Kan li pou retourne
Ar so papa li pou debrouy-debrouye
Li ankor deor so mama ankor trikot-trikote
So papa ankor debrouy-debrouye dan komers
Zot finn touy garson la li pa pou retourne
Papa la ek mama la zot al simitier
Tousa bien-bien normal zot panse
Lavi ankor parey - dimoun al pioner trikot-trikote debrouy-debrouye
Al pioner debrouy-debrouye al pioner trikot-trikote
Debrouy-debrouye debrouy-debrouye kontinie debrouy-debrouye
Lavi ek so simitier

[**Jacques Prevert** (*Familiale*)]

PA PERDI LETAN

Kas gouyav baba, pa tini-tini
Letan pa atann personn:
Samem sa fler ki pe riye zordi
Dime, dime pou riy zonn.

Lerwa soley, lalanp parasol ble
Amizir li mont lao
So dife refrwadi, so ler vinn pre
Pou tranp lasann dan dilo.

Kan bann zenes zot dife ankor for
Lavi nisa, jos partou;
Me ler laz rantre, laflam pe al mor
Freser liver bous bann trou.

Pa fer to timid baba, chom lavi;
Tank to kapav, gout enn gous
Parski baba, kan to fri finn fletri
Fini! Pa pou'ena repous.

[**Robert Herrick** (*To the virgins*)]

ENN PLOT LATER EK ENN KAYOU

"Lamour pa rod so prop bienet.
Li pa pran kont so prop lavi
Me pou lotla li kas latet
E fer lanfer vinn paradi."

Samem sante enn plot later
Ler lapat bef pil-pil lor li
Me enn kayou dan bor dilo
Sant enn sante zis bon pou li:

"Lamour nek rod so prop bienet,
Ansenn lezot pou so nisa,
Ar larm lezot li ranz so fwet,
Fer lanfer aval Nirrvana."

(**William Blake**)

OD LOR MELANKOLI

Non, non. non, pa fer sa, napa tir zi
Lagign dan lasos sanpiyon deler;
Non matlo, napa les pianter fleri
Kares to latet ar fri simitier;
Napa ranz to saple ar lagren jab,
Napa les kankrela, ousa karya
Manz to krann, ousa les lamous moutouk
Fer gate ar nam tristes ensondab;
Mosad ris mosad, bouz-bouz so waya,
Lerla, enn kout sek, boukou-boukou douk.

Ler melankoli grenn lor twa antret
Kouma niaz lapli ki devid so larm,
Fer bann fler timid redres zot latet
Me fer kolinn laba perdi so sarm
Nek plonz to sagren dan laroze roz,
Dan lapli sale disel larkansiel,
Dan divan velour kouler ibiskis;
Mem si to bougres finn manz mous margo
Trap so lame lis, les li larg so fiel,
Dan so lizie fier nourri to nam tris.

Li viv ar Bote - Bote efemer;
Ar lazwa ki toultan prepar lalev
Pou dir nou salam; e plezir amer,
Kan lagam tamam, fer kosmar ar rev.
Wey do matlo, laba dan tanp zwisans
Melankoli ena so stati;
Pou trouv li fale nou kapav exploz
Lagren jos dan labous ki sous so zi;
Lerla to pou gout sagren so pwisans
Letan to anpandan dan fon so loz.

(John Keats)

LAPLAZ DOVER

Lamer bien kalm seswar.
Lamare ot, lalinn peper
Lor Chanel; - lor lakot Franse enn far
Alim feb-feb, lerala tengn; bann falez Angle dibout krent
Som-som me imans lor labe trankil.
Vinn kot lafnet gout lanwit so douser!
Sel zafer, lor long bar lekim
Kot dilo zwenn disab liner
Ekout bien! to pou tann grensman kri-kri
Bann gale ki bann vag balote, sakouye,
Ale-vini, monte-desann,
Efase-refer, tranble-tranble
Dan enn mouvman lant, fer nou rapel
Mirmir tristes eternal.

Sofok bien lontan
Ti tann mem son dan lesid e
Li ti mazinn desten amer ki toultan
Vire-tourne, tourne-vire; aster
Dan mem son nou pe tann enn panse
Mem nou pli lao kot lamer dan lenor.

Losean lafwa
Lontan foul-foul ti tres enn sentir sekirite
Otour later kouma enn bwe briyan
Me aster mo tann zis
Enn long ronfleman tris ki lantman kile, rekile,
Sarye par lesouf
Divan lanwit ziska dan bor presipis
E bann nwar touni dan lemonn.

Mo gate anou fer serman
Nou pou viv senser! Lemonn ki zordi
Pe tale divan nou kouma zarden fleri
Telman zoli, telman nef, telman diferan,
Anverite pa konn ni lazwa, ni lamour, ni lespwar
Ni lesperans, ni lape, ni soulazman;
E nou finn tas dan marenwar,
May dan konfizion san kone ki bizen fer
Ler bann larme fouka dan lanwit sem terer.

(**Matthew Arnold**)

ALA KOUMA LI ZOLI

Li zoli kouma lanwit kler
Kan lesiel garni ar zetwal;
Lesans aswar, zi lalimier
Vinn enn dan so regar san vwal:
Se lekilib ant de kontrer
Ki plonz flafla dan bakanal.

Enpe mwens kler, enpe plis nwar
Ti pou preske gat elegans
Ki tenn sak bouk ar ton aswar
Ou lor so fron poz enn kadans;
Santiman dou, kalite rar
Admir plas kot zot pran nesans.

Lor so lazou e lor so fron
Bien dou, tankil, me transparan
Sourir venker, kouler sanpion
Rakont zistwar enn lavi fran,
Lespri ranpli ar konpasion,
Leker ar lamour inosan.

(**Lord Byron**)

POU SELIA

Vini Selia, anou vit-vit
Tank nou kapav fer koustik brit;
Zegwi letan pa pou chombo,
Okontrer li tay nou palto.
Napa gaspiy letan presie.
Soley kouse li releve
Me si nou far bril so bobes
Lalimier net ris so kales.
Kifer pa zwir maja bel-bel?
Repitasion enn bagatel.
Difisil sa kouyonn lizie,
Anbet gardien fidelite?
Pa fasil sa trik so zorey,
Fer dime vinn kouma lavey?
Pa pese sa, souk fri lamour,
Li vinn pese kan tap tanbour;
Les zot kone, les zot may nou,
Sa li enn krim pli pir ki tou.

(**Ben Jonson**)

OZIMANNJAS

Mo ti zwenn enn lom sort pei lontan
Ki ti dir : De lipie imans anpier
Dibout tousel dan dezer ... Pa tro lwen
Dan disab, enn fas kas-kase fezer,
So lalev traver ar pouvwar foutan
Montre artis la ti bien kapte tou
Bann foli, grav zot lor materyo mor
Ki ankor la, mem li li finn kit nou.
Lor so sokl kapav lir mesaz grave:
"Mwa Ozimannjas, mo pli for ki for;
Get mo pwisans, twa ki Gran, e tranble."
Apart sa peyna nanye. Otour debri
Sa maha rwinn la, kot lizie bate
Disab touni tal partou so mepri.

(**P.B. Shelley**)

DIREKSION LEPOR BIZANTIOM

Isi peyna plas pou bann vie. Zenes
Kole kouma zwit, bann zwazo lor brans
- Fer, refer amor - nek repet mem zes,
Makro-makrel fer piti san zot rans,
Zozo, lapo, krapo ignor leres,
Konn zis semans, nesans ek delivrans
Belo dan sawal nisa, zot bliye
Konstrir moniman ki zame vinn vie.

Enn vie bonom li enn soz san valer,
Enn palto kas-kase lor enn banbou,
Amwen Nam tap lame, sante, pa per
Sant for pou sak trou dan so gran boubou;
Pou aprann sante peyna profeser
Me enn ta exper sef lor pas bagou;
Alors mo finn travers lamer pou vinn
Bizantiom, kot sakre netway mofinn.

O bann gran lespri dan Dife Pirte
Kouma mozaik dore lor miray,
Kit laflam sakre vini, turbine,
Vinn montre mo nam sant lakor mitay.
Bril mo leker - ar dezir li'nn gate -
Kouma dan kadav zanizo bien fay
Li pou konn so valer! E ramas mwa
Dan rwayom kot lar limem nou lerwa.

Kan mo mor pa kont lor mwa pou rant dan
Lekor grosie enn nenport lanatir;
Prefer kreasion enn lorfev talan
Ki manigans lor, fer souvren sedwir
Traka Anperer, efas so tourman;
Sedev ki sant lor brans an-nor pou dir
Bann gran dimoun dan Bizantiom sakre
Seki ti, pe, ousa pou arive.

(**W. B. Yeats**)

MO DERNIE MADAM

Get lor miray, mo madam so portre,
Vadire li'ankor vivan. Mo panse
Tablo la enn sedev: Frer Pandolf ti
Travay bien dir lor la; aster get li.
Nou'asize, nou admir li? Mo'nn mansionn
Frer Pandolf expre pou dimoun ki konn,
Kouma ou, lir deeper enn regar,
Ar ki bann sekre figir pa gagn bar,
Kontan tourn ver mwa (parski se zis mwa
Ki ouver ousa ferm sa rido la)
Andire zot pe rod kone kifer
So regar koumsa; pa bizen ou per,
Lezot avan ou ti dimande. Non,
Pa kwar prezans so misie ti met ton
Lazwa lor lazou Madam la: dwatet
Frer Pandolf ti dir : "Ou manto kasiet,
Madam, ou pwagne enpe tro;" ou bien
"Enposib kouler reprodwir enn ten
Dan demi-ton enn ti soupir." Pou li,
Enn ti konpliman, me ase fleri
Pou fer lazwa tenn so lazou. Toultan
Madam la - kouma pou dir sa? - kontan
Fer leker kontan; dan so lizie tou
Korek e so lizie vwayaz partou.
Peyna triyaz! Mo lamour konzigal,
Lalimier lizour tas dan foupamal,
Enn brans seriz ki enn pov bachara
Kas dan verze donn li, enn gran gopia
Ki fer kadadak ansam - mem parey,
Dan so zizman, nou merit mem lakey,
Mem delikates. Lor rekonpans zom
Li sort premie - me vadire - kolom
Ek Gran Patron ena mem ran, mem grad.
Eski mo pa pou tom andeor kad
Lev lavwa lor bagatel? Si kikenn
Ki konn koze - mwa mo pas - pran lapenn
Pou fer li konpran: "Sa, li pa korek,
Ou pe plen mwa; si ou pa aret sek
Ou pou depas born"- si li ekoute,
Aprann so leson, me pa rezenbe,
Deklar pli mari, envant mil eskiz
- Be, mo pou andeor kad. Mo refiz
Tom andeor kad. Wi, li fer so zes
Ar mwa 'si, parey kouma ar leres,
Peyna zes! Li depas born, mo donn lord;
Zes tengn net. Aster get li. Pa rikord?
Vadire li vivan! Nou'ale. Bannla
Pe atann anba. Papa tifi la,
Nou konn so leker, pa pou rod tir lay
Lor sa zafer dot, diminie total?

Mo'le zis mo drwa dapre mo merit
Me se so tifi, les mo dir toutswit,
Ki mo kontan. Non, ansam nou desann
Ou ek mwa. Get kouma Neptinn pe fann
Ar sevaldemer. Bote anbronz rar
Claus Innsbruck ti kre pou amater lar.

(**Robert Browning**)

SONET XVIII

Eski li korek apel twa lete?
To kas so konte dan bon, dan zoli:
Bann rafal parfwa kas bouton lor pie,
Toumanier lete vit-vit bes so pri;
Parfwa lesiel ble bril nou lekzistans,
Souvan-souvan li perdi so kara,
Zoli petal grenn-grene ansilans,
Veritab malsans ou sanzman klima;
Me to lete eternal pa pou tengn,
Pa pou perdi so dife imortel,
- Lamor gagn kabo, gout lafen so rengn
Malgre ki letan fouy trou ar lapel -
Tank dimoun reste, lizie pa dormi,
Tank sa li vivan e donn twa lavi.

(**William Shakespeare**)

Dev Virahsawmy

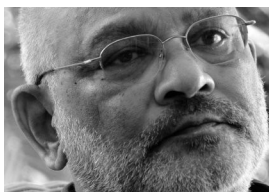

foto Andrea Chung

Dev ti ne le 16 Mars 1942 dan vilaz Quartier Militaire e li ti grandi dan Goodlands avan li al viv ar so granparan dan Beau-Bassin. Apre so H.S.C li ti al etidie dan Liniversite Edinburgh dan Scotland. Laba li ti etidie literatir Franse ek Angle e li ti spesialisize dan lengwistik aplike. Pou so diplom li ti ekrir enn disertasion (*Towards a Re-evaluation of Mauritian Creole*) lor Kreol Morisien ki depi sa lepok la li dir bizen apel 'Morisien'.

Kan li ti retourn dan pei Moris li ti koumans travay profeser e an 1968 ansam ar Paul Berenger, Jooneed Jeeroburkhan ek lezot kamarad li ti kre MMM. An 1970 li ti eli depite dan enn eleksion parsiel. An 1972 Dev ek plizier kamarad MMM ti pas preske enn an dan prizon politik.

An 1964 Dev ek Loga ti marye. Zordi zot ena de zanfan (Saskia ek Anushka) e trwa tizanf (Anastasia, Yann ek Rachel).

Dev finn ekrir boukou **lor** Kreol Morisien (Morisien) e **an** Kreol Morisien.

Parmi so bann pies teat ena *Li, Linconsing Finalay, Zeneral Makbef, Dokter Nipat, Galileo Gonaz, Toufann, Sir Toby, Mamzel Zann, Ziliet ek So Romeo, Ti-Marie, Prezidan Otelo, Tabisman Lir, Bistop, Dernie Vol* etc.

Dev finn ekrir plis ki 20 rekey poem. Parmi ena *Disik Sale, Les Lapo Kabri Gazouye, Lalang Peyna Lezo, Kayse Ba?, Zozo Mayok, Lonbraz Lavi, Petal ek Pikan, Zwazo Samarel, Koza pa Zaza, Latizann Pou Letan Lapli, Fetdemor, Dan Danbwa Ena Dibwa, Ler Ek Lagam Mazik, Nou kwar nou kone, Viv enn lot manier, 100 Sonet* etc.

Apart bann tizistwar, Dev finn ekrir 5 novela ek enn roman, *Souiv Larout Ziska ...*

Li finn osi tradir bann klasik kouma *Julius Caesar, Much Ado About Nothing, Macbeth, Hamlet, King Lear* par Shakespeare, *Tartuffe* par Molière e *Le Petit Prince* par Antoine de Saint-Exupéry.

RETOURN LAO